

К 67.60
К 65
К-60842

КОНСТИТУЦИЯ ЧУВАШСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ЧӐВАШ РЕСПУБЛИКИН КОНСТИТУЦИЙӐ

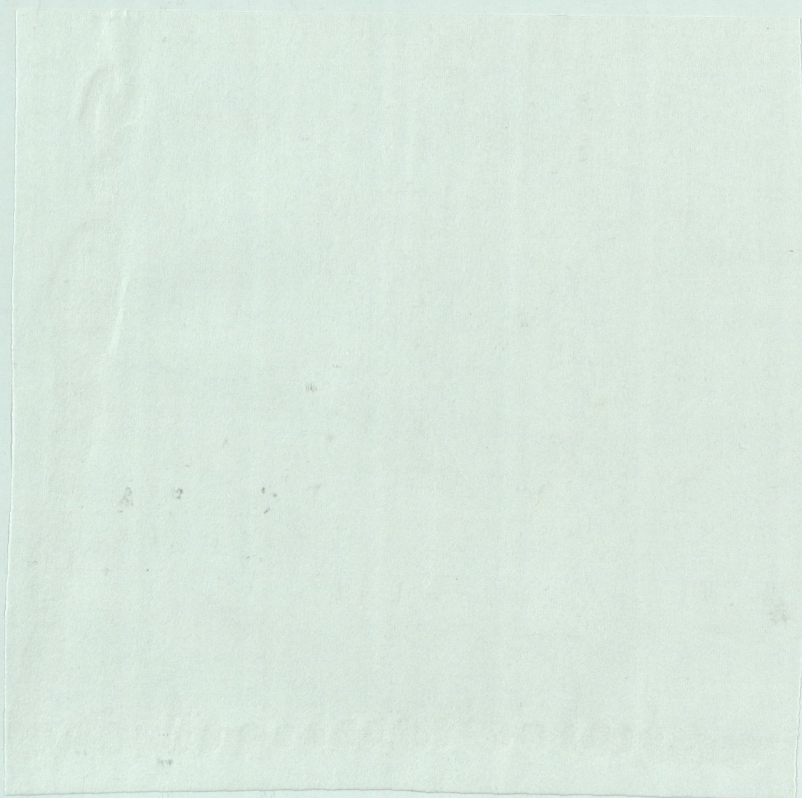

THE CONSTITUTION OF CHUVASH REPUBLIC

Национальная библиотека ЧР

k-060872

к К 67.60 -
К 65

Государственный Совет Чувашской Республики

КОНСТИТУЦИЯ ЧУВАШСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ЧАВАШ РЕСПУБЛИКИН КОНСТИТУЦИЙĔ

THE CONSTITUTION OF CHUVASH REPUBLIC

Принята
Государственным Советом
Чувашской Республики
19 октября 2000 года

чр

С изменениями, внесенными
законами Чувашской Республики
от 27 марта 2003 года № 5,
от 19 июля 2004 года № 16,
от 18 апреля 2005 года № 19,
от 5 октября 2006 года № 47,
от 28 мая 2010 года № 27,
от 13.09.2011 № 46

ОБЯЗАТЕЛЬНЫЙ
БЕСПЛАТНЫЙ
ЭКЗЕМПЛАР

65800-1

Чебоксары
2011

ЧУВАШСКОЙ РЕСПУБЛИКИ
Государственный Совет

УДК 342

ББК 67.400.11(2Рос.Чув), 02

К 65

К67.601

Печатается по решению Президиума
Государственного Совета Чувашской Республики
от 31 октября 2011 года № 1005

К 65 **Конституция** Чувашской Республики. Чăваш Республикин Конституцийĕ. The Constitution of Chuvash Republic. Чебоксары: Чуваш. кн. изд-во, 2011. — 191 с.
ISBN 978-5-7670-1939-7

Настоящее издание адресовано депутатам Государственного Совета Чувашской Республики, органам государственной власти и местного самоуправления, исследователям в области конституционализма, а также всем, кто интересуется вопросами права.

УДК 342
ББК 67.400

К-60872

Национальная библиотека
ISBN 978-5-7670-1939-7
Чувашской Республики

© Государственный Совет Чувашской Республики, 2011
© Чувашское книжное издательство, 2011

КОНСТИТУЦИЯ ЧУВАШСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

*Принята
Государственным Советом
Чувашской Республики
30 ноября 2000 года*

*(в редакции законов Чувашской Республики
от 27.03.2003 № 5, от 19.07.2004 № 16, от 18.04.2005 № 19,
от 05.10.2006 № 47, от 28.05.2010 № 27, от 13.09.2011 № 46)*

Государственный Совет Чувашской Республики,
свидетельствуя уважение к многовековой истории чувашского народа,
сохраняя самобытность народов, проживающих на территории Чувашской Республики,
признавая Чувашскую Республику субъектом Российской Федерации,
осознавая историческую общность народов Российской Федерации,
стремясь обеспечить благополучие и процветание Родины,
утверждая права и свободы человека, гражданский мир и согласие,
исходя из общепризнанных принципов равноправия и самоопределения народов,
учитывая высокую ответственность перед народом,
принимает **КОНСТИТУЦИЮ ЧУВАШСКОЙ РЕСПУБЛИКИ.**

Глава 1. ОСНОВЫ КОНСТИТУЦИОННОГО СТРОЯ ЧУВАШСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Статья 1

1. Чувашская Республика — Чувашия есть республика (государство) в составе Российской Федерации.

2. Наименования Чувашская Республика и Чувашия равнозначны.

Статья 2

Человек, его права и свободы являются высшей ценностью. В Чувашской Республике признаются и гарантируются права и свободы человека и гражданина в соответствии с общепризнанными принципами и нормами международного права, Конституцией Российской Федерации и Конституцией Чувашской Республики.

Статья 3

1. Власть в Чувашской Республике принадлежит народу.

2. Народ осуществляет свою власть непосредственно, а также через органы государственной власти и органы местного самоуправления. Высшим непосредственным выражением власти народа являются референдум и свободные выборы.

3. Органы государственной власти Чувашской Республики обеспечивают реализацию прав граждан на участие в управлении делами государства как непосредственно, так и через своих представителей, гарантируют своевременное назначение даты выборов в законодательный (представительный) орган государственной власти Чувашской Республики и органы местного самоуправления, периодическое проведение указанных выборов.

(Пункт 3 в редакции Закона Чувашской Республики от 18.04.2005 № 19.)

4. Государственная власть в Чувашской Республике основывается на следующих принципах:

1) государственная и территориальная целостность Российской Федерации;

2) распространение суверенитета Российской Федерации на всю ее территорию;

3) верховенство Конституции Российской Федерации, федеральных законов на всей территории Чувашской Республики;

4) верховенство права при формировании органов государственной власти и ее осуществлении;

5) разделение единой государственной власти на законодательную, исполнительную, судебную и их взаимодействие в целях обеспечения сбалансированности полномочий, исключения сосредоточения всех полномочий или большей их части в ведении одного органа государственной власти либо должностного лица;

6) разграничение предметов ведения и полномочий между органами государственной власти Российской Федерации и органами государственной власти Чувашской Республики в соответствии с Конституцией Российской Федерации и федеральным законодательством;

7) самостоятельное осуществление органами государственной власти Чувашской Республики принадлежащих им полномочий;

8) самостоятельное осуществление своих полномочий органами местного самоуправления;

9) *(подпункт 9 утратил силу. — Закон Чувашской Республики от 18.04.2005 № 19);*

10) избрание законодательного (представительного) органа государственной власти республики — Государственного Совета Чувашской Республики;

11) ответственность государства, его органов и должностных лиц в соответствии с законом.

5. Государственную власть в Чувашской Республике осуществляют Глава Чувашской Республики, Государственный

Совет Чувашской Республики, Кабинет Министров Чувашской Республики, суды.

(Пункт 5 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46.)

6. Полномочия органов государственной власти Чувашской Республики устанавливаются Конституцией Российской Федерации, федеральными законами, Конституцией Чувашской Республики, законами Чувашской Республики и могут быть изменены только путем внесения соответствующих поправок в Конституцию Российской Федерации или пересмотра ее положений, путем принятия новых федеральных законов, Конституции Чувашской Республики и законов Чувашской Республики либо путем внесения соответствующих изменений и дополнений в указанные действующие акты.

7. Всякое незаконное присвоение властных полномочий преследуется по федеральному закону.

(Пункт 7 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46.)

Статья 4

В Чувашской Республике признаются и защищаются равным образом частная, государственная, муниципальная и иные формы собственности, свобода экономической деятельности, свободное перемещение товаров, услуг и финансовых средств, гарантируется поддержка конкуренции.

Статья 5

1. Земля, недра, водные и другие природные ресурсы на территории Чувашской Республики являются основой жизни и деятельности народа Чувашской Республики, которые охраняются и используются в соответствии с федеральным законодательством и законодательством Чувашской Республики в пределах ее полномочий.

2. Земля и другие природные ресурсы могут находиться в частной, государственной, муниципальной и иных формах собственности.

Статья 6

1. Чувашская Республика несет ответственность за сохранение и развитие культуры чувашского народа и содействует развитию культуры всех народов, проживающих в республике.

2. В Чувашской Республике признаются идеологическое и политическое многообразие, многопартийность.

(Пункт 2 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46.)

3. Общественные объединения равны перед законом.

4. Религиозные объединения отделены от государства и равны перед законом.

Статья 7

Деятельность государства направлена на создание условий, обеспечивающих достойную жизнь и свободное развитие человека, народное благосостояние, доступность основных материальных и духовных благ.

Статья 8

Государственными языками Чувашской Республики являются чувашский и русский языки.

Статья 9

В Чувашской Республике гарантируется местное самоуправление. Органы местного самоуправления не входят в систему органов государственной власти и решают вопросы местного значения самостоятельно в пределах, установленных законодательством Российской Федерации и Чувашской Республики.

Глава 2. ЗАЩИТА ПРАВ ЧЕЛОВЕКА И ГРАЖДАН

Статья 10

Конституция Чувашской Республики вне пределов ведения Российской Федерации и полномочий Российской Федерации по предметам совместного ведения Российской Федерации и Чувашской Республики имеет высшую юридическую силу, прямое действие и применяется на всей территории Чувашской Республики.

Статья 11

1. Законы и иные нормативные правовые акты, принимаемые в Чувашской Республике, не должны противоречить Конституции Российской Федерации и Конституции Чувашской Республики, а также федеральным законам, принятым по предметам ведения Российской Федерации или по предметам совместного ведения Российской Федерации и Чувашской Республики.

2. Законы подлежат официальному опубликованию. Неопубликованные законы не применяются. Любые нормативные правовые акты, затрагивающие права, свободы и обязанности человека и гражданина, не могут применяться, если они не опубликованы официально для всеобщего сведения.

Статья 12

Чувашская Республика в пределах полномочий, предоставленных Конституцией Российской Федерации, федеральным законодательством и договорами между органами государственной власти Российской Федерации и органами государственной власти Чувашской Республики, осуществляет международные и внешнеэкономические связи, участвует в деятельности международных организаций.

1. Все равны перед законом и судом.

2. Чувашская Республика гарантирует равенство прав и

Статья 13

Положения настоящей главы составляют основы конституционного строя Чувашской Республики. Никакие положения других глав настоящей Конституции не могут противоречить основам конституционного строя Чувашской Республики.

2. В Чувашской Республике признаются идеологическое и политическое многообразие, многопартийность.

Статья 8

Государственными языками Чувашской Республики являются чувашский и русский языки.

Глава 2. ЗАЩИТА ПРАВ И СВОБОД ЧЕЛОВЕКА И ГРАЖДАНИНА

Статья 14

1. В Чувашской Республике признаются и гарантируются все права и свободы человека и гражданина, установленные Конституцией Российской Федерации, и обеспечивается их соблюдение и защита.

2. Каждый гражданин Российской Федерации, проживающий на территории Чувашской Республики, обладает всеми правами и свободами и несет равные обязанности, предусмотренные Конституцией Российской Федерации и Конституцией Чувашской Республики.

3. В Чувашской Республике не должны издаваться законы и иные нормативные правовые акты, отменяющие или умаляющие права и свободы человека и гражданина.

Статья 15

1. Основные права и свободы человека неотчуждаемы и принадлежат каждому от рождения.

2. Осуществление прав и свобод человека и гражданина не должно нарушать права и свободы других лиц.

Статья 16

Права и свободы человека и гражданина являются непосредственно действующими. Они определяют смысл, содержание и применение законов, деятельность законодательной и исполнительной власти, местного самоуправления и обеспечиваются правосудием.

Статья 17

1. Все равны перед законом и судом.

2. Чувашская Республика гарантирует равенство прав и

свобод человека и гражданина независимо от пола, расы, национальности, языка, происхождения, имущественного и должностного положения, места жительства, отношения к религии, убеждений, принадлежности к общественным объединениям, а также других обстоятельств. Запрещаются любые формы ограничения прав граждан по признакам социальной, расовой, национальной, языковой или религиозной принадлежности.

3. Мужчина и женщина имеют равные права и свободы и равные возможности для их реализации.

Статья 18

1. Каждый имеет право на жизнь.
2. Достоинство личности охраняется государством. Ничто не может быть основанием для его умаления.
3. Никто не должен подвергаться пыткам, насилию, другому жестокому или унижающему человеческое достоинство обращению или наказанию. Никто не может быть без добровольного согласия подвергнут медицинским, научным или иным опытам.

Статья 19

1. Каждый имеет право на свободу и личную неприкосновенность.
2. Арест, заключение под стражу и содержание под стражей допускаются только по судебному решению. До судебного решения лицо не может быть подвергнуто задержанию на срок более 48 часов.

Статья 20

1. Каждый имеет право на неприкосновенность частной жизни, личную и семейную тайну, защиту своей чести и достоинства.
2. Каждый имеет право на тайну переписки, телефон-

ных переговоров, почтовых, телеграфных и иных сообщений. Ограничение этого права допускается только на основании судебного решения.

Статья 21

1. Сбор, хранение, использование и распространение информации о частной жизни лица без его согласия не допускаются.

2. Органы государственной власти и органы местного самоуправления, их должностные лица обязаны обеспечить каждому возможность ознакомления с документами и материалами, непосредственно затрагивающими его права и свободы, если иное не предусмотрено законом.

Статья 22

Жилище неприкосновенно. Никто не вправе проникать в жилище против воли проживающих в нем лиц иначе как в случаях, установленных федеральным законом, или на основании судебного решения.

Статья 23

1. Каждый вправе определять и указывать свою национальную принадлежность. Никто не может быть принужден к определению и указанию своей национальной принадлежности.

2. Каждый имеет право на пользование родным языком, на свободный выбор языка общения, воспитания, обучения и творчества.

Статья 24

Каждый, кто законно находится на территории Чувашской Республики, имеет право свободно передвигаться, выбирать место пребывания и жительства в соответствии с федеральным законом.

Статья 25

Каждому гарантируется свобода совести, свобода вероисповедания, включая право исповедовать индивидуально или совместно с другими любую религию или не исповедовать никакой, свободно выбирать, иметь, распространять религиозные и иные убеждения и действовать в соответствии с ними.

Статья 26

1. Каждому гарантируется свобода мысли и слова.
2. Не допускаются пропаганда или агитация, возбуждающие социальную, расовую, национальную или религиозную ненависть и вражду. Запрещается пропаганда войны, социального, расового, национального, религиозного или языкового превосходства.
3. Никто не может быть принужден к выражению своих мнений и убеждений или отказу от них.
4. Каждый имеет право свободно искать, получать, передавать, производить и распространять информацию любым законным способом.
5. Гарантируется свобода массовой информации. Цензура запрещается.

Статья 27

1. Каждый имеет право на объединение, включая право создавать профессиональные союзы, для защиты своих интересов. Свобода деятельности общественных объединений гарантируется.
2. Никто не может быть принужден к вступлению в какое-либо объединение или пребыванию в нем.

Статья 28

Граждане Российской Федерации на территории Чувашской Республики имеют право собираться мирно, без оружия, проводить собрания, митинги и демонстрации, шествия и пикетирование.

Статья 29

1. Граждане Российской Федерации на территории Чувашской Республики имеют право участвовать в управлении делами государства как непосредственно, так и через своих представителей.

2. Граждане Российской Федерации имеют право избирать и быть избранными в органы государственной власти и органы местного самоуправления, а также участвовать в референдуме.

3. Не имеют права избирать и быть избранными граждане, признанные судом недееспособными, а также содержащиеся в местах лишения свободы по приговору суда.

4. Граждане Российской Федерации на территории Чувашской Республики имеют равный доступ к государственной службе.

5. Граждане Российской Федерации имеют право участвовать в отправлении правосудия.

Статья 30

Граждане Российской Федерации на территории Чувашской Республики имеют право обращаться лично, а также направлять индивидуальные и коллективные обращения в органы государственной власти и органы местного самоуправления.

Статья 31

1. Каждый имеет право на свободное использование своих способностей и имущества для предпринимательской и иной не запрещенной законом экономической деятельности.

2. Не допускается экономическая деятельность, направленная на монополизацию и недобросовестную конкуренцию.

Статья 32

1. Право частной собственности охраняется законом.
2. Каждый вправе иметь имущество в собственности, владеть, пользоваться и распоряжаться им как единолично, так и совместно с другими лицами.
3. Никто не может быть лишен своего имущества иначе как по решению суда. Принудительное отчуждение имущества для государственных нужд может быть произведено только при условии предварительного и равноценного возмещения.
4. Право наследования гарантируется.

Статья 33

1. Граждане и их объединения вправе иметь в частной собственности землю.
2. Права владения, пользования и распоряжения землей и другими природными ресурсами могут быть ограничены федеральным законом только в той мере, в какой это необходимо в целях защиты основ конституционного строя, нравственности, здоровья, прав и законных интересов других лиц, безопасности государства.

Статья 34

1. Труд свободен. Каждый имеет право свободно распоряжаться своими способностями к труду, выбирать род деятельности и профессию.
2. Принудительный труд запрещен.
3. Каждый имеет право на труд в условиях, отвечающих требованиям безопасности и гигиены, на вознаграждение за труд без какой бы то ни было дискриминации и не ниже установленного федеральным законом минимального размера оплаты труда, а также право на защиту от безработицы. Органы государственной власти Чувашской Республики и органы местного самоуправления принимают меры

по сохранению и созданию новых рабочих мест, созданию условий для осуществления права на труд.

4. Признается право на индивидуальные и коллективные трудовые споры с использованием установленных федеральным законом способов их разрешения, включая право на забастовку.

5. Каждый имеет право на отдых. Работающему по трудовому договору гарантируются установленные федеральным законом продолжительность рабочего времени, выходные и праздничные дни, оплачиваемый ежегодный отпуск.

Статья 35

1. Материнство и детство, семья находятся под защитой государства.

2. Забота о детях, их воспитание — равное право и обязанность родителей.

3. Трудоспособные дети, достигшие 18 лет, должны заботиться о нетрудоспособных родителях.

Статья 36

1. Каждому гарантируется социальное обеспечение по возрасту, в случае болезни, инвалидности, потери кормильца, для воспитания детей и в иных случаях, установленных законом.

2. Государственные пенсии и социальные пособия устанавливаются законом.

3. Поощряются добровольное социальное страхование, создание дополнительных форм социального обеспечения и благотворительность.

Статья 37

1. Каждый имеет право на жилище. Никто не может быть произвольно лишен жилища.

К-60872
Традиционная библиотека
Чувашской Республики

2. Органы государственной власти и органы местного самоуправления поощряют жилищное строительство, создают условия для осуществления права на жилище.

3. Малоимущим, иным указанным в законе гражданам, нуждающимся в жилище, оно предоставляется бесплатно или за доступную плату из государственных, муниципальных и других жилищных фондов в соответствии с установленными законом нормами.

Статья 38

1. Каждый имеет право на охрану здоровья и медицинскую помощь.

2. Государство гарантирует бесплатную медицинскую помощь в государственных и муниципальных учреждениях здравоохранения за счет средств соответствующего бюджета, страховых взносов, других поступлений.

3. В Чувашской Республике финансируются республиканские программы охраны и укрепления здоровья населения, принимаются меры по развитию государственной, муниципальной, частной систем здравоохранения, поощряется деятельность, способствующая укреплению здоровья человека, развитию физической культуры и спорта, экологическому и санитарно-эпидемиологическому благополучию.

4. Сокрытие должностными лицами фактов и обстоятельств, создающих угрозу для жизни и здоровья людей, влечет за собой ответственность в соответствии с федеральным законом.

Статья 39

Каждый имеет право на благоприятную окружающую среду, достоверную информацию о ее состоянии и на возмещение ущерба, причиненного его здоровью или имуществу экологическим правонарушением.

Статья 40

1. Каждый имеет право на образование.
2. Гарантируются общедоступность и бесплатность дошкольного, среднего (полного) общего, начального и среднего профессионального образования в государственных или муниципальных образовательных учреждениях и на предприятиях.
3. Каждый вправе на конкурсной основе бесплатно получить высшее образование в государственном или муниципальном образовательном учреждении и на предприятии.
4. Основное общее образование обязательно. Родители или лица, их заменяющие, обеспечивают получение детьми основного общего образования.
5. Чувашская Республика поддерживает различные формы образования и самообразования.

Статья 41

1. Каждому гарантируется свобода литературного, художественного, научного, технического и других видов творчества, преподавания. Интеллектуальная собственность охраняется законом.
2. Каждый имеет право на участие в культурной жизни и пользование учреждениями культуры, на доступ к культурным ценностям.
3. Чувашская Республика обеспечивает создание равных условий для сохранения и развития культуры всех проживающих в ней народов, а также оказывает содействие в обеспечении национально-культурных и образовательных потребностей граждан чувашской национальности, проживающих за пределами Чувашской Республики.
4. Каждый обязан заботиться о сохранении исторического и культурного наследия, беречь памятники истории и культуры.

Статья 42

1. Государственная защита прав и свобод человека и гражданина в Чувашской Республике гарантируется.

2. Каждый вправе защищать свои права и свободы всеми способами, не запрещенными законом.

Статья 43

1. Каждому гарантируется судебная защита его прав и свобод.

2. Решения и действия (или бездействие) органов государственной власти, органов местного самоуправления, общественных объединений и должностных лиц могут быть обжалованы в суд.

3. Каждый вправе в соответствии с международными договорами Российской Федерации обращаться в межгосударственные органы по защите прав и свобод человека, если исчерпаны все имеющиеся внутригосударственные средства правовой защиты.

Статья 44

Никто не может быть лишен права на рассмотрение его дела в том суде и тем судьей, к подсудности которых оно отнесено законом.

Статья 45

1. Каждому гарантируется право на получение квалифицированной юридической помощи. В случаях, предусмотренных законом, юридическая помощь оказывается бесплатно.

2. Каждый задержанный, заключенный под стражу, обвиняемый в совершении преступления имеет право пользоваться помощью адвоката (защитника) с момента соответственно задержания, заключения под стражу или предъявления обвинения.

Статья 46

1. Каждый обвиняемый в совершении преступления считается невиновным, пока его виновность не будет доказана в предусмотренном федеральным законом порядке и установлена вступившим в законную силу приговором суда.

2. Обвиняемый не обязан доказывать свою невиновность.

3. Неустранимые сомнения в виновности лица толкуются в пользу обвиняемого.

Статья 47

1. Никто не может быть повторно осужден за одно и то же преступление.

2. При осуществлении правосудия не допускается использование доказательств, полученных с нарушением федерального закона.

3. Каждый осужденный за преступление имеет право на пересмотр приговора вышестоящим судом в порядке, установленном федеральным законом, а также право просить о помиловании или смягчении наказания.

Статья 48

Никто не обязан свидетельствовать против себя самого, своего супруга и близких родственников, круг которых определяется федеральным законом.

Статья 49

Права потерпевших от преступлений и злоупотреблений властью охраняются законом. Государство обеспечивает потерпевшим доступ к правосудию и компенсацию причиненного ущерба.

Статья 50

Каждый имеет право на возмещение государством вреда, причиненного незаконными действиями (или бездей-

ствием) органов государственной власти или их должностных лиц.

Статья 51

1. Закон, устанавливающий или отягчающий ответственность, обратной силы не имеет.

2. Никто не может нести ответственность за деяние, которое в момент его совершения не признавалось правонарушением. Если после совершения правонарушения ответственность за него устранена или смягчена, применяется новый закон.

Статья 52

1. Перечисление в Конституции Чувашской Республики основных прав и свобод не должно толковаться как отрицание или умаление других общепризнанных прав и свобод человека и гражданина.

2. Права и свободы человека и гражданина могут быть ограничены федеральным законом только в той мере, в какой это необходимо в целях защиты основ конституционного строя, нравственности, здоровья, прав и законных интересов других лиц, обеспечения обороны страны и безопасности государства.

Статья 53

1. Каждый обязан соблюдать Конституцию Российской Федерации и Конституцию Чувашской Республики, федеральные законы и законы Чувашской Республики, уважать права и свободы других лиц, выполнять иные установленные законом обязанности.

2. Незнание официально опубликованного нормативного правового акта не освобождает от ответственности за его несоблюдение.

Статья 54

Каждый обязан платить законно установленные налоги и сборы. Законы, устанавливающие новые налоги или ухудшающие положение налогоплательщиков, обратной силы не имеют.

Статья 55

Каждый обязан сохранять природу и окружающую среду, бережно относиться к природным богатствам.

Статья 56

1. Защита Отечества является долгом и обязанностью гражданина Российской Федерации.

2. Гражданин Российской Федерации несет военную службу в соответствии с федеральным законом.

3. Гражданин Российской Федерации в случае, если его убеждениям или вероисповеданию противоречит несение военной службы, а также в иных установленных федеральным законом случаях имеет право на замену ее альтернативной гражданской службой.

Статья 57

Гражданин Российской Федерации может самостоятельно осуществлять в полном объеме свои права и обязанности с 18 лет.

Статья 58

Законами Чувашской Республики могут устанавливаться дополнительные, не установленные Конституцией Российской Федерации и федеральными законами, гарантии реализации прав и свобод человека и гражданина за счет финансовых, материальных и иных средств Чувашской Республики.

Глава 3. СТАТУС ЧУВАШСКОЙ РЕСПУБЛИКИ В СОСТАВЕ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Статья 59

1. Чувашская Республика является субъектом Российской Федерации.
2. Статус Чувашской Республики в составе Российской Федерации определяется Конституцией Российской Федерации и Конституцией Чувашской Республики.
3. Статус Чувашской Республики может быть изменен не иначе как по взаимному согласию Российской Федерации и Чувашской Республики в соответствии с федеральным конституционным законом.

Статья 60

1. Территория Чувашской Республики, определяемая существующими границами на момент принятия настоящей Конституции, целостна и неделима.
2. Границы Чувашской Республики могут быть изменены по взаимному согласию соответствующих субъектов Российской Федерации в установленном Конституцией Российской Федерации и федеральным законом порядке.
3. Чувашская Республика состоит из районов: Алатырского, Аликовского, Батыревского, Вурнарского, Ибресинского, Канашского, Козловского, Комсомольского, Красноармейского, Красночетайского, Мариинско-Посадского, Моргаушского, Порецкого, Урмарского, Цивильского, Чебоксарского, Шемуршинского, Шумерлинского, Ядринского, Яльчикского, Янтиковского; городов республиканского значения: Алатыря, Канаша, Новочебоксарска, Чебоксары, Шумерли.
4. Вопросы образования, объединения, упразднения районов, городов, сельских населенных пунктов, а также ус-

тановления и перенесения их административных центров, иные вопросы административно-территориального устройства определяются законом Чувашской Республики.

(Пункт 4 в редакции Закона Чувашской Республики от 05.10.2006 № 47.)

Статья 61

1. Чувашская Республика на своей территории обладает всей полнотой государственной власти вне пределов ведения Российской Федерации и полномочий Российской Федерации по предметам совместного ведения Российской Федерации и Чувашской Республики.

2. В совместном ведении Российской Федерации и Чувашской Республики находятся вопросы, установленные статьей 72 Конституции Российской Федерации.

3. В ведении Чувашской Республики находятся:

1) принятие Конституции Чувашской Республики, внесение в нее изменений и дополнений;

2) принятие законов и иных нормативных правовых актов Чувашской Республики;

3) установление системы органов государственной власти Чувашской Республики в соответствии с основами конституционного строя Российской Федерации и законодательством Российской Федерации;

(подпункт 3 в редакции Закона Чувашской Республики от 05.10.2006 № 47);

4) осуществление социально-экономической политики Чувашской Республики;

5) принятие и исполнение республиканского бюджета Чувашской Республики и утверждение отчета о его исполнении;

6) *(подпункт 6 утратил силу. — Закон Чувашской Республики от 05.10.2006 № 47);*

7) управление и распоряжение государственной собственностью Чувашской Республики;

8) организация государственной гражданской службы Чувашской Республики;

(подпункт 8 в редакции Закона Чувашской Республики от 05.10.2006 № 47);

9) установление административно-территориального устройства Чувашской Республики;

10) установление государственных наград и почетных званий Чувашской Республики;

11) осуществление иных полномочий, установленных Конституцией Российской Федерации, федеральными законами, Конституцией Чувашской Республики и законами Чувашской Республики.

4. По вопросам ведения Чувашской Республики принимаются законы и иные нормативные правовые акты Чувашской Республики. В случае противоречия между федеральным законом и нормативным правовым актом Чувашской Республики, принятым по вопросам ведения Чувашской Республики, действует нормативный правовой акт Чувашской Республики.

Статья 62

1. Вопросы, относящиеся к совместному ведению Российской Федерации и Чувашской Республики, решаются на основе Конституции Российской Федерации и Конституции Чувашской Республики, а также федеральных законов, нормативных правовых актов Чувашской Республики, договоров о разграничении предметов ведения и полномочий между органами государственной власти Российской Федерации и органами государственной власти Чувашской Республики.

2. До принятия федерального закона по вопросам, отнесенным к предметам совместного ведения, Чувашская Республика вправе осуществлять по таким вопросам собственное правовое регулирование. После принятия соответствующего федерального закона законы и иные норматив-

ные правовые акты Чувашской Республики приводятся в соответствие с принятым федеральным законом в течение трех месяцев.

(Пункт 2 в редакции Закона Чувашской Республики от 28.05.2010 № 27.)

Статья 63

Чувашская Республика участвует в решении вопросов, отнесенных к ведению Российской Федерации и к совместному ведению Российской Федерации и Чувашской Республики, в пределах и формах, определенных Конституцией Российской Федерации, федеральным законодательством и Конституцией Чувашской Республики, а также договорами о разграничении предметов ведения и полномочий между органами государственной власти Российской Федерации и органами государственной власти Чувашской Республики.

Статья 64

В соответствии с Конституцией Российской Федерации федеральные органы исполнительной власти и органы исполнительной власти Чувашской Республики могут по взаимному соглашению передавать друг другу осуществление части своих полномочий, если это не противоречит Конституции Российской Федерации и федеральным законам.

Статья 65

Споры по вопросам предметов ведения и полномочий между органами государственной власти Российской Федерации и органами государственной власти Чувашской Республики разрешаются в соответствии с Конституцией Российской Федерации и федеральным законом.

Статья 66

Чувашская Республика в лице Государственного Совета Чувашской Республики обладает правом законодательной инициативы в Государственной Думе Федерального Собрания Российской Федерации.

Статья 67

1. Государственные флаг, герб и гимн Чувашской Республики, их описание и порядок официального использования устанавливаются законом Чувашской Республики.

2. Столицей Чувашской Республики является город Чебоксары.

Статья 68

Статья 68

В соответствии с Конституцией Российской Федерации федеративная форма организации власти в Российской Федерации предполагает разделение полномочий между органами государственной власти Российской Федерации и органами государственной власти Чувашской Республики. Полномочия органов государственной власти Чувашской Республики устанавливаются законом Чувашской Республики, действующим на территории Чувашской Республики.

Статья 68

Полномочия органов государственной власти Чувашской Республики устанавливаются законом Чувашской Республики, действующим на территории Чувашской Республики.

Глава 4. ГЛАВА ЧУВАШСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

*(в редакции Закона Чувашской Республики
от 13.09.2011 № 46)*

Статья 68

1. Глава Чувашской Республики является высшим должностным лицом и главой исполнительной власти Чувашской Республики.

(Пункт 1 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46.)

2. Глава Чувашской Республики является гарантом Конституции Чувашской Республики.

(Пункт 2 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46.)

3. Глава Чувашской Республики в установленном порядке принимает меры по защите прав и свобод человека и гражданина, обеспечивает согласованное функционирование и взаимодействие органов государственной власти Чувашской Республики.

(Пункт 3 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46.)

4. Глава Чувашской Республики определяет основные направления государственной политики Чувашской Республики, обеспечивает взаимодействие органов государственной власти Чувашской Республики с федеральными органами государственной власти в соответствии с Конституцией Российской Федерации и Конституцией Чувашской Республики, а также договорами о разграничении предметов ведения и полномочий между органами государственной власти Российской Федерации и органами государственной власти Чувашской Республики.

(Пункт 4 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46.)

5. Глава Чувашской Республики представляет Чувашскую Республику в отношениях с федеральными органами

государственной власти, органами государственной власти субъектов Российской Федерации, органами местного самоуправления, а также при осуществлении внешнеэкономических и международных связей.

(Пункт 5 в редакции законов Чувашской Республики от 18.04.2005 № 19, от 13.09.2011 № 46.)

6. В течение срока своих полномочий Глава Чувашской Республики не может заниматься деятельностью и замещать должности, несовместимые со статусом высшего должностного лица субъекта Российской Федерации в соответствии с федеральными законами.

(Пункт 6 в редакции законов Чувашской Республики от 19.07.2004 № 16, от 13.09.2011 № 46.)

7. Личность Главы Чувашской Республики охраняется законом.

(Пункт 7 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46.)

Статья 69

(в редакции Закона Чувашской Республики от 18.04.2005 № 19)

1. Главой Чувашской Республики может быть гражданин Российской Федерации, не имеющий гражданства иностранного государства либо вида на жительство или иного документа, подтверждающего право на постоянное проживание гражданина Российской Федерации на территории иностранного государства, и достигший возраста 30 лет.

(Пункт 1 в редакции законов Чувашской Республики от 05.10.2006 № 47, от 13.09.2011 № 46.)

2. Гражданин Российской Федерации наделяется полномочиями Главы Чувашской Республики на пять лет.

(Пункт 2 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46.)

Статья 70

(в редакции Закона Чувашской Республики от 28.05.2010 № 46, от 13.09.2011 № 46, от 18.04.2005 № 19)

1. Гражданин Российской Федерации наделяется полномочиями Главы Чувашской Республики по представлению Президента Российской Федерации Государственным Советом Чувашской Республики в порядке, предусмотренном федеральным законом и Конституцией Чувашской Республики.

(Пункт 1 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46.)

2. Государственный Совет Чувашской Республики рассматривает представленную Президентом Российской Федерации кандидатуру Главы Чувашской Республики в течение десяти дней со дня внесения представления. При внесении Президентом Российской Федерации повторного представления о кандидатуре Главы Чувашской Республики указанная кандидатура рассматривается в течение десяти дней со дня внесения представления.

(Пункт 2 в редакции законов Чувашской Республики от 28.05.2010 № 27, от 13.09.2011 № 46.)

3. Решение Государственного Совета Чувашской Республики о наделении гражданина Российской Федерации полномочиями Главы Чувашской Республики считается принятым, если за него проголосовало более половины от установленного числа депутатов Государственного Совета Чувашской Республики.

(Пункт 3 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46.)

4. Порядок вступления в должность гражданина Российской Федерации, наделенного полномочиями Главы Чувашской Республики, устанавливается федеральным законом и Конституцией Чувашской Республики.

(Пункт 4 в редакции законов Чувашской Республики от 28.05.2010 № 27, от 13.09.2011 № 46.)

Статья 71

*(в редакции Закона Чувашской Республики
от 18.04.2005 № 19)*

1. Глава Чувашской Республики считается вступившим в должность с момента принесения им присяги.

Вступление в должность Главы Чувашской Республики оформляется указом Главы Чувашской Республики, который подлежит официальному опубликованию.

(Пункт 1 в редакции законов Чувашской Республики от 28.05.2010 № 27, от 13.09.2011 № 46.)

2. При вступлении в должность Глава Чувашской Республики приносит следующую присягу на верность народу и Конституции Российской Федерации:

«Клянусь при осуществлении полномочий Главы Чувашской Республики соблюдать Конституцию Российской Федерации, федеральные законы, Конституцию Чувашской Республики и законы Чувашской Республики, а также исполнять указы Президента Российской Федерации и постановления Правительства Российской Федерации, уважать и обеспечивать права и свободы человека и гражданина, с честью выполнять высокие обязанности Главы Чувашской Республики, верно служить народу».

(Пункт 2 в редакции законов Чувашской Республики от 28.05.2010 № 27, от 13.09.2011 № 46.)

3. Присяга приносится на государственных языках Чувашской Республики в торжественной обстановке в присутствии депутатов Государственного Совета Чувашской Республики, членов Кабинета Министров Чувашской Республики и других приглашенных лиц.

Торжественная церемония, посвященная вступлению в должность Главы Чувашской Республики, открывается и закрывается Председателем Государственного Совета Чувашской Республики, а в его отсутствие — заместителем Председателя Государственного Совета Чувашской Республики.

(Пункт 3 введен Законом Чувашской Республики от 28.05.2010 № 27, в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46.)

Статья 72

Глава Чувашской Республики:

(абзац первый в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46);

1) формирует Кабинет Министров Чувашской Республики;

2) определяет структуру органов исполнительной власти Чувашской Республики;

(пункт 2 в редакции законов Чувашской Республики от 19.07.2004 № 16, от 18.04.2005 № 19, от 05.10.2006 № 47);

3) представляет для одобрения в Государственный Совет Чувашской Республики проекты договоров и подписывает договоры с федеральными органами государственной власти о разграничении предметов ведения и полномочий в соответствии с законодательством Российской Федерации и законодательством Чувашской Республики;

(пункт 3 введен Законом Чувашской Республики от 19.07.2004 № 16);

4) подписывает соглашения между федеральными органами исполнительной власти и органами исполнительной власти Чувашской Республики о передаче осуществления части своих полномочий в соответствии с законодательством Российской Федерации и законодательством Чувашской Республики;

(пункт 4 введен Законом Чувашской Республики от 19.07.2004 № 16, в редакции Закона Чувашской Республики от 05.10.2006 № 47);

4.1) обеспечивает координацию деятельности органов исполнительной власти Чувашской Республики с иными органами государственной власти Чувашской Республики, в соответствии с законодательством Российской Федерации организует взаимодействие органов исполнитель-

ной власти Чувашской Республики с федеральными органами исполнительной власти и их территориальными органами, органами местного самоуправления и общественными объединениями;

(пункт 4.1 введен Законом Чувашской Республики от 18.04.2005 № 19);

5) назначает с согласия Государственного Совета Чувашской Республики Председателя Кабинета Министров Чувашской Республики, если Глава Чувашской Республики не совмещает свою должность с должностью Председателя Кабинета Министров Чувашской Республики;

(пункт 5 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46);

6) назначает на должность и освобождает от должности заместителей Председателя Кабинета Министров Чувашской Республики, министров и руководителей иных органов исполнительной власти Чувашской Республики;

7) принимает решение об отставке Кабинета Министров Чувашской Республики;

8) *(пункт 8 исключен — Закон Чувашской Республики от 18.03.2003 № 5; пункты 2—24 в редакциях текста Конституции Чувашской Республики от 2000 г., от 2003 г. считаются соответственно пунктами 5—27. — Закон Чувашской Республики от 19.07.2004 № 16);*

8) формирует Администрацию Главы Чувашской Республики;

(пункт 8 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46);

9) согласовывает кандидатуру Прокурора Чувашской Республики;

10) приостанавливает или отменяет действие постановлений и распоряжений Кабинета Министров Чувашской Республики, актов министерств и иных органов исполнительной власти Чувашской Республики;

11) обладает правом законодательной инициативы в Государственном Совете Чувашской Республики;

12) назначает выборы Государственного Совета Чувашской Республики в случае его роспуска;

13) распускает Государственный Совет Чувашской Республики в случаях и порядке, предусмотренных федеральным законом и Конституцией Чувашской Республики;

14) обращается к Государственному Совету Чувашской Республики с бюджетным посланием, посланием об основных направлениях государственной политики Чувашской Республики и о выполнении программ социально-экономического развития Чувашской Республики, утвержденных Государственным Советом Чувашской Республики, с представлением ежегодных отчетов о результатах деятельности Кабинета Министров Чувашской Республики, в том числе по вопросам, поставленным Государственным Советом Чувашской Республики;

(пункт 14 в редакции Закона Чувашской Республики от 28.05.2010 № 27);

15) награждает государственными наградами Чувашской Республики и присваивает почетные звания Чувашской Республики;

16) вправе использовать в необходимых случаях согласительные процедуры;

17) вправе председательствовать на заседаниях Кабинета Министров Чувашской Республики;

18) вправе отстранять от исполнения обязанностей лиц, назначаемых на должность Главой Чувашской Республики в случаях и порядке, предусмотренном законодательством;

(пункт 18 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46);

19) подписывает и обнародует законы Чувашской Республики либо отклоняет их;

20) вправе требовать созыва внеочередного заседания Государственного Совета Чувашской Республики, а также созывать вновь избранный Государственный Совет Чувашской Республики на первое заседание ранее срока, установленного настоящей Конституцией;

21) вправе участвовать в заседаниях Государственного Совета Чувашской Республики и его органов с правом совещательного голоса или уполномочивать лиц для участия в заседаниях указанных органов;

22) вправе обратиться в Государственный Совет Чувашской Республики с предложением о внесении изменений и дополнений в постановления Государственного Совета Чувашской Республики либо об их отмене, а также вправе обжаловать указанные постановления в судебном порядке;

23) назначает половину состава членов Центральной избирательной комиссии Чувашской Республики;
(пункт 23 в редакции Закона Чувашской Республики от 19.07.2004 № 16);

24) согласовывает кандидатуры для назначения на должности мировых судей;

25) согласовывает кандидатуры руководителей территориальных органов федеральных органов исполнительной власти в случаях, предусмотренных федеральными законами или иными нормативными правовыми актами Российской Федерации;

26) утверждает общий и запасной списки кандидатов в присяжные заседатели федеральных судов общей юрисдикции;
(пункт 26 введен Законом Чувашской Республики от 27.03.2003 № 5, в редакции Закона Чувашской Республики от 28.05.2010 № 27);

27) осуществляет иные полномочия в соответствии с Конституцией Российской Федерации, федеральными законами, Конституцией Чувашской Республики и законами Чувашской Республики.

Статья 73

1. Глава Чувашской Республики на основании и во исполнение Конституции Российской Федерации, федеральных законов, нормативных правовых актов Президента Рос-

сийской Федерации, постановлений Правительства Российской Федерации, Конституции Чувашской Республики, законов Чувашской Республики издает указы и распоряжения, обязательные для исполнения на всей территории Чувашской Республики.

(Пункт 1 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46.)

2. Указы и распоряжения Главы Чувашской Республики не должны противоречить Конституции Российской Федерации, федеральным законам, указам Президента Российской Федерации, постановлениям Правительства Российской Федерации, Конституции Чувашской Республики и законам Чувашской Республики.

(Пункт 2 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46.)

3. Нормативные правовые акты Главы Чувашской Республики не позднее 5 дней направляются в Государственный Совет Чувашской Республики.

(Пункт 3 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46.)

Статья 74

Полномочия Главы Чувашской Республики прекращаются досрочно в случае:

(абзац первый части первой в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46);

1) его смерти;

2) отрешения его от должности Президентом Российской Федерации в связи с выражением ему недоверия Государственным Советом Чувашской Республики;

(пункт 2 в редакции Закона Чувашской Республики от 18.04.2005 № 19);

3) его отставки по собственному желанию;

(пункт 3 в редакции Закона Чувашской Республики от 18.04.2005 № 19);

4) признания его судом недееспособным или ограниченно дееспособным;

5) признания его судом безвестно отсутствующим или объявления умершим;

6) вступления в отношении его в законную силу обвинительного приговора суда;

7) его выезда за пределы Российской Федерации на постоянное место жительства;

8) утраты им гражданства Российской Федерации, приобретения им гражданства иностранного государства либо получения им вида на жительство или иного документа, подтверждающего право на постоянное проживание гражданина Российской Федерации на территории иностранного государства;

(пункт 8 в редакции Закона Чувашской Республики от 05.10.2006 № 47);

9) отрешения его от должности Президентом Российской Федерации в связи с утратой доверия Президента Российской Федерации, за ненадлежащее исполнение своих обязанностей, а также в иных случаях, предусмотренных федеральным законом.

(Пункт 9 в редакции законов Чувашской Республики от 19.07.2004 № 16, от 18.04.2005 № 19.)

Решение о досрочном прекращении полномочий Главы Чувашской Республики принимается Государственным Советом Чувашской Республики по представлению Президента Российской Федерации, за исключением случаев, предусмотренных пунктами 1—3 и 9 части первой настоящей статьи. В случае, предусмотренном пунктом 1 части первой настоящей статьи, решение о досрочном прекращении полномочий Главы Чувашской Республики принимается Государственным Советом Чувашской Республики.

(Часть вторая введена Законом Чувашской Республики от 18.04.2005 № 19, в редакции законов Чувашской Республики от 05.10.2006 № 47, от 13.09.2011 № 46.)

В случае досрочного прекращения полномочий Главы Чувашской Республики представление о кандидатуре Главы Чувашской Республики рассматривается в порядке, установленном федеральным законом.

(Часть третья введена Законом Чувашской Республики от 18.04.2005 № 19, в редакции законов Чувашской Республики от 28.05.2010 № 27, от 13.09.2011 № 46.)

Статья 75

1. Государственный Совет Чувашской Республики может выразить недоверие Главе Чувашской Республики в случае:

(абзац первый пункта 1 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46);

1) издания Главой Чувашской Республики актов, противоречащих Конституции Российской Федерации, федеральным законам, Конституции Чувашской Республики и законам Чувашской Республики, если такие противоречия установлены соответствующим судом, а Глава Чувашской Республики не устранил указанные противоречия в течение месяца со дня вступления в силу судебного решения;

(подпункт 1 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46);

2) иного грубого нарушения Конституции Российской Федерации, федеральных законов, указов Президента Российской Федерации, постановлений Правительства Российской Федерации, Конституции Чувашской Республики и законов Чувашской Республики, повлекших за собой массовое нарушение прав и свобод граждан, и если эти нарушения установлены судом;

3) ненадлежащего исполнения Главой Чувашской Республики своих обязанностей.

(Подпункт 3 введен Законом Чувашской Республики от 18.04.2005 № 19, в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46.)

2. Решение Государственного Совета Чувашской Республики о недоверии Главе Чувашской Республики принимается не менее чем двумя третями голосов от установленного числа депутатов Государственного Совета Чувашской Республики по инициативе не менее одной трети установленного числа депутатов.

(Пункт 2 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46.)

3. Решение Государственного Совета Чувашской Республики о недоверии Главе Чувашской Республики направляется на рассмотрение Президента Российской Федерации для решения вопроса об отрешении Главы Чувашской Республики от должности.

(Пункт 3 в редакции законов Чувашской Республики от 18.04.2005 № 19, от 13.09.2011 № 46.)

4. Решение Президента Российской Федерации об отрешении Главы Чувашской Республики от должности влечет за собой отставку Кабинета Министров Чувашской Республики.

(Пункт 4 введен Законом Чувашской Республики от 18.04.2005 № 19, в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46.)

Статья 76

(в редакции Закона Чувашской Республики от 18.04.2005 № 19)

1. Президент Российской Федерации назначает временно исполняющего обязанности Главы Чувашской Республики на период до вступления в должность Главы Чувашской Республики в случаях и порядке, предусмотренных федеральным законом.

(Пункт 1 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46.)

2. В случаях, когда Глава Чувашской Республики временно (в связи с болезнью, отпуском) не может испол-

нять свои обязанности, их исполняет Председатель Кабинета Министров Чувашской Республики, за исключением случаев, предусмотренных федеральным законом.

(Пункт 2 в редакции законов Чувашской Республики от 28.05.2010 № 27, от 13.09.2011 № 46.)

3. Временно исполняющий обязанности Главы Чувашской Республики не имеет права распускать Государственный Совет Чувашской Республики, требовать созыва внеочередного заседания Государственного Совета Чувашской Республики, созывать вновь избранный Государственный Совет Чувашской Республики на первое заседание ранее срока, установленного настоящей Конституцией, а также вносить предложения об изменении Конституции Чувашской Республики.

(Пункт 3 в редакции законов Чувашской Республики от 28.05.2010 № 27, от 13.09.2011 № 46.)

Глава 5. ГОСУДАРСТВЕННЫЙ СОВЕТ ЧУВАШСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Статья 77

1. Государственный Совет Чувашской Республики является постоянно действующим высшим и единственным законодательным (представительным) органом государственной власти Чувашской Республики.

2. Государственный Совет Чувашской Республики избирается сроком на пять лет.

(Пункт 2 в редакции Закона Чувашской Республики от 27.03.2003 № 5.)

3. Государственный Совет Чувашской Республики является правомочным, если в его состав избрано не менее двух третей от установленного статьей 78 настоящей Конституции числа депутатов.

4. Основы организации и деятельности Государственного Совета Чувашской Республики и его органов, правомочность заседаний Государственного Совета Чувашской Республики и его органов определяются федеральным законом, Конституцией Чувашской Республики, законами Чувашской Республики и Регламентом Государственного Совета Чувашской Республики.

5. Для осуществления контроля за исполнением республиканского бюджета Чувашской Республики Государственный Совет Чувашской Республики образует Контрольно-счетную палату Чувашской Республики, состав и порядок деятельности которой определяются законом Чувашской Республики.

(Пункт 5 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46.)

Статья 78

1. Государственный Совет Чувашской Республики состоит из 44 депутатов, избираемых на основе всеобщего

равного и прямого избирательного права при тайном голосовании.

(Пункт 1 в редакции Закона Чувашской Республики от 27.03.2003 № 5.)

2. Порядок выборов депутатов Государственного Совета Чувашской Республики устанавливается федеральным законом и законом Чувашской Республики.

3. Число депутатов, работающих в Государственном Совете Чувашской Республики на профессиональной постоянной основе, устанавливается законом Чувашской Республики.

(Пункт 3 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46.)

Статья 79

1. Государственный Совет Чувашской Республики собирается на первое заседание по распоряжению Председателя Государственного Совета Чувашской Республики предыдущего созыва не позднее чем через две недели со дня избрания Государственного Совета Чувашской Республики в составе не менее двух третей от установленного числа депутатов.

(Пункт 1 в редакции Закона Чувашской Республики от 28.05.2010 № 27.)

2. Глава Чувашской Республики вправе требовать созыва внеочередной сессии Государственного Совета Чувашской Республики, а также созывать вновь избранный Государственный Совет Чувашской Республики на первое заседание ранее срока, установленного пунктом первым настоящей статьи.

(Пункт 2 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46.)

3. Со дня начала работы Государственного Совета Чувашской Республики нового созыва полномочия Государственного Совета Чувашской Республики прежнего созыва прекращаются.

(Пункт 3 в редакции Закона Чувашской Республики от 28.05.2010 № 27.)

4. Первое заседание Государственного Совета Чувашской Республики нового созыва до избрания Председателя Государственного Совета Чувашской Республики открывает и ведет старейший по возрасту депутат Государственного Совета Чувашской Республики.

Статья 80

1. К ведению Государственного Совета Чувашской Республики относятся:

1) принятие Конституции Чувашской Республики, внесение в нее изменений и дополнений;

2) принятие законов Чувашской Республики, постановлений, внесение в них изменений и дополнений;

3) толкование Конституции Чувашской Республики и законов Чувашской Республики;

4) установление административно-территориального устройства Чувашской Республики и порядка его изменения;

5) рассмотрение вопросов об изменении границ Чувашской Республики;

6) утверждение республиканского бюджета Чувашской Республики и отчета о его исполнении, представленных Главой Чувашской Республики;

(подпункт 6 в редакции законов Чувашской Республики от 18.04.2005 № 19, от 13.09.2011 № 46);

7) утверждение программ социально-экономического развития Чувашской Республики;

8) принятие решения о наделении гражданина Российской Федерации по представлению Президента Российской Федерации полномочиями Главы Чувашской Республики;

(подпункт 8 в редакции законов Чувашской Республики от 18.04.2005 № 19, от 13.09.2011 № 46);

8.1) заслушивание послания Главы Чувашской Республики об основных направлениях государственной полити-

ки Чувашской Республики и ежегодного отчета о результатах деятельности Кабинета Министров Чувашской Республики, в том числе по вопросам, поставленным Государственным Советом Чувашской Республики;

(подпункт 8.1 введен Законом Чувашской Республики от 28.05.2010 № 27, в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46);

9) назначение выборов депутатов Государственного Совета Чувашской Республики;

10) назначение половины состава членов Центральной избирательной комиссии Чувашской Республики;

(подпункт 10 в редакции Закона Чувашской Республики от 19.07.2004 № 16);

11) назначение референдума Чувашской Республики;

12) дача согласия на назначение Председателя Кабинета Министров Чувашской Республики, если Глава Чувашской Республики не совмещает свою должность с должностью Председателя Кабинета Министров Чувашской Республики;

(подпункт 12 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46);

13) выражение недоверия Председателю Кабинета Министров Чувашской Республики;

14) согласование кандидатуры Прокурора Чувашской Республики;

15) *(подпункт 15 исключен, подпункты 16—32 считаются соответственно подпунктами 15—31. — Закон Чувашской Республики от 27.03.2003 № 5; подпункт 33 считается подпунктом 35. — Закон Чувашской Республики от 19.07.2004 № 16);*

15) назначение мировых судей Чувашской Республики в соответствии с законом Чувашской Республики;

16) избрание Председателя Государственного Совета Чувашской Республики и его заместителей и освобождение их;

17) образование комитетов Государственного Совета Чу-

вашской Республики для ведения законопроектной работы, предварительного рассмотрения и подготовки проектов решений по вопросам, относящимся к ведению Государственного Совета Чувашской Республики, а также осуществления контрольных функций;

18) определение и утверждение структуры и штатов Государственного Совета Чувашской Республики и расходов на обеспечение его деятельности;

19) осуществление права законодательной инициативы в Государственной Думе Федерального Собрания Российской Федерации;

20) принятие решения о досрочном прекращении полномочий Главы Чувашской Республики в предусмотренных Конституцией Чувашской Республики случаях;

(подпункт 20 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46);

21) утверждение заключения и расторжения договоров, в соответствии с которыми обязательства Чувашской Республики обеспечиваются за счет средств республиканского бюджета Чувашской Республики;

22) установление республиканских (региональных) налогов, а также порядка их взимания;

(подпункт 22 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46);

23) учреждение государственных наград и установление почетных званий Чувашской Республики;

24) установление порядка проведения выборов в органы местного самоуправления в пределах полномочий, определенных федеральным законом;

(подпункт 24 в редакции законов Чувашской Республики от 18.04.2005 № 19, от 13.09.2011 № 46);

25) утверждение бюджетов территориальных государственных внебюджетных фондов Чувашской Республики и отчетов об их исполнении;

(подпункт 25 в редакции Закона Чувашской Республики от 18.04.2005 № 19);

26) установление порядка управления и распоряжения государственной собственностью Чувашской Республики, в том числе долями (паями, акциями) Чувашской Республики в капиталах хозяйственных обществ, товариществ и предприятий иных организационно-правовых форм;

27) утверждение соглашения об изменении границ Чувашской Республики;

28) осуществление контроля за соблюдением и исполнением законов Чувашской Республики, исполнением республиканского бюджета Чувашской Республики, соблюдением установленного порядка распоряжения собственностью Чувашской Республики;

29) право обращения к Главе Чувашской Республики или в Кабинет Министров Чувашской Республики с предложением о внесении изменений и дополнений в правовые акты Главы Чувашской Республики, Кабинета Министров Чувашской Республики либо об их отмене, а также обжаловать указанные акты в судебном порядке или в установленном порядке обратиться в Конституционный суд Российской Федерации с запросом о соответствии Конституции Российской Федерации указанных нормативных правовых актов;

(подпункт 29 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46);

30) назначение председателя, заместителя председателя и аудиторов Контрольно-счетной палаты Чувашской Республики;

(подпункт 30 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46);

31) установление законом Чувашской Республики системы органов исполнительной власти Чувашской Республики по представлению Главы Чувашской Республики;

(подпункт 31 в редакции законов Чувашской Республики от 19.07.2004 № 16, от 18.04.2005 № 19, от 05.10.2006 № 47, от 13.09.2011 № 46);

32) назначение представителей общественности в ква-

лификационной коллегии судей Чувашской Республики;
(подпункт 32 введен Законом Чувашской Республики от 27.03.2003 № 5);

33) назначение представителей в квалификационную комиссию при Адвокатской палате Чувашской Республики;
(подпункт 33 введен Законом Чувашской Республики от 27.03.2003 № 5);

34) одобрение (отклонение) проекта договора с федеральными органами государственной власти о разграничении предметов ведения и полномочий, представленного Главой Чувашской Республики;

(подпункт 34 введен Законом Чувашской Республики от 19.07.2004 № 16, в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46);

35) осуществление иных полномочий, установленных Конституцией Российской Федерации, федеральными законами, настоящей Конституцией и законами Чувашской Республики.

2. Государственный Совет Чувашской Республики принимает законы большинством голосов от установленного числа депутатов, а Конституция Чувашской Республики, изменения и дополнения к ней принимаются большинством не менее двух третей голосов от установленного числа депутатов.

(Пункт 2 в редакции Закона Чувашской Республики от 28.05.2010 № 27.)

3. Постановления Государственного Совета Чувашской Республики принимаются большинством голосов от числа избранных депутатов и не позднее 5 дней направляются Главе Чувашской Республики.

(Пункт 3 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46.)

Статья 81

1. Полномочия Государственного Совета Чувашской Республики могут быть прекращены досрочно в случае:

1) принятия Государственным Советом Чувашской Республики решения о самороспуске;

2) роспуска Государственного Совета Чувашской Республики Главой Чувашской Республики по основаниям, предусмотренным пунктами 2 и 3 настоящей статьи;

(подпункт 2 пункта 1 в редакции законов Чувашской Республики от 28.05.2010 № 27, от 13.09.2011 № 46);

3) вступления в силу решения Верховного суда Чувашской Республики о неправомерности данного состава депутатов Государственного Совета Чувашской Республики, в том числе в связи со сложением депутатами своих полномочий;

4) в иных случаях, предусмотренных федеральным законом.

(Подпункт 4 введен Законом Чувашской Республики от 19.07.2004 № 16.)

2. Глава Чувашской Республики вправе принять решение о досрочном прекращении полномочий Государственного Совета Чувашской Республики в случае принятия Государственным Советом Чувашской Республики Конституции Чувашской Республики и закона Чувашской Республики, иного нормативного правового акта, противоречащих Конституции Российской Федерации, федеральным законам, принятым по предметам ведения Российской Федерации и предметам совместного ведения Российской Федерации и субъектов Российской Федерации, Конституции Чувашской Республики, если такие противоречия установлены соответствующим судом, а Государственный Совет Чувашской Республики не устранил их в течение шести месяцев со дня вступления в силу судебного решения.

(Пункт 2 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46.)

3. Глава Чувашской Республики вправе принять решение о досрочном прекращении полномочий Государственного Совета Чувашской Республики в случае, если всту-

павшим в силу решением соответствующего суда установлено, что избранный в правомочном составе Государственный Совет Чувашской Республики в течение трех месяцев подряд не проводил заседание.

Глава Чувашской Республики вправе принять решение о досрочном прекращении полномочий вновь избранного в правомочном составе Государственного Совета Чувашской Республики в случае, если вступившим в силу решением соответствующего суда установлено, что указанный орган государственной власти Чувашской Республики в течение трех месяцев со дня его избрания в правомочном составе не проводил заседание.

Глава Чувашской Республики вправе принять решение о досрочном прекращении полномочий Государственного Совета Чувашской Республики в течение трех месяцев со дня вступления в силу решения соответствующего суда.

(Пункт 3 введен Законом Чувашской Республики от 28.05.2010 № 27, в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46.)

Статья 82

1. Решение Главы Чувашской Республики о досрочном прекращении полномочий Государственного Совета Чувашской Республики принимается в форме указа.

(Пункт 1 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46.)

2. В случае досрочного прекращения полномочий Государственного Совета Чувашской Республики назначаются внеочередные выборы в Государственный Совет Чувашской Республики. Указанные выборы проводятся в сроки, установленные федеральными законами и законами Чувашской Республики.

(Пункт 2 в редакции Закона Чувашской Республики от 27.03.2003 № 5.)

Статья 83

1. Председатель Государственного Совета Чувашской Республики:

1) председательствует на заседаниях Государственного Совета Чувашской Республики и ведает его внутренним распорядком;

2) ведет переговоры и подписывает соглашения между законодательными (представительными) органами государственной власти субъектов Российской Федерации;

3) представляет Государственный Совет Чувашской Республики внутри республики и за ее пределами;

4) *(подпункт 4 признан утратившим силу. — Закон Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46);*

5) осуществляет иные полномочия, предусмотренные федеральными законами, Конституцией Чувашской Республики, законами Чувашской Республики и Регламентом Государственного Совета Чувашской Республики.

(Подпункт 5 введен Законом Чувашской Республики от 19.07.2004 № 16.)

2. Председатель Государственного Совета Чувашской Республики избирается из числа депутатов Государственного Совета Чувашской Республики большинством голосов от установленного числа депутатов на срок полномочий Государственного Совета Чувашской Республики.

Статья 84

1. Депутатом Государственного Совета Чувашской Республики может быть избран гражданин Российской Федерации, достигший 21 года и имеющий право участвовать в выборах.

(Пункт 1 в редакции Закона Чувашской Республики от 28.05.2010 № 27.)

2. В течение срока своих полномочий депутат Государственного Совета Чувашской Республики не может зани-

маться деятельностью и замещать должности, несовместимые со статусом депутата в соответствии с федеральными законами.

(Пункт 2 в редакции Закона Чувашской Республики от 19.07.2004 № 16.)

3. Депутат Государственного Совета Чувашской Республики, осуществляющий свои полномочия на профессиональной постоянной основе, не может занимать иные оплачиваемые должности, заниматься другой оплачиваемой деятельностью, кроме преподавательской, научной и иной творческой деятельности, если иное не предусмотрено законодательством.

(Пункт 3 в редакции Закона Чувашской Республики от 27.03.2003 № 5.)

4. Депутат Государственного Совета Чувашской Республики не вправе использовать свой статус для деятельности, не связанной с осуществлением депутатских полномочий.

5. Депутаты Государственного Совета Чувашской Республики в течение всего срока их полномочий обладают неприкосновенностью, которая гарантируется федеральным законом.

Статья 85

1. Право законодательной инициативы в Государственном Совете Чувашской Республики принадлежит Главе Чувашской Республики, депутатам Государственного Совета Чувашской Республики, комитетам Государственного Совета Чувашской Республики, представительным органам муниципальных образований. Право законодательной инициативы также принадлежит Верховному суду Чувашской Республики, Арбитражному суду Чувашской Республики, Прокурору Чувашской Республики по вопросам их ведения.

(Пункт 1 в редакции законов Чувашской Республики от 19.07.2004 № 16, от 05.10.2006 № 47, от 13.09.2011 № 46.)

2. Проекты законов, внесенные в Государственный Совет Чувашской Республики Главой Чувашской Республики, рассматриваются по его предложению в первоочередном порядке.

(Пункт 2 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46.)

3. Проекты законов о введении или об отмене налогов, освобождении от их уплаты, изменении финансовых обязательств Чувашской Республики, другие проекты законов, предусматривающие расходы, покрываемые за счет средств республиканского бюджета Чувашской Республики, рассматриваются Государственным Советом Чувашской Республики по представлению Главы Чувашской Республики или при наличии заключения Главы Чувашской Республики. Данное заключение представляется в Государственный Совет Чувашской Республики не позднее одного месяца со дня поступления проекта закона Главе Чувашской Республики.

(Пункт 3 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46.)

Статья 86

1. Принятый закон Чувашской Республики в течение пяти дней направляется Главе Чувашской Республики для подписания и обнародования.

(Пункт 1 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46.)

2. Глава Чувашской Республики в течение четырнадцати дней со дня поступления закона Чувашской Республики подписывает и обнародует его.

(Пункт 2 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46.)

3. Если Глава Чувашской Республики в течение четырнадцати дней со дня поступления закона отклонит его, то Государственный Совет Чувашской Республики в установленном порядке вновь рассматривает данный закон. Если

Глава 6. КАБИНЕТ МИНИСТРОВ ЧУВАШСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Статья 87

1. Кабинет Министров Чувашской Республики является постоянно действующим высшим исполнительным органом государственной власти Чувашской Республики.

2. Кабинет Министров Чувашской Республики обеспечивает исполнение Конституции Российской Федерации, федеральных законов и иных нормативных правовых актов Российской Федерации, Конституции Чувашской Республики, законов и иных нормативных правовых актов Чувашской Республики.

3. Председатель Кабинета Министров Чувашской Республики назначается Главой Чувашской Республики с согласия Государственного Совета Чувашской Республики. Предложение о кандидатуре Председателя Кабинета Министров Чувашской Республики вносится в Государственный Совет Чувашской Республики Главой Чувашской Республики не позднее 20 дней после вступления в должность Главы Чувашской Республики или после отставки Кабинета Министров Чувашской Республики. В случае отклонения Государственным Советом Чувашской Республики представленной кандидатуры Глава Чувашской Республики в срок не позднее чем через 15 дней вносит на согласование Государственному Совету Чувашской Республики новую кандидатуру. Государственный Совет Чувашской Республики рассматривает представленную Главой Чувашской Республики кандидатуру в течение 14 дней.

(Пункт 3 в редакции законов Чувашской Республики от 18.04.2005 № 19, от 13.09.2011 № 46.)

4. Председатель Кабинета Министров Чувашской Республики в соответствии с Конституцией Российской Федерации, федеральными законами, Конституцией Чувашской Республики, законами Чувашской Республики, ука-

зами Главы Чувашской Республики определяет направления деятельности Кабинета Министров Чувашской Республики и организует его работу.

(Пункт 4 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46.)

5. Председатель Кабинета Министров Чувашской Республики или уполномоченные им лица вправе присутствовать на заседаниях Государственного Совета Чувашской Республики и его органов с правом совещательного голоса.

Статья 88

1. Кабинет Министров Чувашской Республики:

1) разрабатывает и осуществляет меры по обеспечению комплексного социально-экономического развития Чувашской Республики;

2) обеспечивает проведение единой государственной политики в области финансов, науки, образования, культуры, здравоохранения, физической культуры и спорта, социальной защиты, экологии и природопользования в пределах своих полномочий;

3) осуществляет в пределах своих полномочий меры по реализации, обеспечению и защите прав и свобод человека и гражданина, охране собственности и общественного порядка, противодействию терроризму и экстремизму, борьбе с преступностью;

(подпункт 3 в редакции Закона Чувашской Республики от 28.05.2010 № 27);

4) разрабатывает для представления Главой Чувашской Республики в Государственный Совет Чувашской Республики проекты республиканского бюджета Чувашской Республики, проекты программ социально-экономического развития Чувашской Республики;

(подпункт 4 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46);

5) обеспечивает исполнение республиканского бюджета

та Чувашской Республики, представляет Главе Чувашской Республики для внесения в Государственный Совет Чувашской Республики отчет об исполнении республиканского бюджета Чувашской Республики, отчеты о выполнении программ социально-экономического развития Чувашской Республики;

(подпункт 5 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46);

6) управляет и распоряжается государственной собственностью Чувашской Республики в соответствии с законами Чувашской Республики, а также управляет федеральной собственностью, переданной Чувашской Республике в управление в соответствии с федеральными законами и иными нормативными правовыми актами Российской Федерации;

7) дает по поручению Главы Чувашской Республики заключения на проекты законов Чувашской Республики о введении или отмене налогов, освобождении от их уплаты, о выпуске государственных займов, об изменении финансовых обязательств Чувашской Республики и на другие законопроекты, предусматривающие расходы, покрываемые за счет республиканского бюджета Чувашской Республики;

(подпункт 7 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46);

8) *(подпункт 8 исключен. — Закон Чувашской Республики от 19.07.2004 № 16);*

9) вправе предложить органу местного самоуправления, выборному или иному должностному лицу местного самоуправления привести в соответствие с законодательством Российской Федерации изданные ими правовые акты в случае, если указанные акты противоречат Конституции Российской Федерации, федеральным законам и иным нормативным правовым актам Российской Федерации, Конституции Чувашской Республики, законам и иным нормативным правовым актам Чувашской Республики, а также вправе обжаловать указанные акты в судебном порядке;

9.1) определяет органы исполнительной власти Чувашской Республики, уполномоченные на осуществление регионального государственного контроля (надзора), устанавливает их организационную структуру, полномочия, функции и порядок их деятельности и определяет перечень должностных лиц указанных органов исполнительной власти Чувашской Республики и их полномочия;

(подпункт 9.1 введен Законом Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46);

10) осуществляет иные полномочия, установленные Конституцией Российской Федерации, федеральными законами, Конституцией Чувашской Республики, законами Чувашской Республики, указами Главы Чувашской Республики, а также соглашениями с федеральными органами исполнительной власти, заключенными в соответствии со статьей 78 Конституции Российской Федерации.

(Подпункт 10 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46.)

2. Основы организации и деятельности Кабинета Министров Чувашской Республики в соответствии с настоящей Конституцией устанавливаются законом Чувашской Республики.

Статья 89

1. Кабинет Министров Чувашской Республики во исполнение федеральных законов, нормативных правовых актов Президента Российской Федерации, постановлений Правительства Российской Федерации, законов Чувашской Республики, указов и распоряжений Главы Чувашской Республики издает постановления и распоряжения.

(Пункт 1 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46.)

2. Постановления и распоряжения Кабинета Министров Чувашской Республики обязательны к исполнению на всей территории Чувашской Республики.

3. Постановления и распоряжения Кабинета Министров

Чувашской Республики не должны противоречить Конституции Российской Федерации, федеральным законам, указам Президента Российской Федерации, постановлениям Правительства Российской Федерации, Конституции Чувашской Республики, законам Чувашской Республики, указам и распоряжениям Главы Чувашской Республики.

(Пункт 3 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46.)

4. Постановления и распоряжения Кабинета Министров Чувашской Республики могут быть отменены Главой Чувашской Республики.

(Пункт 4 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46.)

5. Нормативные правовые акты Кабинета Министров Чувашской Республики не позднее 5 дней после их принятия направляются в Государственный Совет Чувашской Республики.

Статья 90

Кабинет Министров Чувашской Республики в пределах своей компетенции имеет право приостанавливать или отменять действие актов министерств и иных органов исполнительной власти Чувашской Республики.

(В редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46.)

Статья 91

1. Кабинет Министров Чувашской Республики уходит в отставку по истечении срока полномочий Главы Чувашской Республики и в других случаях, предусмотренных федеральным законом.

(Пункт 1 в редакции законов Чувашской Республики от 18.04.2005 № 19, от 13.09.2011 № 46.)

2. Кабинет Министров Чувашской Республики может подать в отставку, которая принимается или отклоняется Главой Чувашской Республики.

(Пункт 2 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46.)

3. Глава Чувашской Республики может принять решение об отставке Кабинета Министров Чувашской Республики.

(Пункт 3 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46.)

4. Государственный Совет Чувашской Республики может выразить недоверие Председателю Кабинета Министров Чувашской Республики.

5. Решение о недоверии Председателю Кабинета Министров Чувашской Республики принимается большинством голосов от числа избранных депутатов Государственного Совета Чувашской Республики.

(Пункт 5 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46.)

6. После выражения Государственным Советом Чувашской Республики недоверия Председателю Кабинета Министров Чувашской Республики Глава Чувашской Республики вправе освободить Председателя Кабинета Министров Чувашской Республики либо не согласиться с решением Государственного Совета Чувашской Республики. В случае, если Государственный Совет Чувашской Республики в течение трех месяцев повторно выразит недоверие Председателю Кабинета Министров Чувашской Республики, то Глава Чувашской Республики освобождает Председателя Кабинета Министров Чувашской Республики от должности. Такое решение Главы Чувашской Республики влечет отставку всего Кабинета Министров Чувашской Республики.

(Пункт 6 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46.)

7. В случае отставки Кабинет Министров Чувашской Республики продолжает действовать до формирования Главой Чувашской Республики нового состава Кабинета Министров Чувашской Республики.

(Пункт 7 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46.)

Глава 7. СУДЕБНАЯ ВЛАСТЬ В ЧУВАШСКОЙ РЕСПУБЛИКЕ

Статья 92

1. Правосудие в Чувашской Республике осуществляется только судом.

2. Судопроизводство и делопроизводство в судах общей юрисдикции ведется на русском языке либо на чувашском и русском языках. В Арбитражном суде Чувашской Республики — на русском языке.

Статья 93

1. Судебная система в Чувашской Республике устанавливается в соответствии с Конституцией Российской Федерации и федеральным конституционным законом. В соответствии с законом Чувашской Республики назначаются мировые судьи.

2. Судьи независимы и подчиняются только Конституции Российской Федерации и закону.

Статья 94

Организация, полномочия, порядок формирования и деятельности федеральных судов определяются федеральным конституционным законом, а в отношении мировых судей — также Конституцией Чувашской Республики и законами Чувашской Республики в пределах полномочий Чувашской Республики.

Статья 95

1. Прокуратура Чувашской Республики осуществляет надзор за соблюдением Конституции Российской Федерации и исполнением законов, выполняет иные функции, установленные федеральными законами.

2. Прокурор Чувашской Республики назначается на должность Генеральным прокурором Российской Федерации по согласованию с Главой Чувашской Республики и Государственным Советом Чувашской Республики.

(Пункт 2 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46.)

3. Прокуроры районов и городов назначаются на должность и освобождаются от должности Генеральным прокурором Российской Федерации.

Статья 93

Пункт 5 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46.

1. Судебная система в Чувашской Республике устанавливается в соответствии с Конституцией Российской Федерации и федеральными конституционными законами. В судебной системе Чувашской Республики устанавливаются органы правосудия в соответствии с Конституцией Российской Федерации и федеральными конституционными законами. Судебная система Чувашской Республики устанавливается в соответствии с Конституцией Российской Федерации и федеральными конституционными законами.

Статья 94

7. В случае отставки Кабинет Министров Чувашской Республики прекращает действовать до формирования нового Кабинета Министров Чувашской Республики. До формирования нового Кабинета Министров Чувашской Республики исполняющим обязанности главы администрации Чувашской Республики назначается один из заместителей главы администрации Чувашской Республики.

Глава 8. МЕСТНОЕ САМОУПРАВЛЕНИЕ

Статья 96

1. На территории Чувашской Республики признается и гарантируется местное самоуправление.

2. Местное самоуправление осуществляется гражданами путем референдума, выборов и других форм прямого волеизъявления, а равно через выборные органы и должностных лиц местного самоуправления.

3. Органы местного самоуправления не входят в систему органов государственной власти Чувашской Республики.

4. Изменение границ муниципального образования допускается с учетом мнения населения соответствующих территорий.

Статья 97

Местное самоуправление обеспечивает в соответствии с федеральным законом и законом Чувашской Республики самостоятельное решение населением вопросов местного значения с учетом исторических и иных местных особенностей и традиций.

Статья 98

Полномочия, организация и порядок деятельности органов местного самоуправления и их должностных лиц определяются федеральным законом и законом Чувашской Республики.

Статья 99

1. Органы местного самоуправления самостоятельно управляют муниципальной собственностью, формируют, утверждают и исполняют местный бюджет, устанавливают

местные налоги и сборы, осуществляют охрану общественного порядка, а также решают иные вопросы местного значения.

2. Органы местного самоуправления могут наделяться законом Чувашской Республики отдельными государственными полномочиями с передачей необходимых для их осуществления материальных и финансовых средств. Реализация переданных полномочий подконтрольна органам государственной власти Чувашской Республики.

Статья 100

Местное самоуправление в Чувашской Республике гарантируется правом на судебную защиту, на компенсацию дополнительных расходов, возникших в результате решений, принятых органами государственной власти Чувашской Республики, и запретом на ограничение прав местного самоуправления, установленных Конституцией Российской Федерации и федеральными законами.

Статья 98

Полномочия органов местного самоуправления по решению вопросов местного значения с учетом исторических и иных местных особенностей и традиций

Статья 99

1. Органы местного самоуправления осуществляют управление муниципальной собственностью, формирование бюджета, исполнение местного бюджета и осуществляют

Глава 9. ИЗМЕНЕНИЯ И ДОПОЛНЕНИЯ КОНСТИТУЦИИ

Статья 101

1. Предложения об изменениях и дополнениях Конституции Чувашской Республики могут вносить в Государственный Совет Чувашской Республики Глава Чувашской Республики, группа депутатов Государственного Совета Чувашской Республики не менее одной трети от установленного числа депутатов.

(Пункт 1 в редакции Закона Чувашской Республики от 13.09.2011 № 46.)

2. Изменения или дополнения Конституции Чувашской Республики вносятся законом Чувашской Республики, принятым Государственным Советом Чувашской Республики не менее чем двумя третями голосов от установленного числа депутатов Государственного Совета Чувашской Республики.

(Пункт 2 в редакции Закона Чувашской Республики от 27.03.2003 № 5.)

Глава 10. ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНЫЕ И ПЕРЕХОДНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 102

Конституция Чувашской Республики вводится в действие законом Чувашской Республики.

После вступления в силу настоящей Конституции одновременно прекращается действие Конституции (Основного Закона) Чувашской Республики, принятой 31 мая 1978 года с последующими изменениями и дополнениями.

Статья 103

Законы и иные правовые акты Чувашской Республики, действовавшие до вступления в силу настоящей Конституции, применяются в части, не противоречащей Конституции Чувашской Республики.

Статья 104

Президент Чувашской Республики и Государственный Совет Чувашской Республики, избранные в соответствии с Конституцией (Основным Законом) Чувашской Республики, со дня вступления в силу настоящей Конституции осуществляют установленные ею полномочия до истечения срока, на который они были избраны.

Статья 105

Кабинет Министров Чувашской Республики со дня вступления в силу настоящей Конституции приобретает права, обязанности и ответственность Кабинета Министров Чувашской Республики — Правительства Чувашской Республики, установленные Конституцией (Основным Законом) Чувашской Республики, и впредь именуется Кабинет Министров Чувашской Республики.

ЧӐВАШ РЕСПУБЛИКИН КОНСТИТУЦИЙӐ

*Чӑваш Республикин Патшалӑх Канашӑ
2000 ҫулхи ҫӳк уйӑхӑн 30-мӑшӑнче
йышӑннӑ*

*(Чӑваш Республикин 2003 ҫулхи
пуш уйӑхӑн 27-мӑшӑнчи 5 №-лӑ, 2004 ҫулхи
утӑ уйӑхӑн 19-мӑшӑнчи 16 №-лӑ, 2005 ҫулхи ака уйӑхӑн
18-мӑшӑнчи 19 №-лӑ, 2006 ҫулхи юна уйӑхӑн
5-мӑшӑнчи 47 №-лӑ, 2010 ҫулхи ҫу уйӑхӑн 28-мӑшӑнчи 27 №-лӑ,
2011 ҫулхи авӑн уйӑхӑн 13-мӑшӑнчи 46 №-лӑ
саккунӑсемпе улшӑнусем кӑртнӑ)*

Чӑваш Республикин Патшалӑх Канашӑ
чӑваш халӑхӑн нумай ӑмӑрхи историне хисепленине па-
лӑртса,

Чӑваш Республикин территорийӑнче пурӑнакан халӑх-
сен харпӑр уйрӑмлӑхӑсене упраса,

Чӑваш Республикине Раҫҫей Федерацийӑн субъекчӑ шут-
не хурса,

Раҫҫей Федерацийӑнчи халӑхсен кун-ҫулӑ пӑрлӑхлӑ пул-
нине ӑнланса,

Тӑван ҫӑршыв ырлӑхӑпе ӑнӑҫлӑ аталанӑвӑшӑн тӑрӑшса,
этем прависемпе ирӑклӑхӑсене, ҫынсем хушшинчи тӑнӑҫ-
лӑхпа килӑшӑлӑхе ҫирӑpletсе,

халӑхсен тан правӑлӑхӑпе харпӑр хӑй ирӑклӑхӑн пурте
йышӑннӑ принципӑсене тӑпе хурса,

халӑх умӑнчи пысӑк яваплӑха туйса

ЧӐВАШ РЕСПУБЛИКИН КОНСТИТУЦИНЕ йышӑ-
нать.

1 сыпак. ЧАВАШ РЕСПУБЛИКИН КОНСТИТУЦИ ЙЁРКИН НИКЁСЁСЕМ

1 статья

1. Чăваш Республики — Чăваш ен Раçсей Федерацине кĕрекен республика (патшалăх) пулса тăрать.

2. «Чăваш Республики» тата «Чăваш ен» тенин пĕлтерĕшĕ пĕрех.

2 статья

Этем, унăн прависемпе ирĕклĕхĕсем нимрен те паха. Тĕнчери правăн пурте йышăннă принципĕсемпе тата нормисемпе, Раçсей Федерацийĕн Конституцийĕпе тата Чăваш Республикин Конституцийĕпе килĕшÛллĕн Чăваш Республикинче этемĕн, гражданинăн прависемпе ирĕклĕхĕсене йышăнаççĕ тата хÛтĕлесçĕ.

3 статья

1. Чăваш Республикинче влаçа халăх тытса тăрать.

2. Халăх хайĕн влаçне тÛррĕнех, çавăн пекех патшалăх влаçĕн органĕсем тата вырăнти хай тытăмлăх органĕсем урлă пурнăçласа пырать. Халăх влаçне тÛррĕн палăртмалли аслă мелсем вĕсем — референдум тата ирĕклĕ суйлав.

3. Чăваш Республикинчи патшалăх влаçĕн органĕсем граждансене патшалăх ёçĕсене тытса пымалли правăсене пурнăçлама тÛррĕнех е хайсен представителĕсем урлă майсем туса параççĕ, Чăваш Республикин патшалăх влаçĕн саккун кăларакан (представительлĕ) органне тата вырăнти хай тытăмлăх органĕсене суйламалли куна вăхăтра палăртаççĕ, çав суйлавсене тивĕçлĕ вăхăтра ирттересçĕ.

(3-мĕш пункта Чăваш Республикин 2005 çулхи ака уйăхĕн 18-мĕшĕнчи 19 №-лĕ саккунĕпе улийăну кĕртнĕ.)

4. Чăваш Республикинчи патшалăх влаçĕ çак принципсем çинче тытăнса тăрать:

1) Раçсей Федерацийён патшалăх тата территори пѐр пѐтѐмлѐхѐ;

2) Раçсей Федерацийён суверенитечѐ унăн пѐтѐм территорийѐнче вăйра тăни;

3) Чăваш Республикин территорийѐнче Раçсей Федерацийѐн Конституцийѐ, федераци саккунѐсем нимрен аслă пулни;

4) патшалăх влаçĕн органĕсене йѐркеленѐ чухне тата ăна пурнăçа кѐртнѐ чухне право нимрен аслă пулни;

5) пѐр пѐтѐм патшалăх влаçĕ саккун кăларакан влаçа, ѐç тăвакан влаçа тата суд влаçне пайланни, вѐсен полномочийѐсене çураçулă шайлаштарма, мѐн пур полномочисем е вѐсен пысăкрах пайѐ патшалăх влаçĕн пѐр органѐ е должноçри пѐр çын аллине пухăнасран сыхланма çав виçѐ власть хайĕн ѐçне килѐштерсе пыни;

6) Раçсей Федерацийѐн Конституцийѐпе, федераци саккунѐсемпе çураçулăн Раçсей Федерацийѐн патшалăх влаçĕн органĕсемпе Чăваш Республикин патшалăх влаçĕн органĕсем хушшинче вѐсем татса паракан ыйтусене тата вѐсен полномочийѐсене уйăрни;

7) Чăваш Республикин патшалăх влаçĕн органĕсем хайсене тивѐç полномочисене харпăр хай тѐллĕн пурнăçласа пыни;

8) вырăнти хай тытăмлăх органĕсем хайсене тивѐç полномочисене харпăр хай тѐллĕн пурнăçласа пыни;

9) *(9-мѐш çум пункт хайĕн вайне çухатнă, — Чăваш Республикин 2005 çулхи ака уйăхĕн 18-мѐшĕнчи 19 №-лѐ саккунѐ)*;

10) республикăн патшалăх влаçĕн саккун кăларакан (представительлѐ) органне — Чăваш Республикин Патшалăх Канашне суйлани;

11) патшалăх, унăн органĕсемпе должноçри çыннисем саккунпа килѐшүүлĕн яваплă пулни.

5. Чăваш Республикинче патшалăх влаçне Чăваш Республикин Пуçлăхѐ, Чăваш Республикин Патшалăх Канашѐ, Чăваш Республикин Министрсен Кабинечѐ, судсем пурнăçласа тăраççѐ.

(5-мӗш пункта Чӑваш Республикин 2011 сӗлхи авӑн уйӑхӗн 13-мӗшӗнчи 46 №-лӗ саккунӗпе улшӑну кӗртнӗ.)

6. Чӑваш Республикин патшалӑх влаҫӗн органӗсен полномочиёсене Раҫсей Федерацийӗн Конституцийӗ, федераци саккунӗсем, Чӑваш Республикин Конституцийӗ, Чӑваш Республикин саккунӗсем ҫирӗплетесӗ, вӗсене улштарас пулсан, федерацин ҫенӗ саккунӗсене йышӑнса, Раҫсей Федерацийӗн Конституцине тивӗҫлӗ тӳрлетӳсем кӗртмелле е унӑн положенийӗсене ҫенӗрен пӑхса тухмалла, Чӑваш Республикин ҫенӗ Конституцине тата Чӑваш Республикин ҫенӗ саккунӗсене йышӑнмалла е вӑйра тӑракан асанӑн актсене тивӗҫлӗ улшӑнусемпе хушӑмсем кӗртмелле.

7. Власть полномочиёсене саккунсӑр кирек мӗнле майпа ярса илнӗшӗн федераци саккунӗ тӑрӑх айӑплаҫҫӗ.

(7-мӗш пункта Чӑваш Республикин 2011 сӗлхи авӑн уйӑхӗн 13-мӗшӗнчи 46 №-лӗ саккунӗпе улшӑну кӗртнӗ.)

4 статья

Чӑваш Республикинче уйрӑм харпӑрлӑха, патшалӑх харпӑрлӑхне, муниципаллӑ е ытти тӗрлӗ харпӑрлӑха, экономикӑри ӗҫ-хӗл ирӗклӗхне, таварсем, пулӑшу ӗҫӗсем тата укҫа-тенкӗ ирӗклӗ куҫса тӑнине пӗр танах йышӑнаҫҫӗ тата хӗтӗлесӗ, ӗҫре пӗр-пӗринпе тупӑшма май туса параҫҫӗ.

5 статья

1. Чӑваш Республикин территорийӗнчи ҫӗрпе ун айӗнчи пуянлӑх, шыв-шур тата ҫут ҫанталӑкӑн ытти пуянлӑхӗсем Чӑваш Республики халӑхӗн пурнӑҫе ӗҫӗ-хӗлӗн никӗсӗ пулса тӑраҫҫӗ, вӗсемпе федераци саккунӗсемпе тата, Чӑваш Республикин полномочи шайӗнче, унӑн саккунӗсемпе килӗшӱллӗн усӑ кураҫҫӗ.

2. Ҫӗр тата ҫут ҫанталӑкӑн ытти пуянлӑхӗсем уйрӑм харпӑрлӑхра, патшалӑх харпӑрлӑхӗнче, муниципаллӑ тата ытти тӗрлӗ харпӑрлӑхра пулма пултарасҫӗ.

6 статья

1. Чăваш Республики чăваш халăхĕн культурина упраса аталантарассишĕн явап тытать, республикăра пурăнакан пур халăхсен культурина аталантарма пулăшать.

2. Чăваш Республикинче тĕрлĕ идеологисене тата политикăна, нумай партилĕхе йышăнассĕ.

(2-мĕш пункта Чăваш Республикин 2011 çулхи авăн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕне улшăну кĕртнĕ.)

3. Общество пĕрлешĕвĕсем саккун умĕнче пĕр тан.

4. Тĕн пĕрлешĕвĕсем патшалăхран уйрам тăрассĕ, вĕсем саккун умĕнче пурте пĕр тан.

7 статья

Патшалăх ёсĕ-хелĕн тĕллевĕ — этеме пурăнма тата ирĕклĕн аталанма тивĕслĕ майсем туса парасси, халăх пурнăсĕне лайăхлатасси, апа чи кирлĕ пурлăх-ырлăхпа тата ас-хакъл пуянлăхĕсемпе тивĕстересси.

8 статья

Чăваш Республикин патшалăх чĕлхисем — чăваш чĕлхи тата вырăс чĕлхи.

9 статья

Чăваш Республикинче вырăнти хай тытамлăх йĕрки вайра тăрать. Вырăнти хай тытамлăх органĕсем патшалăх влаçĕн органĕсен шутне кĕмессĕ, Раçсей Федерацийĕпе Чăваш Республикин саккунĕсем çирĕплетнĕ шайра вырăнти кирлĕ ыйтусене харпăр хай тĕллĕн татса парассĕ.

10 статья

Раçсей Федерацийĕ татса паракан ыйтусене тата Раçсей Федерацийĕпе Чăваш Республики пĕрле татса паракан ыйтусенчи Раçсей Федерацийĕн полномочийĕсене

шута илмесен Чăваш Республикин Конституцийĕ право тĕлĕшĕнчен нимрен сўлте тăрать, тўррĕнех ёсе кĕрет Чăваш Республикин пĕтĕм территориянче вайра тăрать.

11 статья

1. Чăваш Республикинче йышăнакан саккунсем тата ытти нормативлă право акчĕсем Раçсей Федерацийĕн Конституцине тата Чăваш Республикин Конституцине, савăн пекех Раçсей Федерацийĕ татса паракан е Раçсей Федерацийĕпе Чăваш Республики пĕрле татса паракан ыйтусемпе йышăннă федераци саккунĕсене хирĕслени пулмалла мар.

2. Саккунсене официаллă йĕркепе пичетлесе кăларас пулать. Пичетлемен саккунсем вая кĕмеççĕ. Этемĕн, гражданинăн прависемпе ирĕклĕхĕсене тата тивĕçĕсене тивекен кирек мĕнле нормативлă право акчĕсем, вĕсене пурне те пĕлтерме официаллă майпа пичетлесе кăларман пулсан, вая кĕме пултараймаççĕ.

12 статья

Раçсей Федерацийĕн Конституцийĕ, федераци саккунĕсем тата Раçсей Федерацийĕн патшалăх влаçĕн органĕсемпе Чăваш Республикин патшалăх влаçĕн органĕсем хушшинчи договорсем паракан полномочисен шайĕнче Чăваш Республики урăх сĕршивсемпе сыхăнать, тулашри экономика сыхăнăвĕсем тытать, тĕнчери организацисен ёсне хутшăнать.

13 статья

Çак сыпăкра каланисем Чăваш Республикин конституци йĕркин никĕсĕ пулса тăраççĕ. Çак Конституцин ытти сыпăкĕсенчи нимĕнле положенисем те Чăваш Республикин конституци йĕркин никĕсĕсене хирĕслеме пултараймаççĕ.

2 сыпак. ЭТЕМЁН ТАТА ГРАЖДАНИНЪН ПРАВИСЕМПЕ ИРЁКЛЁХЁСЕНЕ ХУТЁЛЕССИ

14 статья

1. Чăваш Республикинче этемён, гражданинън Раçсей Федерацийён Конституцийё сирёплетнё мён пур прависемпе ирёлкёхёсене йышăнассё тата гарантилессё, вёсене пурнăçлама май туса парассё, хутёлессё.

2. Чăваш Республикин территорийенче пурăнакан Раçсей Федерацийён кашни гражданинён Раçсей Федерацийён Конституцийенче тата Чăваш Республикин Конституцийенче кăтартнă мён пур прависемпе ирёлкёхсем тата тан тивёссем пур.

3. Чăваш Республикинче этемён, гражданинън прависемпе ирёлкёхёсене пăрахăçлакан е чакаракан саккунсем тата ытти нормативлă право акчёсем кăларни пулмалла мар.

15 статья

1. Этемён тёп прависемпе ирёлкёхёсем мён суралнăранпах кашни сын тивёсё пулса тăрассё, вёсене тытса илме сук.

2. Этемён, гражданинън прависемпе ирёлкёхёсене пурнăçлани урăх сынсен прависемпе ирёлкёхёсене пăсмалла мар.

16 статья

Этемён, гражданинън прависемпе ирёлкёхёсем тўррөнех ёсе керессё. Сак теллеве пăхăнать саккунсен пёлтерёшёпе тытамё, вёсемпе усă курасси, саккун кăларакан тата ёс тăвакан влаçан, вырăнти хай тытамлăхан ёсё-хелё, сакна суд ёсё хутёлет.

17 статья

1. Саккун тата суд умёнче пурте тан.
2. Чăваш Республикинче этеме, гражданина пѐр тан правăсемпе ирĕклĕхсем парасĕ, вăл арсын е хĕрарăм, мĕнле раса, наци сынни пулнине, мĕнле чĕлхепе каласнине пăхмасĕ, йăх-ăру несĕлне, пурлăх пуррине, мĕн ёсре тăни-не, аста пурăннине, епле тĕн тытнине, шухăш-кăмăлне, общество пĕрлешĕвĕсене хутшăннине е ытти сăлтавсене уямасĕ. Граждансен прависене социаллă сăлтавпа, мĕнле раса, наци сынни пулнине, мĕнле чĕлхепе каласнине, епле тĕн тытнине кура кирек мĕнле майпа пўлсе чакарма юра-масть.
3. Арсынпа хĕрарăмăн пѐр тан правăсемпе ирĕклĕхсем, вĕсене пурнăса кĕртмелли тан майсем пур.

18 статья

1. Кашни сыннан пурнăс прави пур.
2. Патшалăх этем тивĕслĕхне хўтĕлет. Апа нимĕнле сăлтавпа та чакарма юрамасть.
3. Никама та асаплантарма, ирĕксĕрлеме, хаяррăн пу-сахлама е этем тивĕслĕхне мăшкăлласа хĕн кăтартма юра-масть. Сын хай ирĕкĕпе килĕшмесĕр никампа та медици-на, аслалăх сăнавĕсем е ытти йышши сăнавсем тума юра-масть.

19 статья

1. Кашни сыннан ирĕклĕ, никам тĕкĕнмесĕр пурăнма право пур.
2. Сынна суд йышăннипе кăна арестлеме тата тытса хуп-са усрама юрать. Суд йышăниччен сынна 48 сехетрен ытла хупса усрама юрамасть.

20 статья

1. Кашни сыннан харпăр пурнăсне никам хутшăнмасăр йĕркелеме, харпăр вăрттанлăхĕпе кил-йыш вăрттанлăхне упрама, хайĕн чысĕпе тивĕслĕхне хўтĕлеме право пур.

2. Кашни сыннан вартанлаха упраса сыру суретмелли, телефонпа каласмалли, почтапа, телеграфпа е ытти майпа сыханмалли право пур. Сак правана суд йышаннипе кана пулсе чакарма пулать.

21 статья

1. Сын хай килешмесер унан харпяр пурнасё синчен хыпарсем пустарса упрама, всемпе уса курма, всеене сарма юрамасть.

2. Патшалых власен органесемпе выранти хай тытамлах органесем, всен должносри синнисем, саккунпа урахла тума пяхман пулсан, кашни сына унан прависемпе ирек-лехесене туррөнех пырса тивекен документсемпе тата материалсемпе паллаштарма тивес.

22 статья

Сын кил-суртне текенме юрамасть. Федераци саккунесенче катартман чухне е суд йышанман пулсан кил-суртра пуранакансем ирек памасяр унта никам та пырса кеме пултараймасть.

23 статья

1. Кашниех хай менле наци синни пулнине палартса катартма пултарать. Сына унан нацилехне палартса катартмашкан никам та хушма пултараймасть.

2. Кашни сыннан харпяр таван челхипе уса курма, хушанмалли, ачасене пыхса устермелли, веренмелли, пултарулах есенче уса курмалли челхене иреклён суйласа илме право пур.

24 статья

Чаваш Республикин территорийенче саккунла майпа пуранакан кашни сыннан, федераци саккунепе килешуллен, ирекле кусса суреде, аста пулмалнине, пуранмалнине палартма право пур.

25 статья

Кашни ҫынна совесть ирӗклӗхне, тӗн тытас ирӗклӗхе пурнӑҫлама май парасӗҫе, ҫакна май ҫын хай уйрамман е ыттисемпе пӗрле кирек мӗнле тӗн тытма е нимӗнле тӗн тытмасӑр пурӑнма, тӗн ӑнланӑвӗсемпе ытти тӗрлӗ ӑнланусене ирӗклӗн суйласа илсе уяма тата сарма, хайне вӗсемпе килӗшӗллӗн тыткалама пултарать.

26 статья

1. Кашни ҫынна шухӑшлав тата сӑмах ирӗклӗхӗпе усӑ курма май парасӗҫе.

2. Социалӑ сӑлтавпа, раса, наци е тӗн сӑлтавӗпе курайманлӑх, тӑшманлӑх ҫуратакан пропаганда е агитаци пулмалла мар. Вӑрҫа мухтама, пӗр ҫын тепринчен социалӑ тӑрамӗпе, раса, наци, тӗн е чӗлхе палипе маларах тӑнине пропагандӑлама чарасӗҫе.

3. Никама та харпӑр шухӑшӗсемпе ӑнланӑвӗсене вӑйпа калаттарма е вӗсене каламашкӑн чарма юрамасть.

4. Кашни ҫыннан саккунлӑ кирек мӗнле майпа ирӗклӗн пӗлӱ-хыпар шырама, илме тата парса тӑма, хатӗрлесе салатма право пур.

5. Массӑллӑ информаци ирӗклӗхне пурнӑҫлама май парасӗҫе. Цензура тума чарасӗҫе.

27 статья

1. Кашни ҫыннан ыттисемпе пӗрлешме, вӑл шутра харпӑр интересӗсене хӗтӗлес тӗллевпе профессии союзӗсем йӗркелеме право пур. Общество пӗрлешӗвӗсене ирӗклӗн ӗҫлеме май парасӗҫе.

2. Никама та пӗр-пӗр пӗрлешӗве вӑйпа кӗртме е унта тӑмашкӑн пусахлама юрамасть.

28 статья

Чӑваш Республикин территорийӗнче пурӑнакан Раҫҫей Федерацийӗн гражданысен мирлӗн, хӗҫ-пӑшалсӑр пухӑнма,

пухусем, митингсемпе демонстрацисем ирттерме, ушкӑнпа пуханса сӳреме тата пикетсем йӳркелеме право пур.

29 статья

1. Чӑваш Республикин территорийӳнче пурӑнакан Раҫсей Федерацийӳн гражданӳсен патшалӑх ӳсӳсене тытса пымашкӑн тӳррӳн те, хӳйсен представителӳсем урлӑ та хутшӑнма право пур.

2. Раҫсей Федерацийӳн гражданӳсен патшалӑх влаҫӳн органӳсене тата вырӑнти хӳй тытӑмлӑх органӳсене суйлама тата вӳсене суйланма, ҫавӑн пекех референдума хутшӑнма право пур.

3. Суд хавшак ӳс-хакӑллӑ тесе йышӑннӑ, ҫавӑн пекех суд приговорӳпе ирӳксӳр усракан вырӑнсене хупнӑ граждансен суйлама тата суйланма право ҫук.

4. Чӑваш Республикин территорийӳнче пурӑнакан Раҫсей Федерацийӳн гражданӳсен патшалӑх службинче тӑма пӳр тан майсем пур.

5. Раҫсей Федерацийӳн гражданӳсен правосудие пурнӑҫламашкӑн хутшӑнма право пур.

30 статья

Чӑваш Республикин территорийӳнче пурӑнакан Раҫсей Федерацийӳн гражданӳсен патшалӑх влаҫӳн органӳсене тата вырӑнти хӳй тытӑмлӑх органӳсене ӳспе пыма, ҫавӑн пекех уйрӑммӑн е ушкӑнпа ҫыру яма право пур.

31 статья

1. Кашни ҫыннӑн харпӑр хӳйӳн пултарулӑхӳпе тата пурлӑхӳпе предприниматель ӳсӳ-хӳлӳнче тата саккун чарман ытти йышши экономика ӳсӳнче усӑ курма право пур.

2. Экономика ӳсӳне-хӳлӳне монополи тӑвас, ултавлӑ майпа тупӑшас тӳллевпе туса пыни пулмалла мар.

32 статья

1. Уйрәм харпәрләх правине саккун хўтәлет.
2. Кашни сын харпәрләхра пурләх тытма, унпа хай уйрәмман та, урәх сынсемпе пәрле те усә курма пултарать.
3. Суд йышанмасәр никам пурләхне те туртса илме юрамасть. Пурләха патшаләх нуши валли вайпа тытса илес пулсан унән хакне малтан туллин сапламалла.
4. Еткер илмелли право вайра тәрать.

33 статья

1. Граждансен тата вәсен пәрлешевәсен уйрәм харпәрләхра сәр тытма право пур.
2. Сәре тата сүт санталәкән ытти пуянләхәсене харпәрләхра тытмалли, вәсемпе усә курмалли, сүтмалли-илмелли правәсене федераци саккунә конституци йәркин никәсәсене, этеплөхе, ытти сынсен сывләхне, прависене тата саккунлә интересәсене, патшаләх хәрүшсәрләхне хўтәлеме кирлө чухне кәна чакарма пултарать.

34 статья

1. Ёслев ирәклө. Кашни сыннан харпәр хайән ёсри пултаруләхәпе ирәклән усә курма, хайне валли мәнле те пулин ёс тата профессуи суйласа илме право пур.
2. Вайпа хистесе ёслеттерме юрамасть.
3. Кашни сыннан хәрүшсәрләх тата гигиена ыйтнисене тивәстерекен лару-тәрура ёслеме, ёсшән нимәнле дискриминацисәр тата федераци саккунәнче паләртнә ёс тўлевәнчи пәчөк вишинчен кая мар укса илмелли право, савән пекех ёссәрлөхрен хўтәленмелли право пур. Чаваш Республикин патшаләх власән органәсем тата вырәнти хай тытәмләх органәсем ёс вырәнәсене сыхласа хаварас, сәнә ёс вырәнәсем йәркелес, ёслев правине пурнәса кертме май парас тәллөвпе мән кирлине тәвассә.
4. Уйрәм сынсен тата коллективсен ёс тавлашавәсем пусарма, вәсене федераци саккунә сирәплөтнә мелсемпе усә

курса, въл шутра забастовка тунипе, татса пама право пур-рине йышанащѣ.

5. Кашни сыннан кану прави пур. Ёслев договорѣпе ёслекене федераци саккунѣнче сирѣплетнѣ ёс вѣхѣчѣ, кан-малли кунсем, уяв кунѣсем, суллен тѣлевлѣ отпуск гаран-тилещѣ.

35 статья

1. Патшалѣх ача амѣшѣсемпе ачасене, сѣмьене хѣтѣлет.
2. Ачасемшѣн, вѣсене пѣхса ѣстерессишѣн тѣрѣшасси ашшѣ-амѣшѣн тан прави тата тивѣсѣ пулса тѣрать.
3. 18 сула ситнѣ, ёслеме пултаракан сѣмрѣксем хѣйсен ёслеме пултарайман ашшѣ-амѣшне пѣхса усрама тивѣслѣ.

36 статья

1. Кашни сынна сул ситсен, чирлесен, инвалида тух-сан, тѣрантараканѣ вилсен, ача-пѣчана пѣхса усрама тата саккун палѣртнѣ ытти сѣлтавсемпе социаллѣ пулѣшу паращѣ.
2. Патшалѣх пенсийѣсемпе социаллѣ пулѣшусене сак-кун сирѣплетет.
3. Ирѣклѣ социаллѣ страхлавпа социаллѣ пулѣшѣвѣн хуш-ма формисене, ыр кѣмѣллѣх ёсне аталантарма пулѣшащѣ.

37 статья

1. Кашни сыннан кил-сѣрт тытма право пур. Никама та вѣйпа кил-сѣртсѣр хѣварма юрамасть.
2. Патшалѣх власѣн органѣсемпе вырѣнти хѣй тытѣмлѣх органѣсем сынсене кил-сѣрт лартма пулѣшащѣ, кил-сѣрт тытмалли правѣна пурнѣслама майсем туса паращѣ.
3. Чухѣн сынсене тата кил-сѣрт тѣлѣшѣнчен хѣсѣк пурѣ-накан, саккунра кѣтартнѣ ытти граждансене патшалѣх, му-ниципалитет фончѣсенчен тата ытти кил-сѣрт фончѣсен-чен тѣлевсѣрех е вищеллѣ хакпа, саккун палѣртнѣ нормѣсем тѣрѣх хваттер паращѣ.

38 статья

1. Кашни сыннан сывләх сыхлама тата медицина пулшавё илме право пур.

2. Патшаләх сывләх сыхлавён патшаләх тата муниципалитет учрежденийёсенче тивёслё бюджет, страхлав тўлевёсем тата ытти тупаш укси шучёпе тўлевсёр медицина пулшавё парассине гарантитет.

3. Чаваш Республикинче халәх сывләхне сыхламалли тата сирёплетмелли республика программисене пурнәслама укшатенкё уйәрса парассё, сывләх сыхлавён патшаләх, муниципалитет, уйрам харпәрләх системисене аталантарма кирлө ёсsem тавассё, этем сывләхне сирёплетмелли, физкультурәпа спорта аталантармалли, экологи тата санитарипе эпидемиологи лару-тәрәвне лайәхлатмалли ёсе-хөле сарма хавхалантарассё.

4. Должносри сынсем граждансен пурнәсёпе сывләхёшён хәрүшләх күрекен фактсемпе сәлтавсене халәхран пытарса тәрәссё пулсан вёсене федераци саккунё тәрәх явап тыттарассё.

39 статья

Кашни сыннан сывләхшән сиплө хутләхра пурәнма, унән тәрәмё синчен төрөс пелү-хыпар илсе тама, экологи йөркине пәснә пирки унән сывләхне күнө сиене саплаштарма право пур.

40 статья

1. Кашни сыннан вёренсе пелү илме право пур.

2. Патшаләхән е муниципалитетән вёренү учрежденийёсенче тата предприятисенче пур ачасене те тўлевсёрех шукулченхи пелү, пётёмөшле ватам (тулли) пелү, пусламаш тата ватам профессии пелөвө парассине гарантитессё.

3. Кашни сын патшаләхән е муниципалитетән вёренү учрежденийёсенче тата предприятире конкурс йөркипе тўлевсёрех аслә пелү илме пултарать.

4. Пурте пётёмёшле тѣп шкулта вѣренсе пѣлѹ илме тивѣслѣ. Ашшѣ-амашѣ тата вѣсен вырѣанне юлнѣ сынсем ача-сене пётёмёшле тѣп пѣлѹ илме май туса парасѣ.

5. Чѣваш Республики вѣренѣвѣн тата харпѣр хѣй тѣллѣн пѣлѹ илессин тѣрлѣ формисене аталантарма пулѣшать.

41 статья

1. Кашни сынна литературѣра, илемлѣ ѹнерте, ѣслѣлѣхра, техникѣра тата ытти пултарулѣх енѣле ирѣклѣн ѣслеме, ача-сене вѣрентме майсем туса парасѣ. Ѥс-хакѣл харпѣрлѣхне саккун хѹтѣлет.

2. Кашни сыннѣн культура пурнѣсне хутшѣнма тата культура учрежденийѣсемпе усѣ курма, культура хаклѣхѣсене алла илме право пур.

3. Чѣваш Республики хѣйѣн сѣрѣ сынче пурѣанакан пур халѣхсен культурина сыхласа хѣварма тата аталантарма пѣр тан майсем туса парать, сѣвѣн пекех Чѣваш Республики тулѣшѣнче пурѣанакан чѣвашсен наци культурипе вѣренѹ ыйтѣвѣсене тивѣсѣтерме пулѣшать.

4. Кашни сын истори тата культура еткерне сыхласа хѣварассишѣн тѣрѣшма, историпе культура палѣкѣсене упрама тивѣс.

42 статья

1. Чѣваш Республикинче патшалѣх ѣтемѣн, гражданинѣн прависемпе ирѣклѣхѣсене шанчѣклѣн хѹтѣлет.

2. Кашни сын хѣйѣн прависемпе ирѣклѣхѣсене саккун чарман кирек епле майпа хѹтѣлеме пултарать.

43 статья

1. Кашни сынна унѣн прависемпе ирѣклѣхѣсене судра хѹтѣлеме май парасѣ.

2. Патшалѣх власѣн органѣсем, вырѣанти хѣй тытѣмлѣх органѣсем, общество пѣрлешѣвѣсем тата должносри сынсем тунѣ йышѣнусем тата ѣссем пирки (е ѣсе туман пирки) суда жалоба пама пулать.

3. Право хўтёлевён хамър патшаләхри майёсем сителёк-сёр пулсан кашни сын, Раçсей Федерацийё тёнче шайёнче тунә договорсемпе килёшүллён, этем прависемпе ирёклёхёсене хўтёлекен тёнчери органсене жалоба пама пултарать.

44 статья

Пёр-пёр суд тата судья сын ёсне пәхса тухма тивёслё пулсан сыннан саккунпа паләртнә сак правине пәсма юрамасть.

45 статья

1. Кашни сыннан тивёслё шайра юрист пуләшәвё илме право пур. Саккунра кәтартнә чухне юрист пуләшәвне тўлевсёр парассё.

2. Тьтса хупса ирёксёр усракан, преступлени тунә тесе айәпланакан кашни сыннан, тьтса хупнә, ирёксёр усрама тьтәннә е айәпласа каланә самантран пусласа, адвокат (хўтёлевсё) пуләшәвёпе усә курма право пур.

46 статья

1. Преступлени тунә тесе айәпланакан кашни сын, ун айәпне федераци саккунёнче кәтартнә йёркепе усса парса саккунлә вәя кёнё суд приговорёпе сирёплетиччен, айәпсәр шултанать.

2. Айәпланакан сын хәй айәпсәррине сирёплетсе пама тивёс мар.

3. Сын айәпё пирки сирме сук иккёленүсем пулсан вёсене сав сынна майлә әнлантараçсё.

47 статья

1. Пёр преступленишёнех никама та тепёр хут айәплама юрамасть.

2. Суд ёсне туса пынә чухне федераци саккунне пәсса пухнә тёслёхсемпе усә курни пулмалла мар.

3. Преступлени тунашан айяпланă кашни сыннан, федераци саккунё сирёплетнё йёркепе, приговора асларах судра сёненрен пახса тухтарма, саван пекех хайне касармашкан е наказание сямаллатмашкан ытма право пур.

48 статья

Никам та харпър хайне, хайён машарне тата федераци саккунёнче катартна сывах таванёсене айяпласа калама тивёс мар.

49 статья

Преступлени тунине пула е власпа тивёссёр усă курнине пула инкеке лекнё сынсен прависене патшалăх хутелет. Патшалăх савнашкал инкек курнă сынсене судра ёс пусарма, туснё шырлаха саплаштарма май туса парать.

50 статья

Кашни сыннан патшалăх власён органёсем е вёсен должносри сыннисем тунă саккунсър ёссене пула (е ёсе туманнине пула) кунё сиене патшалăха саплаттарма право пур.

51 статья

1. Яваплаха сирёплетекен е вайлатакан саккун хайчченхи вăхятшан вайра тамась.

2. Пёр-пёр ёсе тунă чухне сав ёс айяп туни тесе шулланман пулсан уншан никама та явап тыттарма юрамасть. Правана паснă хыссын сав ёсшён явап тыттарма парахнă пулсан е яваплаха чакарнă пулсан сёне саккун вая керет.

52 статья

1. Чаваш Республикин Конституцийёнче тёп правасемпе ирёклёхсене палартса панине этемён, гражданинан пурте йышаннă ытти прависемпе ирёклёхёсене уяманни е шута хуманни тесе янланмалла мар.

2. Конституци йёркин никёсне, этеплёхе, ытти сынсен сывлăхне, прависемпе саккунлă тивёçёсене хўтёлеме, çёршыва сыхлама, патшалăх хăрушсăрлăхне сирёплетме кирлё чухне кăна федераци саккунё этем, гражданин прависемпе ирёклёхёсене чакарма пултарать.

53 статья

1. Кашни сын Раçсей Федерацийён Конституцине тата Чăваш Республикин Конституцине, федераци саккунёсене тата Чăваш Республикин саккунёсене тытса пыма, ытти сынсен прависемпе ирёклёхёсене хисеплеме, саккун кăтартса панă ытти хушусене пурнăçлама тивёç.

2. Официаллă йёркепе пичетлесе кăларнă нормативлă право актне пёлменни яна пурнăçламаншăн яваплăхран хăтармасть.

54 статья

Кашни сын саккунпа палăртнă налуксемпе тўлевсене хывма тивёçлё. Çенё налук кёртекен е налук тўлекенсен пурнăçне йывăрлатакан саккунсем хайсемчченхи вăхăтшăн вайра тăмаççё.

55 статья

Кашни сын çут санталăка тата хамър тавралăха сыхлама, çут санталăк пуянлăхёсене упрама тивёçлё.

56 статья

1. Тăван çёршыва хўтёлесси Раçсей Федерацийён гражданинён чыслă ёçёпе тивёçё пулса тăрать.

2. Раçсей Федерацийён гражданинё федераци саккунёпе килёшўллён çар службинче тăрать.

3. Раçсей Федерацийён гражданинён шухăш-кăмăлё е тён ёненёвё çар службинче тăрассипе килёшсе тăмасть пулсан, çаван пекех федераци саккунёнче палăртнă ытти лару-

тӑрура унӑн ҫар служби вырӑнне альтернативлӑ гражданла
службана кайма право пур.

57 статья

Раҫсей Федерацийӑн гражданинӑ хайӑн прависемпе тивӑҫсене 18 ҫула ҫитсен харпӑр хай тӗллӗн, туллин пурнӑҫ-
ласа пыма пултарать.

58 статья

Чӑваш Республикин саккунӑсем, Чӑваш Республикин
уқси-тенкипе, пурлӑхӑпе тата ытти майӑсемпе усӑ курса,
этем тата гражданин прависемпе ирӗклӗхӑсене пурнӑҫла-
машкӑн Раҫсей Федерацийӑн Конституцийӑнче тата феде-
раци саккунӑсенче палӑртман хушма гарантисем ҫирӗplet-
ме пултараҫҫӗ.

3 сыпак. ЧАВАШ РЕСПУБЛИКИН РАССЕЙ ФЕДЕРАЦИЙЁН ЙЫШЁНЧИ СТАТУСЁ

59 статья

1. Чаваш Республики Рассей Федерацийён субъекчё пулса тӑрать.

2. Чаваш Республикин Рассей Федерацийё йышёнчи статусне Рассей Федерацийён Конституцийё тата Чаваш Республикин Конституцийё палӑртаҫҫё.

3. Чаваш Республикин статусне, федерацин конституци саккунёпе килёшӱллён, Рассей Федерацийёпе Чаваш Республики пёр-пёринпе килёшсен кӑна улӑштарма пулать.

60 статья

1. Чаваш Республикин ҫак Конституцие йышӑннӑ чухне палӑртнӑ чиккисенчи территорийё пёр пётём, пайланми хутлӑх пулса тӑрать.

2. Чаваш Республикин чиккисене Рассей Федерацийён тивёслё субъекчёсем пёр-пёринпе килёшнӑ тӑрӑх Рассей Федерацийён Конституцийё тата федераци саккунё ҫирӑплетнӑ йёркепе улӑштарма пултарасҫё.

3. Чаваш Республики Улатӑр, Элӑк, Патӑрьел, Вӑрнар, Йёпреҫ, Канаш, Куславкка, Комсомольски, Красноармейски, Хёрлӑ Чутай, Сӑнтёрвӑрри, Муркаш, Пӑрачкав, Вӑрмар, Ҫёрпӱ, Шупашкар, Шӑмӑршӑ, Ҫёмёрле, Етёрне, Елчӑк, Тӑвай районёсенчен; республика пёлтерёшлӑ Улатӑр, Канаш, Ҫёнӑ Шупашкар, Шупашкар, Ҫёмёрле хулисенчен тӑрать.

4. Районсем, хуласем, ялсем тӑвас, вёсене пёрлештерес, пӑрахӑҫлас, ячёсене улӑштарас, ҫавӑн пекех вёсен администраци центрёсене палӑртас тата куҫарас ыйтусене, администраци-территори тытӑмён ытти ыйтӑвёсене Чаваш Республикин саккунёпе палӑртаҫҫё.

(4-мӑш пункта Чаваш Республикин 2006 ҫулхи юна уйӑхӑн 5-мӑшёнчи 47 №-лӑ саккунёпе улӑшӑну кёртнӑ.)

61 статья

1. Раçсей Федерацийё татса памалли ыйтусене тата Раçсей Федерацийёпе Чăваш Республики пёрле татса паракан ыйтусенчи Раçсей Федерацийён полномочийёсене шута илмесен Чăваш Республики хайён территорийенче патшалăх влаçне туллин пурнăçласа пырать.

2. Раçсей Федерацийёпе Чăваш Республики пёрле татса паракан ыйтусем шутне Раçсей Федерацийён Конституцийён 72-мёш статийнче кăтартса панă ыйтусем кёреççё.

3. Чăваш Республики татса паракан ыйтусем шутне çаксем кёреççё:

1) Чăваш Республикин Конституцине йышăнасси, унта улшăнусемпе хушăмсем кёртесси;

2) Чăваш Республикин саккунёсене тата ытти нормативлă право акчёсене йышăнасси;

3) Раçсей Федерацийён конституци йёркин никёсёсемпе тата Раçсей Федерацийён саккунёсемпе килёшүүлён Чăваш Республикин патшалăх влаçён органёсен тытамне палăртасси;

(3-мёш сұм пункта Чăваш Республикин 2006 сұлхи юпа уйăхён 5-мёшёнчи 47 №-лё саккунёпе улшăну кёртнё);

4) Чăваш Республикин социаллă пурнăçёпе экономика политикине пурнăçа кёртсе пырасси;

5) Чăваш Республикин республика бюджетне йышăнса пурнăçа кёртесси тата вăл пурнăçланни çинчен калакан отчета çирёплетесси;

6) (6-мёш сұм пункт хайён вайне сұхатнă, — Чăваш Республикин 2006 сұлхи юпа уйăхён 5-мёшёнчи 47 №-лё саккунё);

7) Чăваш Республикин патшалăх харпăрлăхне тытса тăрасси тата унпа усă курасси;

8) Чăваш Республикин патшалăх граждан службинё йёркелесси;

(8-мёш сұм пункта Чăваш Республикин 2006 сұлхи юпа уйăхён 5-мёшёнчи 47 №-лё саккунёпе улшăну кёртнё);

9) Чăваш Республикин администраци-территори тытăмне палăртасси;

10) Чăваш Республикин патшалăх наградисемпе хисеплĕ ячĕсене палăртасси;

11) Раççей Федерацийĕн Конституцийĕ, федераци саккунĕсем, Чăваш Республикин Конституцийĕ тата Чăваш Республикин саккунĕсем палăртнă ытти полномочисене пурнăçласа пырасси.

4. Чăваш Республики татса паракан ыйтусемпе Чăваш Республикин саккунĕсене тата ытти нормативлă право акчĕсене йышăнаççĕ. Федераци саккунĕ тата Чăваш Республики татса паракан ыйтусемпе йышăннă Чăваш Республикин нормативлă право акчĕ хушшинче хирĕçлĕх пур пулсан Чăваш Республикин нормативлă право акчĕ вайра тăрат.

62 статья

1. Раççей Федерацийĕпе Чăваш Республики пĕрле пăхакан ыйтусене Раççей Федерацийĕн Конституцине тата Чăваш Республикин Конституцине, çавăн пекех федераци саккунĕсене, Чăваш Республикин нормативлă право акчĕсене, Раççей Федерацийĕн патшалăх влаçĕн органĕсемпе Чăваш Республикин патшалăх влаçĕн органĕсем хушшинче пăхса тухмалли ыйтусемпе полномочисене уйăрасси çинчен тунă договорсене тĕпе хурса татса парасçĕ.

2. Пĕрле пăхма палăртнă ыйтусем пирки федераци саккунĕ йышăничен Чăваш Республики ку ыйтусене право телĕшĕнчен хай теллĕн татса пама пултарать. Федерацин тивĕçлĕ саккунне йышăннă хыççăн Чăваш Республикин саккунĕсемпе ытти право акчĕсене федерацин йышăннă саккунĕпе килĕшүүлĕн виçĕ уйăх хушшинче улăштарасçĕ.

(2-мĕш пункта Чăваш Республикин 2010 çулхи çу уйăхĕн 28-мĕшĕнчи 27 №-лĕ саккунĕпе улайну кĕртнĕ.)

63 статья

Раçсей Федерацийĕ пăхакан тата Раçсей Федерацийĕпе Чăваш Республики пĕрле пăхакан ыйтусене татса парас ёс Чăваш Республики Раçсей Федерацийĕн Конституцийĕ, федераци саккунĕсем тата Чăваш Республикин Конституцийĕ, саван пекех Раçсей Федерацийĕн патшалăх влаçĕн органĕсемпе Чăваш Республикин патшалăх влаçĕн органĕсем хушшинче татса памалли ыйтусемпе полномочисене уйăрасси çинчен йышăннă договорсем палăртнă шайра, унта кăтартнă мелсемпе хутшăнать.

64 статья

Раçсей Федерацийĕн Конституцийĕпе килĕшÛллĕн федерацин ёс тăвакан власть органĕсем тата Чăваш Республикин ёс тăвакан власть органĕсем пĕрле килĕшнĕ тăрăх, сакă Раçсей Федерацийĕн Конституцине тата федераци саккунĕсене хирĕслемест пулсан, хайсен полномочийĕсен хăшпĕр пайне пĕр-пĕрне пама пултарасçĕ.

65 статья

Раçсей Федерацийĕн патшалăх влаçĕн органĕсем тата Чăваш Республикин патшалăх влаçĕн органĕсем хушшинче вĕсем пăхакан ыйтусем тата вĕсен полномочийĕсем пирки тухакан тавлашусене Раçсей Федерацийĕн Конституцийĕпе тата федераци саккунĕпе килĕшÛллĕн татса парасçĕ.

66 статья

Чăваш Республикин унăн ирĕкне палăртакан Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕн Раçсей Федерацийĕн Федераци Пухăвĕн Патшалăх Думинче саккун кăлармалли пуçару прави пур.

67 статья

1. Чăваш Республикин патшалăх ялавне, гербне тата гимне, вёсене сыrsa кăтартнине, вёсемпе официаллă майпа усă курмалли йёркене Чăваш Республикин саккунёпе çирёплетесçё.

2. Чăваш Республикин тёп хули — Шупашкар.

4 сыпак. ЧАВАШ РЕСПУБЛИКИН ПУСЛАХЁ

(Чăваш Республикин 2011 сұлхи авăн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕпе улшăну кĕртнĕ)

68 статья

1. Чăваш Республикин Пуслăхё Чăваш Республикинче должноصري чи асла сын тата ёс тăвакан влаçан пуслăхё пулса тăрать.

(1-мĕш пункта Чăваш Республикин 2011 сұлхи авăн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕпе улшăну кĕртнĕ.)

2. Чăваш Республикин Пуслăхё Чăваш Республикин Конституцине пурнăçласшишĕн яваплă пулса тăрать.

(2-мĕш пункта Чăваш Республикин 2011 сұлхи авăн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕпе улшăну кĕртнĕ.)

3. Чăваш Республикин Пуслăхё тивĕçлĕ йĕркепе этем, гражданин прависемпе ирĕклĕхĕсене хутĕлеме кирлĕ ёссем тăвать, Чăваш Республикинчи патшалăх влаçĕн органĕсен килĕшүүлĕ ёсне, вĕсен сыханулахне йĕркелет.

(3-мĕш пункта Чăваш Республикин 2011 сұлхи авăн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕпе улшăну кĕртнĕ.)

4. Чăваш Республикин Пуслăхё Чăваш Республикин патшалăх политикин тĕп сұл-йĕрĕсене палăртать, Раçсей Федерацийĕн Конституцийĕпе тата Чăваш Республикин Конституцийĕпе килĕшүүлĕн, çаван пекех Раçсей Федерацийĕн патшалăх влаçĕн органĕсемпе Чăваш Республикин патшалăх влаçĕн органĕсем татса памалли ыйтусемпе полномочисене уйăрасси çинчен йышăнна договорсемпе килĕшүүлĕн Чăваш Республикин патшалăх влаçĕн органĕсемпе федерацин патшалăх влаçĕн органĕсем пĕр-пĕринпе килĕштерсе ёслессине йĕркелет.

(4-мĕш пункта Чăваш Республикин 2011 сұлхи авăн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕпе улшăну кĕртнĕ.)

5. Чăваш Республикин Пуслăхĕн федерацин патшалăх влаçĕн органĕсемпе, Раçсей Федерацийĕн субъектĕсен патшалăх влаçĕн органĕсемпе, вырăнти хай тытамлах органĕ-

семпе сыхану тытассине, саван пекех тулашри экономика сыханавёсене тата тёнчери сыханусене йёркелеме тивёс пур.

(5-мёш пункта Чăваш Республикин 2005 сұлхи ака уйăхён 18-мёшёнчи 19 №-лө, 2011 сұлхи авăн уйăхён 13-мёшёнчи 46 №-лө саккунёсемпе ушăнусем кёртнө.)

6. Чăваш Республикин Пуслăхё хайён полномочийёсен срокё тårшшёнче федераци саккунёсемпе килёшуллён Раçсей Федерацийён субъекчён аслă должноçри сыннин статусёпе сыханман ёс-хёле пурнăçлама тата йышанма пулта-раймасть.

(6-мёш пункта Чăваш Республикин 2004 сұлхи утă уйăхён 19-мёшёнчи 16 №-лө, 2011 сұлхи авăн уйăхён 13-мёшёнчи 46 №-лө саккунёсемпе ушăнусем кёртнө.)

7. Чăваш Республикин Пуслăхне саккун сыхлать.

(7-мёш пункта Чăваш Республикин 2011 сұлхи авăн уйăхён 13-мёшёнчи 46 №-лө саккунёпе ушăну кёртнө.)

69 статья

(Чăваш Республикин 2005 сұлхи ака уйăхён 18-мёшёнчи 19 №-лө саккунёпе ушăну кёртнө)

1. Раçсей Федерацийён гражданинён ют патшалăх гражданлăхё пулмасан е унăн ют патшалăх территорийёнче пуранма ирёк илни е ялан пуранма право пуррине ёнентерекен документ сук пулсан Раçсей Федерацийён 30 сул тултарнă гражданинё Чăваш Республикин Пуслăхё пулма пултарать.

(1-мёш пункта Чăваш Республикин 2006 сұлхи юна уйăхён 5-мёшёнчи 47 №-лө, 2011 сұлхи авăн уйăхён 13-мёшёнчи 46 №-лө саккунёсемпе ушăнусем кёртнө.)

2. Раçсей Федерацийён гражданинне Чăваш Республикин Пуслăхён полномочийёсене пилёк сұллăха парасçё.

(2-мёш пункта Чăваш Республикин 2011 сұлхи авăн уйăхён 13-мёшёнчи 46 №-лө саккунёпе ушăну кёртнө.)

70 статья

*(Чăваш Республикин 2005 сулхи ака уйăхĕн 18-мĕшĕнчи
19 №-лĕ саккунĕпе улшăну кĕртнĕ)*

1. Федераци саккунĕ тата Чăваш Республикин Конституцийĕ палăртнă йĕркепе Раççей Федерацийĕн Президенчĕ Раççей Федерацийĕн гражданинне Чăваш Республикин Пуçлăхĕн полномочийĕсене пани çинчен Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕ çирĕплетет.

(1-мĕш пункта Чăваш Республикин 2011 сулхи авăн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕпе улшăну кĕртнĕ.)

2. Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕ Раççей Федерацийĕн Президенчĕ тăратнă Чăваш Республикин Пуçлăхĕн кандидатурине сĕннĕ кунран пуçласа вунă кун хушшинче пăхса тухать. Раççей Федерацийĕн Президенчĕ Чăваш Республикин Пуçлăхĕн кандидатури пирки сĕннине тепĕр хут тăратнă чухне асаннă кандидатураĕна сĕннĕ кунран пуçласа вунă кун хушшинче пăхса тухаççĕ.

(2-мĕш пункта Чăваш Республикин 2010 сулхи çу уйăхĕн 28-мĕшĕнчи 27 №-лĕ, 2011 сулхи авăн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕсемпе улшăнусем кĕртнĕ.)

3. Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕн депутатĕсен палăртнă пĕтĕм хисепĕнчен сурри ытла Раççей Федерацийĕн гражданинне Чăваш Республикин Пуçлăхĕн полномочийĕсене парас пирки сасăласан Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕ йышăну тунă шутланать.

(3-мĕш пункта Чăваш Республикин 2011 сулхи авăн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕпе улшăну кĕртнĕ.)

4. Чăваш Республикин Пуçлăхĕн полномочийĕсене панă Раççей Федерацийĕн гражданинĕ должноçа кĕмелли йĕркене федераци саккунĕпе тата Чăваш Республикин Конституци-ийĕпе палăртаççĕ.

(4-мĕш пункта Чăваш Республикин 2010 сулхи çу уйăхĕн 28-мĕшĕнчи 27 №-лĕ, 2011 сулхи авăн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕсемпе улшăнусем кĕртнĕ.)

71 статья

*(Чăваш Республикин 2005 сулхи ака уйăхĕн 18-мĕшĕнчи
19 №-лĕ саккунĕпе улшăну кĕртнĕ)*

1. Чăваш Республикин Пуçлăхĕ присяга тытнă самант-ран пуçласа должноçа кĕнĕ шутланать.

Чăваш Республикин Пуçлăхĕ должноçа кĕнине Чăваш Республикин Пуçлăхĕ хайĕн указĕпе сирĕpletет, ăна официаллă йĕркепе пичетлесе каларасçĕ.

(1-мĕш пункта Чăваш Республикин 2010 сулхи çу уйăхĕн 28-мĕшĕнчи 27 №-лĕ, 2011 сулхи авăн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕсемпе улшăнусем кĕртнĕ.)

2. Должноçа кĕнĕ чухне Чăваш Республикин Пуçлăхĕ халăха тата Раççей Федерацийĕн Конституцине парăнса тама сакан пек каласа присяга тытать:

«Чăваш Республикин Пуçлăхĕн полномочийĕсене пурнăçланă чухне Раççей Федерацийĕн Конституцине, федераци саккунĕсене, Чăваш Республикин Конституцине тата Чăваш Республикин саккунĕсене тытса пыма, саван пекех Раççей Федерацийĕн Президенчĕн указĕсене тата Раççей Федерацийĕн Правительствин йышăнавĕсене пурнăçлама, этем тата гражданин прависемпе ирĕклĕхĕсене хисеплеме тата пурнăçа кĕртсе пыма, Чăваш Республикин Пуçлăхĕн пысăк тивĕçĕсене чыслан пурнăçлама, халăхшăн шанчăклă ĕçлеме тупа тăватăп».

(2-мĕш пункта Чăваш Республикин 2010 сулхи çу уйăхĕн 28-мĕшĕнчи 27 №-лĕ, 2011 сулхи авăн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕсемпе улшăнусем кĕртнĕ.)

3. Присягана саванăçлă лару-тăрура Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕн депутатĕсем, Чăваш Республикин Министрсен Кабинечĕн членĕсем тата йыхравланă ытти çынсем умĕнче Чăваш Республикин патшалăх чĕлхисемпе каласа тытать.

Чăваш Республикин Пуçлăхĕ должноçа кĕнĕ ятпа ирт-терекен саванăçлă церемоние Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕн Председателĕ, вăл сук чухне Чăваш Республикин

Патшалăх Канашĕн Председателĕн сума уçать тата хупăн-ни сĕнчен пĕлтерет.

(Чăваш Республикин 2010 сулхи су уйăхĕн 28-мĕшĕнчи 27 №-лĕ саккунĕпе 3-мĕш пункт кĕртнĕ, 2011 сулхи авăн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕпе улайну кĕртнĕ.)

72 статья

Чăваш Республикин Пуçлăхĕ:

(пĕрремĕш абзаца Чăваш Республикин 2011 сулхи авăн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕпе улайну кĕртнĕ);

1) Чăваш Республикин Министрсен Кабинетне йĕркелет;

2) Чăваш Республикин еç тăвакан влаçĕн органĕсен тытамне палăртать;

(2-мĕш пункта Чăваш Республикин 2004 сулхи утă уйăхĕн 19-мĕшĕнчи 16 №-лĕ, 2005 сулхи ака уйăхĕн 18-мĕшĕнчи 19 №-лĕ, 2006 сулхи юпа уйăхĕн 5-мĕшĕнчи 47 №-лĕ саккунĕсемпе улайнусем кĕртнĕ);

3) Раçсей Федерацийĕн тата Чăваш Республикин саккунĕсемпе килĕшүүлĕн патшалăх влаçĕн федераци органĕсемпе пĕрле пăхакан ыйтусем тата полномочисем сĕнчен калакан договорсене ырлама Чăваш Республикин Патшалăх Канашне тăратать тата вĕсене алă пусать;

(Чăваш Республикин 2004 сулхи утă уйăхĕн 19-мĕшĕнчи 16 №-лĕ саккунĕпе 3-мĕш пункт кĕртнĕ);

4) Раçсей Федерацийĕн тата Чăваш Республикин саккунĕсемпе килĕшүүлĕн федерацин еç тăвакан влаçĕн органĕсем тата Чăваш Республикин еç тăвакан влаçĕн органĕсем хушшинче хайсен полномочийĕсен хăш-пĕр пайне пĕрпĕрне парасси сĕнчен тунă килĕшусене алă пусать;

(Чăваш Республикин 2004 сулхи утă уйăхĕн 19-мĕшĕнчи 16 №-лĕ саккунĕпе 4-мĕш пункт кĕртнĕ, Чăваш Республикин 2006 сулхи юпа уйăхĕн 5-мĕшĕнчи 47 №-лĕ саккунĕпе улайну кĕртнĕ);

4.1) Чăваш Республикин патшалăх влаçĕн ытти органĕ-

семпе пёрле Чăваш Республикин ёс тăвакан влащён органёсен ёс-хёлне йёркелесе тăрать, Раёсей Федерацийён саккунёсемпе килёшүүлён Чăваш Республикин ёс тăвакан власть органёсемпе федерацин ёс тăвакан власть органёсем тата вёсен територисенчи органёсем, вырăнти хай тытăмлăх органёсем тата общество пёрлешёвёсем пёр-пёринпе килёштерсе ёслемелле тăвать;

(Чăваш Республикин 2005 сұлхи ака уйăхён 18-мёшёнчи 19 №-лё саккунёне 4.1-мёш пункт кёртнё);

5) Чăваш Республикин Пуслăхё хайён должноёенче тăнипе пёрлех Чăваш Республикин Министрсен Кабинечён Председателён должноёне те йышăнмасть пулсан въл, Чăваш Республикин Патшалăх Канашё килёшнипе, Чăваш Республикин Министрсен Кабинечён Председательне уйърса лартать;

(5-мёш пункта Чăваш Республикин 2011 сұлхи авн уйăхён 13-мёшёнчи 46 №-лё саккунёне улишну кёртнё);

6) Чăваш Республикин Министрсен Кабинечён Председателён сұмёсене, министрсене тата Чăваш Республикин ёс тăвакан влащён ыгги органёсен ертўсисене уйърса лартать тата должноёран хăтарать;

7) Чăваш Республикин Министрсен Кабинетне отставкана яма йышăну тăвать;

8) *(8-мёш пункта кăларса пăрахнă, — Чăваш Республикин 2003 сұлхи пуш уйăхён 18-мёшёнчи 5 №-лё саккунё; 2000 сұлта, 2003 сұлта йышăннă Чăваш Республикин Конституцийён текстёнчи 2—24-мёш пунктсене 5—27-мёш пунктсем тесе шутлас, Чăваш Республикин 2004 сұлхи утă уйăхён 19-мёшёнчи 16 №-лё саккунё);*

8) Чăваш Республикин Пуслăхён Администрацине йёркелет;

(8-мёш пункта Чăваш Республикин 2011 сұлхи авн уйăхён 13-мёшёнчи 46 №-лё саккунёне улишну кёртнё);

9) Чăваш Республикин Прокурорне лартмалли кандидат пирки калаёса татăлать;

10) Чăваш Республикин Министрсен Кабинечё кăларнă

йышăнусемпе хушусене, Чăваш Республикин министерствисен тата ёç тăвакан влаçан ытти органёсен акчёсене пурнăç-
lassине вăхăтлăха чарать е вайран кăларать;

11) Чăваш Республикин Патшалăх Канашёнче саккун кăлармалли пуçару тăвас правăпа усă курать;

12) Чăваш Республикин Патшалăх Канашне салатса янă пулсан унăн суйлавне ирттерме палăртать;

13) федераци саккунёнче, Чăваш Республикин Конституцийёнче кăтартнă чухне тата унта палăртнă йёркепе Чăваш Республикин Патшалăх Канашне салатса ярать;

14) Чăваш Республикин Патшалăх Канашне бюджет сы-
рăвё, Чăваш Республикин патшалăх политикин тёп су-
йёрёсем çинчен тата Чăваш Республикин социаллă пурнă-
çе экономикаине аталантарас енёпе йышăннă, Чăваш Рес-
публикин Патшалăх Канашё сирёплетнё программăсене
пурнăçлани çинчен сыру, Чăваш Республикин Министрсен
Кабинечён ёçё-хёлён результатёсем çинчен, çав шутра
Чăваш Республикин Патшалăх Канашё лартнă ыйтусемпе,
сулленхи отчетсене ярса парать;

*(14-мёш пункта Чăваш Республикин 2010 сулхи су уйăхён
28-мёшёнчи 27 №-лё саккунёне улишăну кёртнё);*

15) Чăваш Республикин патшалăх наградисене тата
Чăваш Республикин хисеплё ячёсене парать;

16) кирлё чухне килёштерёу процедурисем ирттерме пул-
тарать;

17) Чăваш Республикин Министрсен Кабинечён ларă-
вёсене ертсе пыма пултарать;

18) Чăваш Республикин Пуçлăхё уйăрса лартакан сын-
сене, саккунсенче кăтартнă чухне тата унта палăртнă йёрке-
пе, ёçрен хăтарма пултарать;

*(18-мёш пункта Чăваш Республикин 2011 сулхи авăн уйăхён
13-мёшёнчи 46 №-лё саккунёне улишăну кёртнё);*

19) Чăваш Республикин саккунёсене алă пусса сирёп-
летет те пичетлесе кăларать е вёсене сирсе пăрахать;

20) Чăваш Республикин Патшалăх Канашён черетсёр
ларăвне пухмашкăн ыйтма, çавăн пекех Чăваш Республи-

кин сѣнѣрен суйланă Патшалăх Канашѣн пѣрремѣш ларăв-не сак Конституцире кăтартнă вăхăтран маларах ирттер-мешкѣн палăртма пултарать;

21) Чăваш Республикин Патшалăх Канашѣн тата унăн органѣсен ларăвѣсене канашлакан сасă правипе хутшăнма е асăннă органсен ларăвѣсене хутшăнмашкăн сунсем яма пултарать;

22) Чăваш Республикин Патшалăх Канашѣн йышăнăвѣсене улшăнусемпе хушăмсем кѣртесси е вѣсене пăрахăслагасси синчен Чăваш Республикин Патшалăх Канашне сѣнусем тăратма, саван пекех сав йышăнусене суд урлă пăрахăслаг-машкăн ыйтма пултарать;

23) Чăваш Республикин Тѣп суйлав комиссийѣн членѣсенчен суррине сирѣплетет;

(23-мѣш пункта Чăваш Республикин 2004 сулхи утă уйăхѣн 19-мѣшѣнчи 16 №-лѣ саккунѣне улшăну кѣртнѣ);

24) миравай судьясен должносене лартмалли кандидатсем пирки каласса татăлать;

25) федераци саккунѣсенче е Раçсей Федерацийѣн ытти нормативлă право акчѣсенче кăтартнă чухне ѣс тăвакан влаçан федераци органѣсен территорири органѣсен ертусисене лартмалли кандидатсем пирки каласса татăлать;

26) пѣтѣмѣшле юрисдикциллѣ федераци сучѣсен присяжнăй заседателѣсен кандидачѣсен пѣтѣмѣшле тата запас списокѣсене сирѣплетет;

(Чăваш Республикин 2003 сулхи пуш уйăхѣн 27-мѣшѣнчи 5 №-лѣ саккунѣне 26-мѣш пункт кѣртнѣ, Чăваш Республикин 2010 сулхи сун уйăхѣн 28-мѣшѣнчи 27 №-лѣ саккунѣне улшăну кѣртнѣ);

27) Раçсей Федерацийѣн Конституцийѣпе, федераци саккунѣсемпе, Чăваш Республикин Конституцийѣпе тата Чăваш Республикин саккунѣсемпе килѣшүүлѣн ытти полномочисене пурнăслагса пырать.

73 статья

1. Раçсей Федерацийён Конституцине, федераци саккунёсене, Раçсей Федерацийён Президенчён нормативлә право акчёсене, Раçсей Федерацийён Правительствин йышанавёсене, Чăваш Республикин Конституцине, Чăваш Республикин саккунёсене тёпе хурса, вёсене пурнаçласа Чăваш Республикин Пуслăхё указсемпе хушусем кăларать, вёсене Чăваш Республикин пётём территорийёнче пурте пурнаçлама тивёс.

(1-мёш пункта Чăваш Республикин 2011 çулхи авăн уйăхён 13-мёшёнчи 46 №-лё саккунёпе улайну кёртнё.)

2. Чăваш Республикин Пуслăхён указёсемпе хушавёсем Раçсей Федерацийён Конституцине, федераци саккунёсене, Раçсей Федерацийён Президенчён указёсене, Раçсей Федерацийён Правительствин йышанавёсене, Чăваш Республикин Конституцине тата Чăваш Республикин саккунёсене хирёслени пулмалла мар.

(2-мёш пункта Чăваш Республикин 2011 çулхи авăн уйăхён 13-мёшёнчи 46 №-лё саккунёпе улайну кёртнё.)

3. Чăваш Республикин Пуслăхён нормативлә право акчёсене 5 кунран вăраха ямасăр Чăваш Республикин Патшалăх Канашне ярса парасçё.

(3-мёш пункта Чăваш Республикин 2011 çулхи авăн уйăхён 13-мёшёнчи 46 №-лё саккунёпе улайну кёртнё.)

74 статья

Чăваш Республикин Пуслăхён полномочийёсем сакан чухне срокчен вёсленеçсё:

(пёрремёш пайан пёрремёш абзацне Чăваш Республикин 2011 çулхи авăн уйăхён 13-мёшёнчи 46 №-лё саккунёпе улайну кёртнё);

1) въл вилсен;

2) Чăваш Республикин Патшалăх Канашё яна шанманни çинчен пёлтернё май Раçсей Федерацийён Президенчё яна должноçран хатарсан;

(2-мёш пункта Чăваш Республикин 2005 сұлхи ака уйăхён 18-мёшёнчи 19 №-лě саккунёне улиăну кёртнё);

3) хайён ирёкёпе отставкана кайсан;

(3-мёш пункта Чăваш Республикин 2005 сұлхи ака уйăхён 18-мёшёнчи 19 №-лě саккунёне улиăну кёртнё);

4) суд а́на хавшак а́с-хакáллá е хавшакланнá а́с-хакáллá тесе йышáнсан;

5) суд вáл хыпарсáр сұхални е вилни с́инчен пёлтерсен;

6) суд а́на айáпласа йышáннá приговор саккунлá вáя кёрсен;

7) вáл ялан пурáнма Ра́ссей Федерацийёнчен тухса кайсан;

8) вáл Ра́ссей Федерацийён гражданлáхне сұхатсан, Ра́ссей Федерацийён гражданинё ют патшалáх гражданлáхне илнё е ют патшалáх территорийёнче пурáнма ирёк илнё е унáн ялан унта пурáнма право пуррине ёнентерекен ытти документ пур пулсан;

(8-мёш пункта Чăваш Республикин 2006 сұлхи юпа уйăхён 5-мёшёнчи 47 №-лě саккунёне улиăну кёртнё);

9) Ра́ссей Федерацийён Президенчён шанáсёнчен тухсан, хайён тивёсёсене кирлё пек пурнáсласа пымасан, сáвáн пекех федераци саккунё палáртнá ытти сáлтавсем тупáнсан Ра́ссей Федерацийён Президенчё должносран хáтарать.

(9-мёш пункта Чăваш Республикин 2004 сұлхи утá уйăхён 19-мёшёнчи 16 №-лě, 2005 сұлхи ака уйăхён 18-мёшёнчи 19 №-лě саккунёсемпе улиăнусем кёртнё.)

Чăваш Республикин Патшалáх Канашё Ра́ссей Федерацийён Президенчё сённипе Чăваш Республикин Пуслáхё хайён полномочийёсене срокчен вёслени с́инчен, сáк статьян пёрремёш пайёнчи 1—3-мёш тата 9-мёш пунктсенче палáртнá сáлтавсемсёр пу́сне, йышáну тáвать. Сáк статьян пёрремёш пайён 1-мёш пунктчёпе палáртнá тёслёхре Чăваш Республикин Пуслáхён полномочийёсем срокчен вёслени с́инчен Чăваш Республикин Патшалáх Канашё йышáну тáвать.

(Чăваш Республикин 2005 сұлхи ака уйăхĕн 18-мĕшĕнчи 19 №-лĕ саккунĕпе 2-мĕш пай кĕртнĕ, Чăваш Республикин 2006 сұлхи юна уйăхĕн 5-мĕшĕнчи 47 №-лĕ, 2011 сұлхи авăн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕсемпе улшăнусем кĕртнĕ.)

Чăваш Республикин Пуçлăхĕ хайĕн полномочийĕсене срокчен вĕçленĕ хыççăн Чăваш Республикин Пуçлăхĕн кандидатури пирки сĕннине федераци саккунĕ палăртнă йĕркепе пăхса тухаççĕ.

(Чăваш Республикин 2005 сұлхи ака уйăхĕн 18-мĕшĕнчи 19 №-лĕ саккунĕпе 3-мĕш пай кĕртнĕ, Чăваш Республикин 2010 сұлхи çу уйăхĕн 28-мĕшĕнчи 27 №-лĕ, 2011 сұлхи авăн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕсемпе улшăнусем кĕртнĕ.)

75 статья

1. Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕ Чăваш Республикин Пуçлăхне шанманни çинчен çакан чухне пĕлтерме пултарать:

(1-мĕш пунктăн пĕрремĕш абзаце Чăваш Республикин 2011 сұлхи авăн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕпе улшăну кĕртнĕ);

1) Чăваш Республикин Пуçлăхĕ Раçсей Федерацийĕн Конституцине, федераци саккунĕсене, Чăваш Республикин Конституцине тата Чăваш Республикин саккунĕсене хирĕçлекен актсем кăларсан, çавнашкал хирĕçлĕхсене тивĕçлĕ суд тупса палăртсан тата Чăваш Республикин Пуçлăхĕ суд йышăнăвĕ вăя кĕнĕ кунран шутласа пĕр уйăх хушшинче асаннă хирĕçлĕхсене сирмесен;

(1-мĕш сұм пункта Чăваш Республикин 2011 сұлхи авăн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕпе улшăну кĕртнĕ);

2) Раçсей Федерацийĕн Конституцине, федераци саккунĕсене, Раçсей Федерацийĕн Президенчĕн указĕсене, Раçсей Федерацийĕн Правительствин йышăнăвĕсене, Чăваш Республикин Конституцине тата Чăваш Республикин саккунĕсене урăх майпа хытă пăссан, çавна пула граждансен прависемпе ирĕклĕхĕсене массăллăн хĕснĕ пулсан тата çак тĕслĕхсене суд тупса çирĕплетсен;

3) Чăваш Республикин Пуçлăхĕ хайĕн тивĕçĕсене кирлĕ пек пурнăçламасан.

(Чăваш Республикин 2005 çулхи ака уйăхĕн 18-мĕшĕнчи 19 №-лĕ саккунĕпе 3-мĕш çум пункт кĕртнĕ, Чăваш Республикин 2011 çулхи авăн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕпе улшăну кĕртнĕ.)

2. Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕ Чăваш Республикин Пуçлăхне шанманни çинчен Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕн палăртнă депутатĕсен пĕрре виççĕмĕш пайĕ пуçарнипе депутатсен иккĕ виççĕмĕш пайĕ сасăласан йышăну тăвать.

(2-мĕш пункта Чăваш Республикин 2011 çулхи авăн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕпе улшăну кĕртнĕ.)

3. Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕ Чăваш Республикин Пуçлăхне шанманни çинчен тунă йышăнăва Чăваш Республикин Пуçлăхне должноçран хăтарасси çинчен татса пама Раççей Федерацийĕн Президентне ярса парать.

(3-мĕш пункта Чăваш Республикин 2005 çулхи ака уйăхĕн 18-мĕшĕнчи 19 №-лĕ, 2011 çулхи авăн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕсемпе улшăнусем кĕртнĕ.)

4. Раççей Федерацийĕн Президенчĕ Чăваш Республикин Пуçлăхне должноçран хăтарасси çинчен йышăну тунă пулсан Чăваш Республикин Министрсен Кабинечĕ отставкана тухать.

(Чăваш Республикин 2005 çулхи ака уйăхĕн 18-мĕшĕнчи 19 №-лĕ саккунĕпе 4-мĕш пункт кĕртнĕ, Чăваш Республикин 2011 çулхи авăн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕпе улшăну кĕртнĕ.)

76 статья

(Чăваш Республикин 2005 çулхи ака уйăхĕн 18-мĕшĕнчи 19 №-лĕ саккунĕпе улшăну кĕртнĕ)

1. Раççей Федерацийĕн Президенчĕ федераци саккунĕ палăртнă сăлтавсемпе тата йĕркепе Чăваш Республикин

5 сыпак. ЧАВАШ РЕСПУБЛИКИН ПАТШАЛАХ КАНАШЁ

77 статья

1. Чăваш Республикин Патшалăх Канашё Чăваш Республикинче патшалăх влаçен саккун кăларакан чи аслă (представительлĕ) яланхи пĕртен-пĕр органĕ пулса тăрать.

2. Чăваш Республикин Патшалăх Канашне пилĕк çул-лаха суйлаççĕ.

(2-мĕш пункта Чăваш Республикин 2003 çулхи пуш уйăхĕн 27-мĕшĕнчи 5 №-лĕ саккунĕне улшăну кĕртнĕ.)

3. Чăваш Республикин Патшалăх Канашне çак Конституцин 78 статийипе палăртнă депутатсен хисепĕн иккĕ виç-çемĕш пайĕнчен кая мар суйланă пулсан вăл тулли правăллă шутланать.

4. Чăваш Республикин Патшалăх Канашне тата унăн органĕсене йĕркелемелли, вĕсем ёçлемелли никĕссене, Чăваш Республикин Патшалăх Канашё тата унăн органĕсем ирттерекен ларусен тулли правăлахне федераци саккунĕ, Чăваш Республикин Конституцийĕ, Чăваш Республикин саккунĕсем тата Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕн Регламенчĕ палăртса парасçĕ.

5. Чăваш Республикин республика бюджетне пурнăçланине тĕрĕслесе тăма Чăваш Республикин Патшалăх Канашё Чăваш Республикин Тĕрĕслевпе шутлав палатине йĕркелет, унăн тытăмне тата ёç йĕркине Чăваш Республикин саккунĕ палăртса парать.

(5-мĕш пункта Чăваш Республикин 2011 çулхи авăн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕне улшăну кĕртнĕ.)

78 статья

1. Чăваш Республикин Патшалăх Канашё 44 депутатран тăрать, вĕсене пурне те тивĕç тан тата тўрĕ суйлав правиле, вăрттăн майпа сасăласа суйлаççĕ.

(1-мёш пункта Чăваш Республикин 2003 сұлхи пуш уйăхён 27-мёшёнчи 5 №-лэ саккунёне улшăну кёртнэ.)

2. Чăваш Республикин Патшалăх Канашён депутатёсене суйламалли йёркене федераци саккунё тата Чăваш Республикин саккунё палăртса парасçё.

3. Чăваш Республикин Патшалăх Канашёнче яланхи йёркепе профессии шайёнче ёслекеден депутатсен хисепне Чăваш Республикин саккунёне палăртаççё.

(3-мёш пункта Чăваш Республикин 2011 сұлхи авăн уйăхён 13-мёшёнчи 46 №-лэ саккунёне улшăну кёртнэ.)

79 статья

1. Чăваш Республикин Патшалăх Канашё пёрремёш ларăва, Чăваш Республикин унченхи суйлаври Патшалăх Канашён Председателё кăларнă хушу тăрăх, Чăваш Республикин Патшалăх Канашне суйланă кунран шутласа икё эрнерен кая юлмасăр пухăнать, унăн йыщёнче депутатсен палăртнă пётём хисепён иккё виçсёмёш пайёнчен кая мар пулмалла.

(1-мёш пункта Чăваш Республикин 2010 сұлхи сун уйăхён 28-мёшёнчи 27 №-лэ саккунёне улшăну кёртнэ.)

2. Чăваш Республикин Пуçлăхё Чăваш Республикин Патшалăх Канашён черетсёр сессине ирттермешкён ыйтма, савăн пекех Чăваш Республикин сёнёрен суйланă Патшалăх Канашён пёрремёш ларăвне сак статьян пёрремёш пунктёнчен маларах чёнсе пухма пултарать.

(2-мёш пункта Чăваш Республикин 2011 сұлхи авăн уйăхён 13-мёшёнчи 46 №-лэ саккунёне улшăну кёртнэ.)

3. Чăваш Республикин сёнё суйлаври Патшалăх Канашё ёслеме тытăннă кунран пуçласа Чăваш Республикин унченхи суйлаври Патшалăх Канашён полномочийёсем вёсленеççё.

(3-мёш пункта Чăваш Республикин 2010 сұлхи сун уйăхён 28-мёшёнчи 27 №-лэ саккунёне улшăну кёртнэ.)

4. Чăваш Республикин Патшалăх Канашён Председательне суйличчен Чăваш Республикин сёнё суйлаври Пат-

шалӑх Канашӑн пӑрремӑш ларӑвне Чӑваш Республикин Патшалӑх Канашӑн сӑлӑпе чи аслӑ депутатӑ усать тата ертсе пырать.

80 статья

1. Чӑваш Республикин Патшалӑх Канашӑ татса паракан ыйтусем шутне саксем кӑресӑ:

1) Чӑваш Республикин Конституцине йышӑнасси, унта улшӑнусемпе хушӑмсем кӑртесси;

2) Чӑваш Республикин саккунӑсене йышӑнасси, йышӑнусем тӑвасси, вӑсене улшӑнусемпе хушӑмсем кӑртесси;

3) Чӑваш Республикин Конституцине тата Чӑваш Республикин саккунӑсене ӑнлантарса парасси;

4) Чӑваш Республикин администраци-территори тытӑмне тата ӑна улштармалли йӑркене палӑртасси;

5) Чӑваш Республикин чиккисене улштарас ыйтусене пӑхса тухасси;

6) Чӑваш Республикин Пуслӑхӑ тӑратнӑ Чӑваш Республикин республика бюджетне тата ӑна пурнӑслани сӑнчен калакан отчета сӑрӑплетесси;

(6-мӑш сӑм пункта Чӑваш Республикин 2005 сӑлхи ака уйӑхӑн 18-мӑшӑнчи 19 №-лӑ, 2011 сӑлхи авӑн уйӑхӑн 13-мӑшӑнчи 46 №-лӑ саккунӑсемпе улшӑнусем кӑртнӑ);

7) Чӑваш Республикин социалӑ пурнӑсӑпе экономикине аталантармалли программӑсене сӑрӑплетесси;

8) Раçсей Федерацийӑн Президенчӑ тӑратнипе Раçсей Федерацийӑн гражданинне Чӑваш Республикин Пуслӑхӑн полномочийӑсене парасси сӑнчен йышӑну тӑвасси;

(8-мӑш сӑм пункта Чӑваш Республикин 2005 сӑлхи ака уйӑхӑн 18-мӑшӑнчи 19 №-лӑ, 2011 сӑлхи авӑн уйӑхӑн 13-мӑшӑнчи 46 №-лӑ саккунӑсемпе улшӑнусем кӑртнӑ);

8.1) Чӑваш Республикин Пуслӑхӑн Чӑваш Республикин патшалӑх политикин тӑп сӑл-йӑрӑсем сӑнчен калакан сыравне тата Чӑваш Республикин Министрсен Кабинечӑн ӑсӑхӑн результатӑсем сӑнчен, сӑв шутра Чӑваш Республи-

кин Патшалăх Канашĕ лартнă ыйтусемпе, сулленхи отчетне итлесси;

(Чăваш Республикин 2010 сулхи су уйăхĕн 28-мĕшĕнчи 27 №-лĕ саккунĕпе 8.1-мĕш сума пункт кĕртнĕ, Чăваш Республикин 2011 сулхи авăн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕпе улайну кĕртнĕ);

9) Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕн депутатĕсен суйлавне палăртасси;

10) Чăваш Республикин Тĕп суйлав комиссийĕн членĕсен йышĕн суррине уйăрса лартасси;

(10-мĕш сума пункта Чăваш Республикин 2004 сулхи утă уйăхĕн 19-мĕшĕнчи 16 №-лĕ саккунĕпе улайну кĕртнĕ);

11) Чăваш Республикин референдумне палăртасси;

12) Чăваш Республикин Пуçлăхĕ хайĕн должноçĕпе пĕрлех Чăваш Республикин Министрсен Кабинечĕн Председателĕн должноçне те йышăнмасть пулсан Чăваш Республикин Министрсен Кабинечĕн Председательне уйăрса лартма килĕшĕ парасси;

(12-мĕш сума пункта Чăваш Республикин 2011 сулхи авăн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕпе улайну кĕртнĕ);

13) Чăваш Республикин Министрсен Кабинечĕн Председательне шанманни çинчен пĕлтересси;

14) Чăваш Республикин Прокурорĕн кандидачĕ пирки калаçса килĕшессе;

15) *(15-мĕш сума пункта кăларса пăрахнă, 16—32-мĕш сума пунктсене 15—31-мĕш сума пунктсем тесе шутлас, — Чăваш Республикин 2003 сулхи пуш уйăхĕн 27-мĕшĕнчи 5 №-лĕ саккунĕ; 33-мĕш сума пункта 35-мĕш сума пункт тесе шутлас, — Чăваш Республикин 2004 сулхи утă уйăхĕн 19-мĕшĕнчи 16 №-лĕ саккунĕ);*

15) Чăваш Республикин саккунĕпе килĕшĕллĕн Чăваш Республикинче миравай судьясене уйăрса лартасси;

16) Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕн Председательне тата унăн сума сене суйласси, вĕсене вырăнтан каларасси;

17) саккун проекчĕсем хатĕрлес ĕçе туса пыма, Чăваш

Республикин Патшалăх Канашĕ татса памалли ыйтусемпе йышăнусен проекчĕсене малтанлăха пăхса тухса хатĕрлеме, саван пекех тĕрĕслев тивĕçĕсене пурнăçлама Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕн комитечĕсене йĕркелесси;

18) Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕн тытăмне, ёслекенсен йышне тата унăн ёсне-хĕлне тивĕстерме тухакан такаксене палăртса сирĕpletесси;

19) Раçсей Федерацийĕн Федераци Пухăвĕн Патшалăх Думинче саккун кăлармалли пуçару правине пурнăçласси;

20) Чăваш Республикин Конституцийĕ кăтаргнă чухне Чăваш Республикин Пуçлăхĕн полномочийĕсене срокчен пăрахăçлама йышăну тăвасси;

(20-мĕш сума пункта Чăваш Республикин 2011 сума авăн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕпе улшăну кĕртнĕ);

21) Чăваш Республикин тивĕçĕсене Чăваш Республикин республика бюджетĕ шучĕпе саплама пăхнă договорсем тунине тата пăрахăçланине сирĕpletесси;

22) республика (регион) налукĕсене, саван пекех вĕсене пухмалли йĕркесене палăртса парасси;

(22-мĕш сума пункта Чăваш Республикин 2011 сума авăн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕпе улшăну кĕртнĕ);

23) Чăваш Республикин патшалăх наградисене туса хурасси тата хисеплĕ ячĕсене сирĕpletесси;

24) федераци саккунĕсемпе палăртнă полномочийĕсен шайĕнче вырăнти хай тытăмлăх органĕсен суйлавне ирттермелли йĕркене палăртасси;

(24-мĕш сума пункта Чăваш Республикин 2005 сума ака уйăхĕн 18-мĕшĕнчи 19 №-лĕ, 2011 сума авăн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕсемпе улшăнусем кĕртнĕ);

25) Чăваш Республикин територисенчи патшалăхăн бюджет тулашĕнчи фондĕсене тата вĕсене пурнăçлани синчен калакан отчетсене сирĕpletесси;

(25-мĕш сума пункта Чăваш Республикин 2005 сума ака уйăхĕн 18-мĕшĕнчи 19 №-лĕ саккунĕпе улшăну кĕртнĕ);

26) Чăваш Республикин патшалăх харпăрлăхне, вăл шутра

хуҗалӑх пӑрлешӗвӗсен, юлташлӑхсен тата организаципе право тӑлӗшӗнчен урӑх йышши предприятисен укҗи-тенкин Чӑваш Республики тӑписене (пайсене, акциѳсене) тытса тӑмалли тата вӗсемпе усӑ курмалли йӑркене палӑртса парасси;

27) Чӑваш Республикин чиккисене улӑштарасси җинчен тунӑ килӗшӗве җирӑплетесси;

28) Чӑваш Республикин саккунӗсене тытса пынине тата пурнӑҗланине, Чӑваш Республикин республика бюджетне пурнӑҗа кӑртнине, Чӑваш Республикин харпӑрлӑхӗпе усӑ курма җирӑплетнӗ йӑрке пурнӑҗланса пынине тӑрӗслесе тӑрасси;

29) Чӑваш Республикин Пуҗлӑхӗн, Чӑваш Республикин Министрсен Кабинечӗн нормативлӑ право акчӗсене улӑшнусемпе хуҗӑмсем кӑртесси е вӗсене пӑрахӑҗласси җинчен Чӑваш Республикин Пуҗлӑхне е Чӑваш Республикин Министрсен Кабинетне сӗнӗсем тӑратасси, җавӑн пекех асӑннӑ актсем пирки суда жалоба парасси е, җирӑплетнӗ йӑркепе, асӑннӑ нормативлӑ право акчӗсем Раҗҗей Федерациѳӗн Конституциѳепе килӗшсе тӑни пирки Раҗҗей Федерациѳӗн Конституци судне ыйту тӑратасси;

(29-мӗш җум пункта Чӑваш Республикин 2011 җулхи авӑн уйӑхӗн 13-мӗшӗнчи 46 №-лӗ саккунӗпе улӑшӑну кӑртнӗ);

30) Чӑваш Республикин Тӑрӗслевпе җутлав палатин председателӗне, председателӗн җумне тата аудиторӗсене уйӑрса лартасси;

(30-мӗш җум пункта Чӑваш Республикин 2011 җулхи авӑн уйӑхӗн 13-мӗшӗнчи 46 №-лӗ саккунӗпе улӑшӑну кӑртнӗ);

31) Чӑваш Республикин Пуҗлӑхӗ сӗннӗ тӑрӑх Чӑваш Республикин саккунӗпе Чӑваш Республикин ӗҗ тӑвакан влаҗӗн органӗсен тытӑмне палӑртасси;

(31-мӗш җум пункта Чӑваш Республикин 2004 җулхи утӑ уйӑхӗн 19-мӗшӗнчи 16 №-лӗ, 2005 җулхи ака уйӑхӗн 18-мӗшӗнчи 19 №-лӗ, 2006 җулхи юна уйӑхӗн 5-мӗшӗнчи 47 №-лӗ, 2011 җулхи авӑн уйӑхӗн 13-мӗшӗнчи 46 №-лӗ саккунӗсемпе улӑшнусем кӑртнӗ);

32) Чăваш Республикин судьясен квалификаци коллегине общественность представителĕсене уйăрса лартасси;
(Чăваш Республикин 2003 çулхи пуш уйăхĕн 27-мĕшĕнчи 5 №-лĕ саккунĕпе 32-мĕш сума пункт кĕртнĕ);

33) Чăваш Республикин Адвокат палати сума чини квалификаци комиссине представительсем уйăрса лартасси;
(Чăваш Республикин 2003 çулхи пуш уйăхĕн 27-мĕшĕнчи 5 №-лĕ саккунĕпе 33-мĕш сума пункт кĕртнĕ);

34) Чăваш Республикин Пуçлăхĕ сĕннипе пĕрле пăхса тухмалли ыйтусемпе полномочисем çинчен патшалăхĕн федерацин органĕсемпе тунă договор проектне ырласси (пăрахаçласси);

(Чăваш Республикин 2004 çулхи утă уйăхĕн 19-мĕшĕнчи 16 №-лĕ саккунĕпе 34-мĕш сума пункт кĕртнĕ, Чăваш Республикин 2011 çулхи авăн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕпе улшăну кĕртнĕ);

35) Раççей Федерацийĕн Конституцийĕ, федераци саккунĕсем, çак Конституци тата Чăваш Республикин саккунĕсем сирĕплетнĕ ытти полномочисене пурнăçласси.

2. Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕ саккунсене депутатсен палăртнă пĕтĕм хисепĕн сурри ытла вĕсем майлă сасăласан, Чăваш Республикин Конституцине тата унта кĕртмелли улшăнусене тата хушăмсене вара депутатсен палăртнă пĕтĕм хисепĕн иккĕ виççĕмĕш пайĕнчен кая мар сасăласан йышăнать.

(2-мĕш пункта Чăваш Республикин 2010 çулхи çу уйăхĕн 28-мĕшĕнчи 27 №-лĕ саккунĕпе улшăну кĕртнĕ.)

3. Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕн йышăнăвĕсене суйланă депутатсен хисепĕн ытларахăшĕ сасăласан йышăнаççĕ те 5 кунран вăраха ямасăр Чăваш Республикин Пуçлăхне ярса парасçĕ.

(3-мĕш пункта Чăваш Республикин 2011 çулхи авăн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕпе улшăну кĕртнĕ.)

81 статья

1. Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕн полномочийĕсене сакан чухне срокчен чарса лартма пултарасĕ:

1) Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕ хайне салатса яма йышăнсан;

2) Чăваш Республикин Пуçлăхĕ Чăваш Республикин Патшалăх Канашне сак статьян 2-мĕш тата 3-мĕш пунктĕсенче пăхнă сăлтавсемпе салатса янă пулсан;

(1-мĕш пунктăн 2-мĕш сума пунктне Чăваш Республикин 2010 çулхи çу уйăхĕн 28-мĕшĕнчи 27 №-лĕ, 2011 çулхи авăн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕсемпе улшăнусем кĕртнĕ);

3) Чăваш Республикин Аслă сучĕ Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕн депутатĕсен хальхи йышĕн, вăл шутра депутатсем хайсен полномочийĕсене пурнăçлама килĕшмен пирки, тулли правăлăх сукки çинчен тунă йышăну вăя кĕнĕ пулсан;

4) федераци саккунĕпе палăртнă ытти сăлтавсем пулсан.

(Чăваш Республикин 2004 çулхи утă уйăхĕн 19-мĕшĕнчи 16 №-лĕ саккунĕне 4-мĕш сума пункт кĕртнĕ.)

2. Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕ йышăннă Чăваш Республикин Конституцийĕ тата Чăваш Республикин саккунĕ е урăх нормативлă право акчĕ Раçсей Федерацийĕн Конституцине, Раçсей Федерацийĕ татса паракан ыйтусемпе, Раçсей Федерацийĕ тата Раçсей Федерацийĕн субъектĕсем татса паракан ыйтусемпе кăларнă федераци саккунĕсене, Чăваш Республикин Конституцине хирĕçлесĕçĕ пулсан, сак хирĕçлĕхсене тивĕçлĕ суд тупса палăртсан, Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕ вара суд йышăнăвĕ вăя кĕнĕ кунран шутласа ултă уйăх хушшинче вĕсене сирмен пулсан Чăваш Республикин Пуçлăхĕ Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕн полномочийĕсене срокчен чарса лартасси çинчен йышăну тума пултарать.

(2-мĕш пункта Чăваш Республикин 2011 çулхи авăн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕне улшăну кĕртнĕ.)

3. Енчен те тулли правалла йышпа суйланă Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕ виçĕ уйăх хушшинче пĕр лару та ирттерменнине тивĕçлĕ судан вăя кĕнĕ йышăнăвĕпе палăртсан Чăваш Республикин Пуçлăхĕ Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕн полномочийĕсене срокчен чарса лартасси çинчен йышăну тума пултарать.

Енчен те тивĕçлĕ судан вăя кĕнĕ йышăнăвĕпе Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕ апа суйланă кунран пуçласа виçĕ уйăх хушшинче тулли правалла йышпа лару ирттерменнине палăртсан Чăваш Республикин Пуçлăхĕ тулли правалла йышпа çенĕрен суйланă Чăваш Республикин патшалăх влаçĕн асанна органĕн полномочийĕсене срокчен чарса лартасси çинчен йышăну тума пултарать.

Чăваш Республикин Пуçлăхĕ тивĕçлĕ судан йышăнăвĕ вăя кĕнĕ кунран пуçласа виçĕ уйăх хушшинче Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕн полномочийĕсене срокчен чарса лартасси çинчен йышăну тума пултарать.

(Чăваш Республикин 2010 çулхи çу уйăхĕн 28-мĕшĕнчи 27 №-лĕ саккунĕпе 3-мĕш пункт кĕртнĕ, Чăваш Республикин 2011 çулхи авăн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕпе ушăну кĕртнĕ.)

82 статья

1. Чăваш Республикин Пуçлăхĕ Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕн полномочийĕсене срокчен чарса лартма йышăнсан çаван çинчен указ кăларать.

(1-мĕш пункта Чăваш Республикин 2011 çулхи авăн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕпе ушăну кĕртнĕ.)

2. Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕн полномочийĕсене срокчен чарса лартна пулсан Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕн черетсĕр суйлавне ирттерме палăртаççĕ. Çав суйлава федераци саккунĕсем тата Чăваш Республикин саккунĕсем палăртна сроксенче ирттереççĕ.

(2-мĕш пункта Чăваш Республикин 2003 çулхи пуш уйăхĕн 27-мĕшĕнчи 5 №-лĕ саккунĕпе ушăну кĕртнĕ.)

83 статья

1. Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕн Председатель:

1) Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕн ларăвĕсене ертсе пырать тата унăн шалти ёç йĕркине тытса пырать;

2) Раçсей Федерацийĕн субъекĕсен саккун каларакан (представительлĕ) органĕсемпе каласусем ирттерет тата вĕсемпе тунă килĕшÿсене алă пусса сирĕплетет;

3) республикара тата унăн тулашĕнче Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕ ячĕпе ёçлет;

4) *(4-мĕш сÿм пункт хайĕн вайне сÿхатнă, — Чăваш Республикин 2011 сÿлхи авăн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕ);*

5) федераци саккунĕсем, Чăваш Республикин Конституцийĕ, Чăваш Республикин саккунĕсем тата Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕн Регламенчĕ кăтартса панă ытти полномочисене пурнăçлать.

(Чăваш Республикин 2004 сÿлхи утă уйăхĕн 19-мĕшĕнчи 16 №-лĕ саккунĕпе 5-мĕш сÿм пункт кĕртнĕ.)

2. Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕн Председательне Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕн депутатĕсен йышĕнчен, депутатсен палăртнă пĕтĕм хисепĕн ытларакăшĕ сасăласан, Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕн полномочи вăхăчĕлĕх суйласçĕ.

84 статья

1. Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕн депутатне Раçсей Федерацийĕн 21 сÿла ситнĕ, суйлава хутшăнма право пур гражданинĕ суйланма пултарать.

(1-мĕш пункта Чăваш Республикин 2010 сÿлхи сÿ уйăхĕн 28-мĕшĕнчи 27 №-лĕ саккунĕпе улшăну кĕртнĕ.)

2. Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕн депутатĕ хайĕн полномочийĕсен срокĕ тăршшĕнче федераци саккунĕсемпе килĕшÿллĕн депутат статусĕпе сыханман ёç-хĕле пурнăçлама тата йышăнма пултараймасть.

(2-мёш пункта Чăваш Республикин 2004 сұлхи утă уйăхĕн 19-мёшĕнчи 16 №-лĕ саккунёне улшăну кĕртнĕ.)

3. Вайра тăракан саккунсенче урăхла пăхман пулсан, Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕн хайĕн полномочийĕсене ялан професси шайĕнче пурнăçлакан депутатĕ вĕрентŭ, аслăлах ёĕсĕр тата ытти йышши пултарулах ёĕсĕр пуçне тŭлевлĕ урăх ёçре ёçлеме пултараймасть.

(3-мёш пункта Чăваш Республикин 2003 сұлхи пуш уйăхĕн 27-мёшĕнчи 5 №-лĕ саккунёне улшăну кĕртнĕ.)

4. Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕн депутатĕ хайĕн статусёпе депутат полномочийĕсене пурнăçлассипе сыханман ёçре усă курма пултараймасть.

5. Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕн депутатĕсем хайсен полномочийĕсен пĕтĕм вăхăтĕнче никам тĕкĕнме юраман сын шутланаççĕ, çакна федераци саккунĕ гаран- тилет.

85 статья

1. Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕнче саккун кăлармалли пуçару тума Чăваш Республикин Пуçлăхĕн, Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕн депутатĕсен, Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕн комитетĕсен, муниципалитет пĕрлĕхĕсен представительлĕ органĕсен право пур. Çаван пекех, хайсем пăхакан ыйтусемпе, Чăваш Республикин Аслă сучĕн, Чăваш Республикин Арбитраж сучĕн, Чăваш Республикин Прокурорĕн саккун кăларма пуçару тумалли право пур.

(1-мёш пункта Чăваш Республикин 2004 сұлхи утă уйăхĕн 19-мёшĕнчи 16 №-лĕ, 2006 сұлхи юпа уйăхĕн 5-мёшĕнчи 47 №-лĕ, 2011 сұлхи авăн уйăхĕн 13-мёшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕсемпе улшăнусем кĕртнĕ.)

2. Чăваш Республикин Патшалăх Канашне Чăваш Республикин Пуçлăхĕ тăратнă саккунсен проекчĕсене, вăл сĕннĕ тăрăх, пуринчен малтан пăхса тухаççĕ.

(2-мёш пункта Чăваш Республикин 2011 сұлхи авăн уйăхĕн 13-мёшĕнчи 46 №-лĕ саккунёне улшăну кĕртнĕ.)

3. Сĕнĕ налуксем кĕртесси е налуксене пăрахăçласси, вĕсене тўлесрен хăтарасси ėинчен, Чăваш Республикин укĕстенкĕ обязательствисене улăштарасси ėинчен калакан саккунсен проекĕсене, тăкаксене Чăваш Республикин республика бюджетĕнчи укĕса-тенкĕпе саплама палăртакан ытти саккунсен проекĕсене Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕ Чăваш Республикин Пуçлăхĕ тăратнипе е вăл пĕтĕмлетў панипе пăхса тухать. Çак пĕтĕмлетĕве саккун проекĕ Чăваш Республикин Пуçлăхĕ патне ėитнĕ кунран шутласа пĕр уйăхран вăраха ямасăр Чăваш Республикин Патшалăх Канашне ėитерсе памалла.

(3-мĕш пункта Чăваш Республикин 2011 çулхи авăн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕпе улăшăну кĕртнĕ.)

86 статья

1. Чăваш Республикин саккунне йышăнсан āна пилĕк кун хушшинче Чăваш Республикин Пуçлăхне алă пусса ėирĕплетме тата халăха пĕлтерме ярса парасĕ.

(1-мĕш пункта Чăваш Республикин 2011 çулхи авăн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕпе улăшăну кĕртнĕ.)

2. Чăваш Республикин саккунне ėитерсе панă хыçĕан Чăваш Республикин Пуçлăхĕ āна вун тăватă кун хушшинче алă пусса ėирĕплетет тата пичетлесе кăларса халăха пĕлтерет.

(2-мĕш пункта Чăваш Республикин 2011 çулхи авăн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕпе улăшăну кĕртнĕ.)

3. Чăваш Республикин Пуçлăхĕ саккуна ėитерсе панă хыçĕан вун тăватă кун хушшинче āна сирсе ярать пулсан Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕ, ėирĕплетнĕ йĕркепе, çав саккуна ėенĕрен пăхса тухать. Иккĕмĕш хут пăхса тухнă чухне Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕн депутатĕсен палăртнă пĕтĕм хисепĕн иккĕ виçĕмĕш пайĕнчен кая мар ытларахăшĕ саккуна малтанхинчен улăштармасăрах ырлас пулсан Чăваш Республикин Пуçлăхĕ āна иккĕмĕш хут сирсе яма пултараймасть, вара ėитерсе панă кунран шутласа ėичĕ кун хушшинче саккуна алă пусса ėирĕплетмелле те пичетлесе кăлармалла.

(3-меш пункта Чăваш Республикин 2011 сулхи аван уйăхĕн 13-мешĕнчи 46 №-лĕ саккунĕпе улиăну кĕртнĕ.)

4. Чăваш Республикин Конституцийĕ тата Чăваш Республикин саккунĕсем вĕсене официалă йĕркепе пичетлесе каларнă хыççан вăя кĕреççĕ. Чăваш Республикин этем, гражданин прависемпе ирĕклĕхĕсене хутĕлес ыйтусемпе каларнă саккунĕсемпе ытти нормативлă право акĕсем вĕсене официалă майпа пичетлесе каларнă хыççан вунă кун иртсен кăна вăя кĕреççĕ.

6 сыпак. ЧАВАШ РЕСПУБЛИКИН МИНИСТРСЕН КАБИНЕЧЁ

87 статья

1. Чăваш Республикин Министрсен Кабинечё Чăваш Республикинчи патшалăх влаçен ёç тăвакан чи аслă яланхи органё пулса тăрать.

2. Чăваш Республикин Министрсен Кабинечё Раçсей Федерацийён Конституцине, федераци саккунёсене тата Раçсей Федерацийён ытти нормативлă право акçёсене, Чăваш Республикин Конституцине, Чăваш Республикин саккунёсене тата ытти нормативлă право акçёсене пурнаç-лама майсем туса парать.

3. Чăваш Республикин Министрсен Кабинечён Председательне, Чăваш Республикин Патшалăх Канашё килешнипе, Чăваш Республикин Пуçлăхё уйăрса лартать. Чăваш Республикин Министрсен Кабинечён Председателён кандидатури пирки Чăваш Республикин Пуçлăхё Чăваш Республикин Пуçлăхён должноçне кенё хыççан е Чăваш Республикин Министрсен Кабинечё отставкана тухнă хыççан 20 кунран кая юлмасăр Чăваш Республикин Патшалăх Канашне сёнў тăратать. Тăратнă кандидата Чăваш Республикин Патшалăх Канашё сирсе ярсан Чăваш Республикин Пуçлăхё 15 кунран вăраха ямасăр Чăваш Республикин Патшалăх Канашне калаçса килешме сёнё кандидатура тăратать. Чăваш Республикин Патшалăх Канашё Чăваш Республикин Пуçлăхё тăратнă кандидатурăна 14 кун хушшинче пăхса тухать.

(3-мёш пункта Чăваш Республикин 2005 çулхи ака уйăхён 18-мёшёнчи 19 №-лё, 2011 çулхи авăн уйăхён 13-мёшёнчи 46 №-лё саккунёсемпе улийнусем кёртнё.)

4. Раçсей Федерацийён Конституцийёпе, федераци саккунёсемпе, Чăваш Республикин Конституцийёпе, Чăваш Республикин саккунёсемпе, Чăваш Республикин Пуçлăхён указёсемпе килешуллён Чăваш Республикин Министрсен

Кабинечён Председателё Чăваш Республикин Министрсен Кабинечён ёсё-хёлён тѣп сул-йёрёсене палартать, унн ёсне йёркелет.

(4-мѣш пункта Чăваш Республикин 2011 сулхи авн уйăхн 13-мѣшнчи 46 №-лѣ саккунѣне улийну кѣртнѣ.)

5. Чăваш Республикин Министрсен Кабинечён Председателё е вл шанса янă сынсем Чăваш Республикин Патшалăх Канашн тата унн органесен ларăвёсене канашлакан сасă правипе хутшанма пултарассѣ.

88 статья

1. Чăваш Республикин Министрсен Кабинечё:

1) Чăваш Республикин социалă пурнăсѣпе экономикине комплекслă аталантарас тѣллевпе мерăсем хатѣрлет тата пурнăсласа пырать;

2) укса-тенкѣ, аслăлăх, вѣренту, культура, сывлăх сыхлавѣ, физкультурăпа спорт, социалă хутлѣх, экологи тата сут санталăкпа усă курас тѣлѣшѣпе пѣр пѣтѣм патшалăх политики тытса пымалла тăвать;

3) хайн полномочийесен шайнче этем, гражданин прависемпе ирѣклѣхесене пурнăслас, тивѣстерес тата вёсене хутелес, харпăрлăха тата обществăри йёркелѣхе сыхлас, терроризмпа тата экстремизмпа, преступлени тунисемпе кѣрешес енѣпе мѣн кирлине тăвать;

(3-мѣш сум пункта Чăваш Республикин 2010 сулхи су уйăхн 28-мѣшнчи 27 №-лѣ саккунѣне улийну кѣртнѣ);

4) Чăваш Республикин Пуслăхѣ Чăваш Республикин Патшалăх Канашне тăратмашкан Чăваш Республикин республика бюджетн проектне, Чăваш Республикин социалă пурнăсѣпе экономикине аталантармалли программăсен проекчесене хатѣрлет;

(4-мѣш сум пункта Чăваш Республикин 2011 сулхи авн уйăхн 13-мѣшнчи 46 №-лѣ саккунѣне улийну кѣртнѣ);

5) Чăваш Республикин республика бюджетне пурнăслама мѣн кирлине тăвать, Чăваш Республики Пуслăхне Чăваш

Республикин Патшалăх Канашне тăратмашкăн Чăваш Республика республика бюджетне пурнăçлани çинчен отчет, Чăваш Республикин социалă пурнăçĕпе экономикине аталантармалли программăсене пурнăçлани çинчен отчетсем хатĕрлесе парать;

5) (5-мĕш çум пункта Чăваш Республикин 2011 çулхи авăн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕпе улшăну кĕртнĕ);

6) Чăваш Республикин саккунĕсемпе килĕшүүлĕн Чăваш Республикин патшалăх харпăрлăхне тытса унпа усă курать, çавăн пекех, федераци саккунĕсемпе тата Раççей Федерацийĕн ытти нормативлă право акçĕсемпе килĕшүүлĕн, Чăваш Республикене пăхма панă федераци пурлăхне тытса тăрать;

7) Чăваш Республикин çĕнĕ налукĕсене кĕртесси е налуксене пăрахăçласси, вĕсене тўлесрен хăтарасси çинчен, патшалăх заемĕсем кăларасси, Чăваш Республикин укçа-тенкĕ обязательствисене улăштарасси çинчен калакан саккунĕсен тата тăкаксене федераци бюджетĕпе Чăваш Республикин республика бюджетĕнчи укçа-тенкĕрен саплама палăртакан ытти саккунсен проекçĕсем пирки, Чăваш Республикин Пуçлăхĕ хушнипе, пĕтĕмлетўсем парать;

8) (7-мĕш çум пункта Чăваш Республикин 2011 çулхи авăн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕпе улшăну кĕртнĕ);

8) (8-мĕш çум пункта кăларса пăрахнă, — Чăваш Республикин 2004 çулхи утă уйăхĕн 19-мĕшĕнчи 16 №-лĕ саккунĕ);

9) вырăнти хай тытăмлăх органĕ, вырăнти хай тытăмлăхăн суйлавлă ёçĕнчи е урăх должноçри сынни кăларнă право акçĕсем Раççей Федерацийĕн Конституцине, федераци саккунĕсене тата Раççей Федерацийĕн ытти нормативлă право акçĕсене, Чăваш Республикин Конституцине, Чăваш Республикин саккунĕсене тата ытти нормативлă право акçĕсене хирĕçлеççĕ пулсан Чăваш Республикин Министрсен Кабинечĕ вĕсене çав асаннă актсене Раççей Федерацийĕн саккунĕсемпе килĕштермешкĕн сĕнме, çавăн пекех асаннă актсем пирки суда жалоба пама пултарать;

9.1) регионти патшалăх тĕрĕслевне (надзорне) пурнăç-лама полномочи панă Чăваш Республикин ёç тăвакан власть органёсене палăртать, вĕсен йĕркелу тытамне, полномочийёсене, ёç-хĕлне тата ёсё-хĕлĕн йĕркине сирĕплетет тата асанна Чăваш Республикин ёç тăвакан власть органёсен должноçри сыннисен переченье тата вĕсен полномочийёсене палăртать;

(Чăваш Республикин 2011 сулхи авăн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунёне 9.1-мĕш сума пункт кĕртнĕ);

10) Раçсей Федерацийĕн Конституцийĕ, федераци саккунёсем, Чăваш Республикин Конституцийĕ, Чăваш Республикин саккунёсем, Чăваш Республикин Пуçлăхĕн указёсем, савăн пекех Раçсей Федерацийĕн Конституцийĕн 78 статийпе килĕшуллĕн федерацин ёç тăвакан власть органёсемпе тунă килĕшусем палăртса панă ытти полномочисене пурнăçлать.

(10-мĕш сума пункта Чăваш Республикин 2011 сулхи авăн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунёне улшăну кĕртнĕ.)

2. Çак Конституципе килĕшуллĕн Чăваш Республикин Министрсен Кабинетне йĕркелемелли тата вăл ёçлемелли никёсене Чăваш Республикин саккунёне сирĕплетесçĕ.

89 статья

1. Федераци саккунёсене, Раçсей Федерацийĕн Президентĕн нормативлă право акчĕсене, Раçсей Федерацийĕн Правительствин йышăнавĕсене, Чăваш Республикин саккунёсене, Чăваш Республикин Пуçлăхĕн указёсемпе хушăвĕсене пурнăçласа Чăваш Республикин Министрсен Кабинечĕ йышăнусем тăвать тата хушусем кăларать.

(1-мĕш пункта Чăваш Республикин 2011 сулхи авăн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунёне улшăну кĕртнĕ.)

2. Чăваш Республикин Министрсен Кабинечĕн йышăнавĕсемпе хушăвĕсене Чăваш Республикин пĕтĕм территорийĕнче пурте пурнăçлама тивĕç.

3. Чăваш Республикин Министрсен Кабинечĕн йышăнăвĕсемпе хушăвĕсем Раççей Федерацийĕн Конституцине, федераци саккунĕсене, Раççей Федерацийĕн Президенчĕн указĕсене, Раççей Федерацийĕн Правительствин йышăнăвĕсене, Чăваш Республикин Конституцине, Чăваш Республикин саккунĕсене, Чăваш Республикин Пуçлăхĕн указĕсемпе хушăвĕсене хирĕслени пулмалла мар.

(3-мĕш пункта Чăваш Республикин 2011 çулхи авăн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕпе ушăну кĕртнĕ.)

4. Чăваш Республикин Министрсен Кабинечĕн йышăнăвĕсемпе хушăвĕсене Чăваш Республикин Пуçлăхĕ пăрахăçлама пултарать.

(4-мĕш пункта Чăваш Республикин 2011 çулхи авăн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕпе ушăну кĕртнĕ.)

5. Чăваш Республикин Министрсен Кабинечĕ нормативлă право акчĕсене йышăннă хыççăн 5 кунран вăраха ямасăр вĕсене Чăваш Республикин Патшалăх Канашне ярса парасĕ.

90 статья

Чăваш Республикин Министрсен Кабинечĕн хайĕн тивĕçĕсен шайĕнче Чăваш Республикин министерствисен тата ĕç тăвакан влаçăн ытти органĕсен акчĕсене чарса лартма е пăрахăçлама право пур.

(Чăваш Республикин 2011 çулхи авăн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕпе ушăну кĕртнĕ.)

91 статья

1. Чăваш Республикин Министрсен Кабинечĕ Чăваш Республикин Пуçлăхĕн полномочи вăхăчĕ вĕçленсен тата федераци саккунĕпе палăртнă ытти сăлтавсемпе отставкана тухать.

(1-мĕш пункта Чăваш Республикин 2005 çулхи ака уйă-

хён 18-мёшёнчи 19 №-лэ, 2011 сұлхи авён уйахён 13-мёшёнчи 46 №-лэ саккунёсемпе улишанусем кёртнё.)

2. Чăваш Республикин Министрсен Кабинечё отставка-на пама пултарать, ана Чăваш Республикин Пуслăхё йышанма е сирсе яма пултарать.

(2-мёш пункта Чăваш Республикин 2011 сұлхи авён уйахён 13-мёшёнчи 46 №-лэ саккунёпе улишану кёртнё.)

3. Чăваш Республикин Пуслăхё Чăваш Республикин Министрсен Кабинетне отставкана ярасси синчен йышану тума пултарать.

(3-мёш пункта Чăваш Республикин 2011 сұлхи авён уйахён 13-мёшёнчи 46 №-лэ саккунёпе улишану кёртнё.)

4. Чăваш Республикин Патшалăх Канашё Чăваш Республикин Министрсен Кабинечён Председательне шанманни синчен пёлтерме пултарать.

5. Чăваш Республикин Министрсен Кабинечён Председательне шанманни синчен йышану тума Чăваш Республикин Патшалăх Канашён суйланна депутатчесен пётём хисепёнчен ытларахашё сасалани кирлэ.

(5-мёш пункта Чăваш Республикин 2011 сұлхи авён уйахён 13-мёшёнчи 46 №-лэ саккунёпе улишану кёртнё.)

6. Чăваш Республикин Патшалăх Канашё Чăваш Республикин Министрсен Кабинечён Председательне шанманни синчен пёлтернё хысқан Чăваш Республикин Пуслăхё Чăваш Республикин Министрсен Кабинечён Председательне ёсрен хатарма е Чăваш Республикин Патшалăх Канашён йышанавне хирёсleme пултарать. Чăваш Республикин Патшалăх Канашё висё уйах хушшинче тепёр хут Чăваш Республикин Министрсен Кабинечён Председательне шанманни синчен пёлтерсен Чăваш Республикин Пуслăхё Чăваш Республикин Министрсен Кабинечён Председательне должносран каларать. Чăваш Республикин Пуслăхё сакан пек йышансан Чăваш Республикин Министрсен Кабинечё пётёмёшпе отставкана тухать.

(6-мёш пункта Чăваш Республикин 2011 сұлхи авён уйахён 13-мёшёнчи 46 №-лэ саккунёпе улишану кёртнё.)

7. Чăваш Республикин Министрсен Кабинечё отставка-на тухас пулсан вĕл Чăваш Республикин Пуçлăхĕ Чăваш Республикин Министрсен Кабинечён çенĕ йышне йĕрке-личчен ёслесе пырат.

(7-мĕш пункта Чăваш Республикин 2011 çулхи авĕн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕпе улайну кĕртнĕ.)

Чăваш Республикин Министрсен Кабинечĕн 2011 çулхи авĕн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕпе улайну кĕртнĕ.

Чăваш Республикин Министрсен Кабинечĕн 2011 çулхи авĕн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕпе улайну кĕртнĕ.

Чăваш Республикин Министрсен Кабинечĕн 2011 çулхи авĕн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕпе улайну кĕртнĕ.

Чăваш Республикин Министрсен Кабинечĕн 2011 çулхи авĕн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕпе улайну кĕртнĕ.

Чăваш Республикин Министрсен Кабинечĕн 2011 çулхи авĕн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕпе улайну кĕртнĕ.

Чăваш Республикин Министрсен Кабинечĕн 2011 çулхи авĕн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕпе улайну кĕртнĕ.

Чăваш Республикин Министрсен Кабинечĕн 2011 çулхи авĕн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕпе улайну кĕртнĕ.

Чăваш Республикин Министрсен Кабинечĕн 2011 çулхи авĕн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕпе улайну кĕртнĕ.

Чăваш Республикин Министрсен Кабинечĕн 2011 çулхи авĕн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕпе улайну кĕртнĕ.

Чăваш Республикин Министрсен Кабинечĕн 2011 çулхи авĕн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕпе улайну кĕртнĕ.

7 сыпак. ЧАВАШ РЕСПУБЛИКИНЧИ СУД ВЛАСЁ

92 статья

1. Суд ёсне Чаваш Республикинче суд кәна туса пыма пултарать.

2. Пётёмёшле юрисдикци сучёсенче суд ёсне тата ёс хучёсене сырас ёсе вырәс чёлхипе е чаваш тата вырәс чёлхисемпе туса пыраçсё. Арбитраж судёнче вара ку ёсе вырәс чёлхипе тәваçсё.

93 статья

1. Чаваш Республикинче суд тытәмне Раçсей Федерацийён Конституцийёпе тата федерацин конституци саккунёпе килёшүүлән йёркелессё. Чаваш Республикин саккунёпе килёшүүлән миравай судьясене уйәрса лартаçсё.

2. Судьясем никама та пәхәнмаçсё, Раçсей Федерацийён Конституцийё тата саккун кәтартнә тәрәх ёслессё.

94 статья

Федераци сучёсен тытәмне, полномочийёсене, йёркелёвне, вёсен ёс йёркине федерацин конституци саккунё, миравай судьясем тёлёшпе вара, Чаваш Республикин полномочийёсен шайёнче, Чаваш Республикин Конституцийё тата Чаваш Республикин саккунёсем паләртса параçсё.

95 статья

1. Чаваш Республикин прокуратури Раçсей Федерацийён Конституцине пурнәсланине тата саккунсене тытса пынине асәрхаса тәрәт, федераци саккунёсенче кәтартнә ытти функцисене пурнәслать.

2. Чăваш Республикин Прокурорне Раçсей Федерацийĕн Генеральной прокурорĕ Чăваш Республикин Пуçлăхĕпе тата Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕпе килĕшсе должноçа лартать.

(2-мĕш пункта Чăваш Республикин 2011 çулхи авăн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕпе ушăну кĕртнĕ.)

3. Районсемпе хуласен прокурорĕсене Раçсей Федерацийĕн Генеральной прокурорĕ должноçа лартать тата должноçран хăтарать.

93 СТАТЬЯ

1. Чăваш Республикин суд тытăмне Раçсей Федерацийĕн Конституцийĕпе тата федералнă конституцине саккунĕпе килĕшĕллĕн йĕркелеççĕ. Чăваш Республикин суд тытăмне килĕшĕллĕн йĕркелеççĕ.

2. Судсем никама та пăхăнмаççĕ, Раçсей Федерацийĕн Конституцийĕпе тата саккунĕпе килĕшĕллĕн йĕркелеççĕ.

94 СТАТЬЯ

Федералнă судсем тытăмне, полномочиесене, йĕркелевĕн, вĕсен йĕркенине федералнă конституци саккунĕ, Чăваш Республикин конституци саккунĕ, Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕ тата Чăваш Республикин саккунĕсем палăртса парсаççĕ.

95 СТАТЬЯ

1. Чăваш Республикин прокурорĕн функцисене Раçсей Федерацийĕн Конституцийĕпе тата саккунĕсем тата пынăн йĕркелеççĕ, федералнă конституци саккунĕсем тата Чăваш Республикин саккунĕсем палăртса парсаççĕ.

8 сыпак. ВЫРЌНТИ ХЌЙ ТЫТЌМЛЌХ

96 статья

1. ЧЌваш Республикин территорийенче вырЌнти хЌй тытЌмлЌх пулмаллине йышЌнассё тата гарантилессё.

2. Граждансем вырЌнти хЌй тытЌмлЌха референдум, суйлав ирттернипе тата хЌйсен ирёкне тўррён палЌртмалли ытти мелсемпе, савЌн пекех суйлавлЌ органсем тата вырЌнти хЌй тытЌмлЌхЌн должносри суннисем урлЌ пурнЌслассё.

3. ВырЌнти хЌй тытЌмлЌх органёсем ЧЌваш Республикин патшалЌх власён органёсен системине кёмессё.

4. Муниципалитет пёрлёхён чиккисене тивёслё территории халЌх шухЌш-кЌмЌлне шута илсе кЌна улЌштарма пултарассё.

97 статья

ВырЌнти хЌй тытЌмлЌх, федераци саккунёпе тата ЧЌваш Республикин саккунёпе килёшўллён, вырЌнти пёлтерёшлё ыйтусене вырЌнти халЌха хЌй тёллён, истори тата йЌла-йёрке уйрЌмлЌхсене шута илсе татса пама кирлё майсем туса парать.

98 статья

ВырЌнти хЌй тытЌмлЌх органёсен тата вёсен должносри суннисен полномочийёсене, йёркелёвне, ёс мелёсене федераци саккунёсем тата ЧЌваш Республикин саккунёсем палЌртса парассё.

99 статья

1. ВырЌнти хЌй тытЌмлЌх органёсем харпЌр хЌй тёллён муниципалитет харпЌрлЌхне тытса пырассё, вырЌнти бюджета хатёрлессё, сирёплетессё тата пурнЌслассё, вырЌнти

налуксемпе тўлевсене сирёплетессё, обществăри йёркелёхе сыхлассё тата вырăнти пёлтерёшлё ытти ыйтусене татса парассё.

2. Чăваш Республикин саккунёпе вырăнти хай тытăмлăх органёсене патшалăх полномочийёсене хăшне-пёрне шанса пама пултарассё, ун пек чухне вёсене сав полномочисене пурнăслама кирлё пурлăхпа укса-тенкё уйърса парассё. Шанса панă полномочисене пурнăсланине Чăваш Республикин патшалăх власён органёсем тёрёслесе тăрассё.

100 статья

Чăваш Республикинчи вырăнти хай тытăмлăхăн сакан пек право гарантийёсем пур: судра хўтёленме, Чăваш Республикин патшалăх власён органёсем тунă йышăнусене пула тухнă хушма тăкаксене саплаштарма, вырăнти хай тытăмлăхăн Раçсей Федерацийён Конституцийё тата федераци саккунёсем сирёплетнё прависене пўлсе чакарнине чарма.

101 статья

Чăваш Республикинчи вырăнти хай тытăмлăхăн сакан пек право гарантийёсем пур: судра хўтёленме, Чăваш Республикин патшалăх власён органёсем тунă йышăнусене пула тухнă хушма тăкаксене саплаштарма, вырăнти хай тытăмлăхăн Раçсей Федерацийён Конституцийё тата федераци саккунёсем сирёплетнё прависене пўлсе чакарнине чарма.

102 статья

Чăваш Республикинчи вырăнти хай тытăмлăхăн сакан пек право гарантийёсем пур: судра хўтёленме, Чăваш Республикин патшалăх власён органёсем тунă йышăнусене пула тухнă хушма тăкаксене саплаштарма, вырăнти хай тытăмлăхăн Раçсей Федерацийён Конституцийё тата федераци саккунёсем сирёплетнё прависене пўлсе чакарнине чарма.

103 статья

Чăваш Республикинчи вырăнти хай тытăмлăхăн сакан пек право гарантийёсем пур: судра хўтёленме, Чăваш Республикин патшалăх власён органёсем тунă йышăнусене пула тухнă хушма тăкаксене саплаштарма, вырăнти хай тытăмлăхăн Раçсей Федерацийён Конституцийё тата федераци саккунёсем сирёплетнё прависене пўлсе чакарнине чарма.

9 сыпак. КОНСТИТУЦИЕ УЛШАНУСЕМ ТАТА ХУШАМСЕМ КЁРТЕССИ

101 статья

1. Чăваш Республикин Конституцине улшăнусемпе хушăмсем кĕртесси çинчен Чăваш Республикин Патшалăх Канашне Чăваш Республикин Пуçлăхĕ, Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕн депутатĕсен ушкăнĕ — депутатсен палăртнă пĕтĕм хисепĕн пĕрре виçĕмĕш пайĕнчен кая мар — сĕнÿсем пама пултарасçĕ.

(1-мĕш пункта Чăваш Республикин 2011 çулхи авăн уйăхĕн 13-мĕшĕнчи 46 №-лĕ саккунĕпе улшăну кĕртнĕ.)

2. Чăваш Республикин Конституцине Чăваш Республикин саккунĕпе улшăнусем тата хушăмсем кĕртесçĕ, ку саккуна Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕ Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕн депутатĕсен палăртнă пĕтĕм хисепĕн иккĕ виçĕмĕш пайĕнчен кая мар майлă сасăласан йышăнать.

(2-мĕш пункта Чăваш Республикин 2003 çулхи пуш уйăхĕн 27-мĕшĕнчи 5 №-лĕ саккунĕпе улшăну кĕртнĕ.)

keeping the Constitution of the Republic of Chuvash Republic, recognizing Chuvash Republic as a constituent entity of the Russian Federation, realizing the historical generality of the peoples of the Russian Federation,

and taking into account the high responsibility to the people, does hereby adopt the CONSTITUTION OF CHUVASH REPUBLIC.

10 сыпак. ПĔТĔМЛЕТЎЛЛĔ ТАТА КУСĂМЛĂ ПОЛОЖЕНИСЕМ

102 статья

Чăваш Республикин Конституцине Чăваш Республикин саккунёпе вăя кĕртеççĕ.

Çак Конституци вăя кĕнĕ хыççан, çаванпа пĕр вăхăтрах Чăваш Республикин 1978 çулхи çу уйăхĕн 31-мĕшĕнче йышăннă Конституцийĕ (Тĕп Саккунĕ), унта каярахпа кĕртнĕ улшăнусемпе хушăмсем вайран тухаççĕ.

103 статья

Чăваш Республикин çак Конституцийĕ вăя кĕриччен вайра тăнă саккунсемпе, право акчĕсемпе вĕсем Чăваш Республикин Конституцине хирĕçлемен пайĕ таран усă кураççĕ.

104 статья

Чăваш Республикин Конституцийĕпе (Тĕп Саккунĕпе) килĕшĕллĕн суйланă Чăваш Республикин Президенчĕ тата Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕ çак Конституци вăя кĕнĕ кунран пуçласа вăл палăртса панă полномочисене хайсене суйланă срок тухиччен пурнăçлаççĕ.

105 статья

Çак Конституци вăя кĕнĕ кунран пуçласа Чăваш Республикин Конституцийĕ (Тĕп Саккунĕ) Чăваш Республикин Министрсен Кабинечĕ — Чăваш Республикин Правительство валли палăртса панă правăсем, тивĕçсем тата яваплăх Чăваш Республикин Министрсен Кабинечĕ сине кусаççĕ, малашне вăл Чăваш Республикин Министрсен Кабинечĕ ятлă пулат.

THE CONSTITUTION OF CHUVASH REPUBLIC

*Adopted by the National Council
of Chuvash Republic
on November 30, 2000*

*(in the wording of the laws of Chuvash Republic
dt. March 27, 2003, No. 5,
dt. July 19, 2004, No.16, dt. April 18, 2005, No.19,
dt. October 5, 2006, No.47,
dt. May 28, 2010, No.27, dt. September 13, 2011, No.46)*

The National Council of Chuvash Republic,
testifying respect for the centuries-old history of the Chuvash
people,
keeping the originality of the peoples living on the territory
of Chuvash Republic, recognizing Chuvash Republic as a
constituent entity of the Russian Federation, realizing the
historical generality of the peoples of the Russian Federation,
striving to ensure the well-being and prosperity of the
Fatherland,
establishing human rights and freedoms, civil peace and
accord,
proceeding from the conventional principles of equality and
self-determination of peoples,
taking into account the high responsibility to the people,
does hereby adopt the **CONSTITUTION OF CHUVASH
REPUBLIC.**

Chapter 1. THE BASIS OF THE CONSTITUTIONAL SYSTEM OF CHUVASH REPUBLIC

Article 1

1. Chuvash Republic — Chuvashia is a republic (state) in the structure of the Russian Federation.

2. The names *Chuvash Republic* and *Chuvashia* are equivalent.

Article 2

Man, his rights and freedoms shall be the supreme value. Human and civil rights and freedoms shall be recognized and guaranteed in Chuvash Republic according to the conventional principles and norms of international law, the Constitution of the Russian Federation and the Constitution of Chuvash Republic.

Article 3

1. The power in Chuvash Republic shall belong to the people.

2. The people shall exercise its power directly, as well as through state government bodies and local self-government bodies. The supreme direct expression of the power of the people shall be referendum and free elections.

3. The state government bodies of Chuvash Republic shall ensure exercising of the rights of the citizens to participation in the management of state affairs both directly, and through their representatives, shall guarantee duly appointment of the date of elections to the legislative (representative) state government body of Chuvash Republic and the local self-government bodies, periodic realization of these elections.

(Paragraph 3 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. April 18, 2005, No.19.)

4. The state power in Chuvash Republic shall be based on the following principles:

1) state and territorial entirety of the Russian Federation;

2) extension of sovereignty of the Russian Federation on its entire territory;

3) supremacy of the Constitution of the Russian Federation, federal laws on the entire territory of Chuvash Republic;

4) supremacy of the law in formation of state government bodies and its realization;

5) division of the state power into legislative, executive, judicial branches and their interaction for ensuring balance of powers, exception of concentration of all powers or their greater part in the jurisdiction of one state power body or an official;

6) differentiation of subjects of jurisdiction and powers between state power bodies of the Russian Federation and state power bodies of Chuvash Republic according to the Constitution of the Russian Federation and federal legislation;

7) independent realization of powers by state power bodies of Chuvash Republic;

8) independent realization of the powers by local self-government bodies;

9) *(Sub-paragraph 9 has become inoperative — the Law of Chuvash Republic dt. April 18, 2005, No.19);*

10) election of the legislative (representative) body of state power of the republic — the National Council of Chuvash Republic;

11) liability of the state, its bodies and officials according to the law.

5. The state power in Chuvash Republic shall be exercised by the Head of Chuvash Republic, the National Council of Chuvash Republic, the Cabinet of Ministers of Chuvash Republic, by courts.

(Paragraph 5 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

6. The powers of state power bodies of Chuvash Republic shall be established by the Constitution of the Russian Federation, federal laws, the Constitution of Chuvash Republic, by laws of Chuvash Republic and may be changed only by making corresponding amendments into the Constitution of the Russian

Federation or revising its regulations, by adopting new federal laws, the Constitution of Chuvash Republic and laws of Chuvash Republic or by making corresponding alterations and additions to the specified acts in force.

7. Any illegal usurpation of powers shall be prosecuted by the federal law.

(Paragraph 7 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

Article 4

In Chuvash Republic private, state, municipal and other forms of ownership, the freedom of economic activity, free flow of goods, services and financial resources shall be recognized and shall be protected on an equal basis, support of competition shall be guaranteed.

Article 5

1. Land, mineral resources, water and other natural resources shall be utilized and protected on the territory of Chuvash Republic as the basis of life and activity of the people of Chuvash Republic according to the federal legislation and legislation of Chuvash Republic within the limits of its powers.

2. Land and other natural resources may be subject to private, state, municipal and other forms of ownership.

Article 6

1. Chuvash Republic shall bear responsibility for preservation and development of culture of the Chuvash people and promote development of culture of all peoples living in the republic.

2. Ideological and political diversity, multi-party system shall be recognized in Chuvash Republic.

(Paragraph 2 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

3. Public associations shall be equal before the law.

4. Religious associations shall be separated from the state and shall be equal before the law.

Article 7

The activity of the state shall be directed at creation of the conditions ensuring worthy life and the free development of man, national well-being, availability of the basic material and spiritual boons.

Article 8

The state languages of Chuvash Republic shall be the Chuvash and Russian languages.

Article 9

Local self-government shall be guaranteed in Chuvash Republic. Local self-government bodies shall not be included into the system of state power bodies and shall solve issues of local significance independently within the limits established by the legislation of the Russian Federation and that of Chuvash Republic.

Article 10

The Constitution of Chuvash Republic beyond the limits of jurisdiction of the Russian Federation and powers of the Russian Federation in subjects of joint jurisdiction the Russian Federation and Chuvash Republic shall have supreme legal force, direct effect and shall be applicable on the entire territory of Chuvash Republic.

Article 11

1. Laws and other normative legal acts adopted in Chuvash Republic must not contradict the Constitution of the Russian Federation and the Constitution of Chuvash Republic, as well as federal laws adopted on subjects of jurisdiction of the Russian Federation or on subjects of joint jurisdiction of the Russian Federation and Chuvash Republic.

2. Laws must be officially published. Unpublished laws shall not have force. Any normative legal acts concerning human and

civil rights, freedoms and obligations shall not have force unless they have been officially published for the information of the general public.

Article 12

Chuvash Republic within the limits of powers granted by the Constitution of the Russian Federation, federal legislation and agreements between the state power bodies of the Russian Federation and the state power bodies of Chuvash Republic shall carry out international and foreign economic relations, shall participate in the activity of international organizations.

Article 13

The provisions of the present chapter shall constitute the fundamental principles of the constitutional order of Chuvash Republic. No other provisions of other chapters of the present Constitution may contradict the fundamental principles of the constitutional order of Chuvash Republic.

Article 20

Article 16

1. Everyone shall have the right to inviolability of his/her human and civil rights and freedoms shall have direct force. They shall determine the meaning, content and implementation of laws, the functioning of legislative and executive authority, and of local self-government and shall be guaranteed by law.

Article 17

1. All persons shall be equal before the law and court.

2. Chuvash Republic shall guarantee the equality of human and civil rights and freedoms regardless of sex, race, nationality, language, origin, material and official status, place of residence, affiliation to religion, convictions, membership in public

Chapter 2. PROTECTION OF HUMAN AND CIVIL RIGHTS AND FREEDOMS

Article 14

1. In Chuvash Republic all human and civil rights and freedoms established by the Constitution of the Russian Federation shall be recognized and guaranteed, and shall be observed and protected.

2. Each citizen of the Russian Federation residing on the territory of Chuvash Republic, shall have all rights and freedoms and bear equal responsibilities specified by the Constitution of the Russian Federation and the Constitution of Chuvash Republic.

3. Laws and other normative legal acts abrogating or diminishing human and civil rights and freedoms must not be issued in Chuvash Republic.

Article 15

1. Basic human rights and freedoms shall be inalienable and shall be enjoyed by everyone from birth.

2. The exercise of human and civil rights and freedoms must not violate the rights and freedoms of other people.

Article 16

Human and civil rights and freedoms shall have direct force. They shall determine the meaning, content and implementation of laws, the functioning of legislative and executive authority, and of local self-government and shall be guaranteed by law.

Article 17

1. All persons shall be equal before the law and court.

2. Chuvash Republic shall guarantee the equality of human and civil rights and freedoms regardless of sex, race, nationality, language, origin, material and official status, place of residence, attitude to religion, convictions, membership of public

associations, or of other circumstances. Any forms of limitations of human rights on social, racial, national, language or religious grounds shall be prohibited.

3. Men and women shall enjoy equal rights and freedoms and equal opportunities to exercise them.

Article 18

1. Everyone shall have the right to life.

2. Human dignity shall be protected by the state. Nothing may serve as a basis for its derogation.

3. Nobody should be subjected to torture, violence, or other severe or humiliating treatment or punishment. Nobody may be subjected to medical, scientific or other experiments without voluntary consent.

Article 19

1. Everyone shall have the right to freedom and personal immunity.

2. Arrest, detention and keeping in custody shall be permissible only under a court order. A person may not be detained for more than 48 hours without a court order.

Article 20

1. Everyone shall have the right to inviolability of his/ her private life, personal and family privacy, and protection of his/ her honor and dignity.

2. Everyone shall have the right to privacy of correspondence, of telephone conversations and of postal, telegraphic and other information. This right may be limited only on the basis of a court order.

Article 21

1. No information about the private life of a person shall be collected, kept, used and disseminated without his/ her consent.

2. State government bodies and local self-government bodies

and their officials shall be obliged to provide everyone with access to documents and materials directly affecting his/ her rights and freedoms, unless otherwise envisaged by law.

Article 22

The home shall be inviolable. Nobody shall have the right to enter a dwelling place against the will of those residing therein, except in those cases provided for by federal laws or on the basis of a court order.

Article 23

1. Everyone shall have the right to determine and to declare his/ her nationality. Nobody shall be forced to determine and declare his/ her nationality.

2. Everyone shall have the right to use his/ her native language and to a free choice of the language of communication, upbringing, education and creative work.

Article 24

Everyone who is legally present on the territory of Chuvash Republic shall have the right to travel freely, to choose his/ her place of stay and residence according to the federal law.

Article 25

Everyone shall be guaranteed freedom of conscience, freedom of religion, including the right to profess individually or collectively any religion or not to profess any religion, and freely to choose, possess and disseminate religious and other convictions and act according to them.

Article 26

1. Everyone shall be guaranteed freedom of thought and speech.

2. Propaganda or agitation which arouses social, racial,

national or religious hatred and hostility shall not be allowed. Propaganda of war, of social, racial, national, religious or language supremacy shall be prohibited.

3. Nobody shall be forced to express his/ her thoughts and convictions or to renounce them.

4. Everyone shall have the right freely to seek, to receive, to transmit, to produce and to disseminate information by any legal means.

5. Freedom of the mass media shall be guaranteed. Censorship shall be prohibited.

Article 27

1. Everyone shall have the right to association, including the right to create trade unions for the protection of his/ her interests. Freedom of activity of public associations shall be guaranteed.

2. Nobody may be forced to join any association or stay there.

Article 28

Citizens of the Russian Federation on the territory of Chuvash Republic shall have the right to assemble peacefully, without weapons, hold rallies, mass meetings and demonstrations, marches and pickets.

Article 29

1. Citizens of the Russian Federation on the territory of Chuvash Republic shall have the right to participate in managing state affairs both directly and through their representatives.

2. Citizens of the Russian Federation shall have the right to elect and be elected to state government bodies and local self-government bodies, as well as to participate in referendums.

3. Citizens who are recognized as incapable by court, and citizens who are kept in places of imprisonment under court sentence, shall not have the right to elect and be elected.

4. Citizens of the Russian Federation on the territory of Chuvash Republic shall enjoy equal access to state service.

5. Citizens of the Russian Federation shall have the right to participate in administering justice.

Article 30

Citizens of the Russian Federation on the territory of Chuvash Republic shall have the right to appeal in person and make individual and collective appeals to state power bodies and local self-government bodies.

Article 31

1. Everyone shall have the right to use freely his/ her abilities and property for entrepreneurship and other economic activity not prohibited by law.

2. Economic activity aimed at monopolization and unfair competition shall not be permitted.

Article 32

1. The right to have private property shall be protected by law.

2. Everyone shall have the right to have property in possession, to own, to use and to dispose of it both alone and together with other persons.

3. Nobody may be deprived of the property unless under court order. Forced alienation of property for state needs may be made only on condition of preliminary and equivalent compensation.

4. The right to succession shall be guaranteed.

Article 33

1. Citizens and their associations shall have the right to possess land as private property.

2. The rights to possess, to use and to dispose of land and other natural resources may be limited by federal law only to

the extent necessary to protect the fundamental principles of the constitutional order, morality, health, rights and legitimate interests of other persons, security of the state.

Article 34

1. Labour shall be free. Everyone shall have the right freely to use his/ her labour skills and to choose the type of activity and occupation.

2. Forced labour shall be forbidden.

3. Everyone shall have the right to work in conditions which meet safety and hygiene requirements, and to receive remuneration for labour without any discrimination whatsoever and not below the minimum wage established by federal law, as well as the right to protection against unemployment. The state power bodies of Chuvash Republic and local self-government bodies take measures on preservation and creation of new workplaces, creation of conditions for realization of the right to work.

4. The right to individual and collective labour disputes with the use of the methods for their resolution which are provided for by federal law, including the right to strike, shall be recognized.

5. Everyone shall have the right to rest. For those working under labour contracts the duration of work time, days off and public holidays and annual paid leave established by federal law shall be guaranteed.

Article 35

1. Maternity, childhood, and family shall be protected by the state.

2. Taking care of children and their upbringing shall be the equal right and duty of parents.

3. Able-bodied children over 18 years of age must take care of their disabled parents.

Article 36

1. Everyone shall be guaranteed social security for old age, in case of illness, disability, loss of the bread-winner, for upbringing of children and in other cases specified by law.

2. State pensions and social benefits shall be established by law.

3. Voluntary social insurance, the creation of additional forms of social security and charity shall be encouraged.

Article 37

1. Everyone shall have the right to have a home. Nobody may be arbitrarily deprived of his/ her home.

2. State government bodies and local self-government bodies shall promote housing construction and create conditions for exercising the right to have a home.

3. Low-income citizens and other citizens mentioned in law who are in need of a home may receive it either free-of-charge or for an affordable payment from state, municipal and other housing funds according to the norms established by law.

Article 38

1. Everyone shall have the right to health protection and medical care.

2. The state shall guarantee free-of-charge medical care in state and municipal health care facilities at the expense of relevant budget, insurance payments and other proceeds.

3. In Chuvash Republic the republican programs for the protection and improvement of the health of the population shall be financed, measures shall be taken to develop state, municipal, and private health-care systems, and activities shall be encouraged which contribute to the improvement of human health, the development of physical education and sports, and ecological, sanitary and epidemiological well-being.

4. The concealment by officials of facts and circumstances posing threat to life and health of people shall result in liability according to federal law.

Article 39

Everyone shall have the right to a favorable environment, reliable information on the state of the environment and compensation for damage caused to his/ her health or property by violation of ecological laws.

Article 40

1. Everyone shall have the right to education.
2. General access to free pre-school, secondary (complete) general, primary and secondary vocational training in state or municipal educational institutions and at enterprises shall be guaranteed.
3. Everyone shall have the right to receive on a competitive basis free higher education in state or municipal educational institution and at enterprise.
4. Basic general education shall be compulsory. Parents or guardians shall ensure that children receive a basic general education.
5. Chuvash Republic shall support various forms of education and self-education.

Article 41

1. Everyone shall be guaranteed the freedom of literary, artistic, scientific, technical and other types of creative activity, and teaching. Intellectual property shall be protected by law.
2. Everyone shall have the right to participate in cultural life and use of cultural establishments, and the right of access to cultural values.
3. Chuvash Republic shall ensure the creation of equal conditions for preservation and development of culture of all peoples living in it, as well as shall assist in ensuring the national-cultural and educational needs of the citizens of Chuvash nationality living beyond the borders of Chuvash Republic.

4. Everyone shall be obliged to care for the preservation of the historical and cultural heritage, and to protect monuments of history and culture.

Article 42

1. State protection of human and civil rights and freedoms in Chuvash Republic shall be guaranteed.

2. Everyone shall have the right to protect his/ her rights and freedoms by all means not prohibited by law.

Article 43

1. Everyone shall be guaranteed legal protection of his/ her rights and freedoms.

2. Decisions and actions (or inaction) of state government bodies, local self-government bodies, public organizations and officials may be appealed against in court.

3. Everyone shall have the right according to international treaties of the Russian Federation to appeal to interstate bodies for the protection of human rights and freedoms, if all available internal means of legal protection have been exhausted.

Article 44

Nobody may be deprived of the right to have his/ her case heard in court and by the judge within whose competence the case is placed by law.

Article 45

1. Everyone shall be guaranteed the right to receive qualified legal assistance. In the cases stipulated by law, the legal assistance shall be provided free of charge.

2. Any person detained, taken into custody or accused of committing a crime shall have the right to use the assistance of a lawyer (defence counsel) from the moment of being detained, placed in custody or arraigned.

Article 46

1. Any person accused of committing a crime shall be considered innocent until his/ her guilt is proven according to the procedure stipulated by federal law and is confirmed by a court sentence which has entered into legal force.

2. The accused shall not be obliged to prove his/ her innocence.

3. Irremovable doubts as to the guilt of a person shall be interpreted in favor of the accused.

Article 47

1. Nobody may be twice convicted for one and the same crime.

2. In administering justice it shall not be permitted to use evidence received through violating federal law.

3. Any person convicted of a crime shall have the right to appeal against the sentence to a higher court according to the procedure established by federal law, and also the right to appeal for pardon or mitigation of the punishment.

Article 48

Nobody shall be obliged to testify against himself/ herself, his/ her spouse and close relatives, the range of whom shall be determined by federal law.

Article 49

The rights of victims of crimes and power abuse shall be protected by law. The state shall provide the victims with access to justice and compensation for damage sustained.

Article 50

Everyone shall have the right to state compensation for damage caused by unlawful actions (or inaction) of state government bodies or their officials.

Article 51

1. A law establishing or increasing liability shall not have retroactive force.

2. Nobody may bear liability for an action, which was not regarded as an offence when it was being committed. If, for the offence having been committed, the liability is removed or mitigated, the new law shall be applied.

Article 52

1. The enumeration in the Constitution of Chuvash Republic of the basic rights and freedoms should not be interpreted as a denial or derogation of other universally recognized human and civil rights and freedoms.

2. Human and civil rights and freedoms may be limited by federal law only to the extent necessary to protect the fundamentals of the constitutional order, morality, health, rights and legitimate interests of other people, and to ensure the defence of the country and security of the state.

Article 53

1. Everyone shall be obliged to observe the Constitution of the Russian Federation and the Constitution of Chuvash Republic, federal laws and laws of Chuvash Republic, to respect the rights and freedoms of other persons, to carry out other obligations established by law.

2. Ignorance of an officially published normative legal act does not release from the liability for its non-observance.

Article 54

Everyone shall be obliged to pay legally established taxes and dues. Laws establishing new taxes or deteriorating the position of taxpayers shall not have retroactive force.

Article 55

Everyone shall have a duty to preserve nature and the environment and to treat natural resources with care.

Article 56

1. Defence of the Fatherland shall be the duty and obligation of a citizen of the Russian Federation.

2. A citizen of the Russian Federation shall perform military service according to federal law.

3. A citizen of the Russian Federation shall have the right to replace military service with alternative civil service in the event that his/ her convictions or religious beliefs run counter it and in other cases established by federal law.

Article 57

A citizen of the Russian Federation may exercise all his/ her rights and duties independently from the age of 18.

Article 58

Laws of Chuvash Republic may establish additional, not established by the Constitution of the Russian Federation and federal laws, guarantees for exercising human and civil rights and freedoms at the expense of financial, material and other means of Chuvash Republic.

Chapter 3. THE STATUS OF CHUVASH REPUBLIC IN THE STRUCTURE OF THE RUSSIAN FEDERATION

Article 59

1. Chuvash Republic shall be a constituent entity of the Russian Federation.

2. The status of Chuvash Republic in the structure of the Russian Federation shall be determined by the Constitution of the Russian Federation and the Constitution of Chuvash Republic.

3. The status of Chuvash Republic may be changed only by mutual agreement between the Russian Federation and Chuvash Republic according to federal constitutional law.

Article 60

1. The territory of Chuvash Republic determined by the existing borders for the moment of adopting this Constitution shall be integral and indivisible.

2. The borders of Chuvash Republic may be changed upon mutual consent between the relevant constituent entities of the Russian Federation in the order established by the Constitution of the Russian Federation and federal law.

3. Chuvash Republic shall consist of the following districts: Ulatar (Alatyrskii), Elek (Alikovskii), Pataryel (Batyrevskii), Varnar (Vurnarskii), Yepres (Ibresinskii), Kanash (Kanashskii), Kuslavkka (Kozlovskii), Komsomolski (Komsomolskii), Krasnoarmeiski (Krasnoarmeiskii), Kherle Chutai (Krasnochetaiskii), Sentervarri (Mariinsko-Posadskii), Murkash (Morgaushskii), Parachkav (Poretskii), Varmar (Urmarskii), Serpu (Tsvil'skii), Shupashkar (Cheboxarskii), Shamarsha (Shemurshinskii), Semerle (Shumerlinskii), Yeterne (Yadrinskii), Yelchek (Yalchikskii), Tavai (Yantikovskii); towns of republican significance: Ulatar (Alatyr), Kanash, Sene Shupashkar (Novocheboxarsk), Shupashkar (Cheboxary), Semerle (Shumerlya.)

4. The issues of formation, combination, abolition of districts, towns, villages, as well as those of establishment and moving their administrative centres, other issues connected with the administrative-territorial system shall be solved by the law of Chuvash Republic.

(Paragraph 4 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. October 5, 2006, No.47.)

Article 61

1. Chuvash Republic on its territory shall have absolute state power beyond the limits of jurisdiction of the Russian Federation and powers of the Russian Federation in the subjects of joint jurisdiction of the Russian Federation and Chuvash Republic.

2. In joint jurisdiction of the Russian Federation and Chuvash Republic there are issues established by Article 72 of the Constitution of the Russian Federation.

3. The following shall be within jurisdiction of Chuvash Republic:

1) adoption of the Constitution of Chuvash Republic, making amendments and additions to it;

2) adoption of laws and other normative legal acts of Chuvash Republic;

3) establishment of the system of state power of Chuvash Republic according to the fundamentals of the constitutional system of the Russian Federation and legislation of the Russian Federation;

(Sub-paragraph 3 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. October 5, 2006, No.47.)

4) realization of socioeconomic policy of Chuvash Republic;

5) adoption and execution of the republican budget of Chuvash Republic and approval of the report on its execution;

6) *(Sub-paragraph 6 has become inoperative — the Law of Chuvash Republic dt. October 5, 2006, No.47);*

7) management and administration of state property of Chuvash Republic;

8) organization of state civil service of Chuvash Republic;
(*Sub-paragraph 8 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. October 5, 2006, No.47.*)

9) establishment of the administrative-territorial structure of Chuvash Republic;

10) establishment of the state awards and honorary titles of Chuvash Republic;

11) realization of other powers established by the Constitution of the Russian Federation, federal laws, the Constitution of Chuvash Republic and laws of Chuvash Republic.

4. Laws and other normative legal acts of Chuvash Republic shall be adopted within the jurisdiction of Chuvash Republic. In the event of a conflict between a federal law and a normative legal act of Chuvash Republic adopted on the issues of jurisdiction of Chuvash Republic, the normative legal act of Chuvash Republic shall be in force.

Article 62

1. The issues of the joint jurisdiction of the Russian Federation and Chuvash Republic shall be solved on the basis of the Constitution of the Russian Federation and the Constitution of Chuvash Republic, as well as federal laws, normative legal acts of Chuvash Republic, agreements on delimitation of subjects of jurisdiction and powers between state power bodies of the Russian Federation and state power bodies of Chuvash Republic.

2. Before adoption of the federal law on the issues referred to the subjects of joint jurisdiction, Chuvash Republic shall have the right to carry out its own legal regulation of such issues. After adoption of the relevant federal law, laws and other normative legal acts of Chuvash Republic shall be brought into conformity with the adopted federal law during three months.

(*Paragraph 2 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. May 28, 2010, No.27.*)

Article 63

Chuvash Republic shall participate in solving the issues referred to the jurisdiction of the Russian Federation and to the joint jurisdiction of the Russian Federation and Chuvash Republic, within the limits and forms determined by the Constitution of the Russian Federation, federal legislation and the Constitution of Chuvash Republic, as well as by the agreements on delimitation of subjects of jurisdiction and powers between state power bodies of the Russian Federation and state power bodies of Chuvash Republic.

Article 64

According to the Constitution of the Russian Federation the federal bodies of executive power and the bodies of executive power of Chuvash Republic may under mutual agreement transfer realization of a part of their powers to each other, if it does not contradict the Constitution of the Russian Federation and federal laws.

Article 65

Disputes on issues of jurisdiction and powers between state power bodies of the Russian Federation and state power bodies of Chuvash Republic shall be solved according to the Constitution of the Russian Federation and federal law.

Article 66

Chuvash Republic on behalf of the National Council of Chuvash Republic shall have the right of legislative initiative in the State Duma of the Federal Assembly of the Russian Federation.

Article 67

1. The state flag, coat of arms and anthem of Chuvash Republic, their description and the procedure for the official use thereof shall be established by law of Chuvash Republic.

2. The capital of Chuvash Republic shall be the city of Shupashkar (Cheboxary.)

Chapter 4. THE HEAD OF CHUVASH REPUBLIC

(In the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

Article 68

1. The Head of Chuvash Republic shall be the highest official and head of the executive power of Chuvash Republic.

(Paragraph 1 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

2. The Head of Chuvash Republic shall be the guarantor of the Constitution of Chuvash Republic.

(Paragraph 2 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

3. The Head of Chuvash Republic shall, in established order, take measures to protect human and civil rights and freedoms, he shall ensure the coordinated functioning and interaction of state power bodies of Chuvash Republic.

(Paragraph 3 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

4. The Head of Chuvash Republic shall determine the basic directions of state policy of Chuvash Republic, he shall ensure interaction of state power bodies of Chuvash Republic with federal state power bodies according to the Constitution of the Russian Federation and Constitution of Chuvash Republic, as well as agreements on delimitation of subjects of jurisdiction and powers between state power bodies of the Russian Federation and state power bodies of Chuvash Republic.

(Paragraph 4 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

5. The Head of Chuvash Republic shall represent Chuvash Republic in the relations with federal state power bodies, state power bodies of the constituent entities of the Russian Federation, local self-government bodies and in realization of foreign economic and international relations.

(Paragraph 5 in the wording of the laws of Chuvash Republic dt. April 18, 2005, No.19, dt. September 13, 2011, No.46.)

6. The Head of Chuvash Republic may not be engaged in activity and hold an office inconsonant with the status of the highest office-holder of a constituent entity of the Russian Federation according to federal laws.

(Paragraph 6 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. July 19, 2004, No.16, dt. September 13, 2011, No.46.)

7. The personality of the Head of Chuvash Republic shall be protected by law.

(Paragraph 7 in the wording of the law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

Article 69

(In the wording of the Law of Chuvash Republic dt. April 18, 2005, No.19.)

1. A citizen of the Russian Federation, not having citizenship of a foreign state or a residence permit or another document confirming the right for full-time residence of the citizen of the Russian Federation on the territory of a foreign state, and not younger than 30 years, may be the Head of Chuvash Republic.

(Paragraph 1 in the wording of the Laws of Chuvash Republic dt. October 5, 2006, No.47, dt. September 13, 2011, No.46.)

2. A citizen of the Russian Federation is vested with authority of the Head of Chuvash Republic for five years.

(Paragraph 2 in the wording of the law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

Article 70

(In the wording of the Law of Chuvash Republic dt. April 18, 2005, No.19.)

1. A citizen of the Russian Federation is vested with authority of the Head of Chuvash Republic, as advised by the President of the Russian Federation, by the National Council of Chuvash

Republic in the procedure stipulated by federal law and the Constitution of Chuvash Republic.

(Paragraph 1 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

2. The National Council of Chuvash Republic shall scrutinize the candidacy of the Head of Chuvash Republic, advised by the President of the Russian Federation, during ten days from the date of introduction of advice. In case the President of the Russian Federation repeatedly advises the candidacy of the Head of Chuvash Republic, this candidacy shall be scrutinized during ten days from the date of introduction of advice.

(Paragraph 2 in the wording of the laws of Chuvash Republic dt. May 28, 2010, No.27, dt. September 13, 2011, No.46.)

3. The decision of the National Council of Chuvash Republic on vesting the citizen of the Russian Federation with authority of the Head of Chuvash Republic shall be considered taken, if more than half of the established number of the deputies of the National Council of Chuvash Republic have voted for it.

(Paragraph 3 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

4. The order of inauguration of the citizen of the Russian Federation, vested with the authority of the Head of Chuvash Republic, shall be determined by federal law and the Constitution of Chuvash Republic.

(Paragraph 4 in the wording of the laws of Chuvash Republic dt. May 28, 2010, No.27, dt. September 13, 2011, No.46.)

Article 71

(In the wording of the Law of Chuvash Republic dt. April 18, 2005, No.19.)

1. The Head of Chuvash Republic shall begin exercising his/her powers from the moment of taking the oath.

The inauguration of the Head of Chuvash Republic shall be drawn by a decree of the Head of Chuvash Republic which is to be officially published.

(Paragraph 1 in the wording of the laws of Chuvash Republic dt. May 28, 2010, No.27, dt. September 13, 2011, No.46.)

2. Upon accepting office the Head of Chuvash Republic shall take the following oath for fidelity to the people and the Constitution of the Russian Federation:

«I swear that in exercising the powers of the Head of Chuvash Republic I shall observe the Constitution of the Russian Federation, federal laws, the Constitution of Chuvash Republic and the laws of Chuvash Republic, as well as execute the decrees of the President of the Russian Federation and decisions of the Government of the Russian Federation, respect and ensure human and civil rights and freedoms, honorably discharge the high duties of the Head of Chuvash Republic, serve the people faithfully».

(Paragraph 2 in the wording of the laws of Chuvash Republic dt. May 28, 2010, No.27, dt. September 13, 2011, No.46.)

3. The oath shall be taken in the state languages of Chuvash Republic in solemn atmosphere in the presence of the deputies of the National Council of Chuvash Republic, the members of the Cabinet of Ministers of Chuvash Republic and other guests.

The solemn ceremony devoted to the inauguration of the Head of Chuvash Republic shall be opened and closed by the Chairperson of the National Council of Chuvash Republic, and in his/ her absentia — by the deputy Chairperson of the National Council of Chuvash Republic.

(Paragraph 3 was introduced by the Law of Chuvash Republic dt. May 28, 2010, No.27, in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

Article 72

1. The Head of Chuvash Republic shall:

(paragraph 1 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

- 1) form the Cabinet of Ministers of Chuvash Republic;
- 2) determine the structure of the executive power bodies of Chuvash Republic;

(Paragraph 2 in the wording of the laws of Chuvash Republic dt. July 19, 2004, No.16, dt. April 18, 2005, No.19, dt. October 5, 2006, No.47.)

3) submit for approval to the National Council of Chuvash Republic draft agreements and sign agreements with the federal power bodies on delimitation of subjects of jurisdiction and powers according to the legislation of the Russian Federation and the legislation of Chuvash Republic;

(paragraph 3 was introduced by the Law of Chuvash Republic dt. July 19, 2004, No.16)

4) sign agreements between the federal executive power bodies and executive power bodies of Chuvash Republic on disposal of a part of his/ her powers according to the legislation of the Russian Federation and the legislation of Chuvash Republic;

(paragraph 4 was introduced by the Law of Chuvash Republic dt. July 19, 2004, No.16, in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. October 5, 2006, No.47);

4.1) ensure the coordination of the activity of executive power bodies of Chuvash Republic with other state power bodies of Chuvash Republic, organize, according to the legislation of the Russian Federation, interaction of executive power bodies of Chuvash Republic with the federal executive power bodies and their territorial bodies, local self-government bodies and public associations;

(Paragraph 4.1 was introduced by the Law of Chuvash Republic dt. April 18, 2005, No.19);

5) appoint, with the consent of the National Council of Chuvash Republic, the Chairperson of the Cabinet of Ministers of Chuvash Republic, unless the Head of Chuvash Republic combines his/ her office with the post of the Chairperson of the Cabinet of Ministers of Chuvash Republic;

(Paragraph 5 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

6) appoint and dismiss deputy Chairpersons of the Cabinet of Ministers of Chuvash Republic, ministers and heads of other executive power bodies of Chuvash Republic;

7) adopt a decision on the resignation of the Cabinet of Ministers of Chuvash Republic;

8) *(paragraph 8 was excluded— the Law of Chuvash Republic dt. March 18, 2003, No. 5; paragraphs 2-24 in the wordings of the text of the Constitution of Chuvash Republic dt. 2000, dt. 2003 shall be considered accordingly paragraphs 5-27. — The Law of Chuvash Republic dt. July 19, 2004, No.16);*

8) form the Administration of the Head of Chuvash Republic;

(Paragraph 8 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

9) coordinate a candidacy to the post of Public Prosecutor of Chuvash Republic;

10) suspend or cancel the operation of decisions and orders of the Cabinet of Ministers of Chuvash Republic, acts of ministries and other executive power bodies of Chuvash Republic;

11) have the right of legislative initiative in the National Council of Chuvash Republic;

12) nominate elections of the National Council of Chuvash Republic in case of its dissolution;

13) dissolve the National Council of Chuvash Republic in the cases and in accordance with the procedure provided for by federal law and the Constitution of Chuvash Republic;

14) address the National Council of Chuvash Republic with the budget message, message on the basic directions of state policy of Chuvash Republic and on performance of the programmes of socioeconomic development of Chuvash Republic approved by the National Council of Chuvash Republic, submitting annual reports on the results of the activity of the Cabinet of Ministers of Chuvash Republic, including on the issues put by the National Council of Chuvash Republic;

(paragraph 14 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. May 28, 2010, No.27);

15) bestow state awards of Chuvash Republic and confer honorary titles of Chuvash Republic;

16) have the right to use, when necessary, conciliatory procedures;

17) have the right to chair meetings of the Cabinet of Ministers of Chuvash Republic;

18) have the right to remove the persons nominated to the post by the Head of Chuvash Republic in the cases and in accordance with the procedure provided for by legislation;

(paragraph 18 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

19) sign and promulgate the laws of Chuvash Republic or reject them;

20) have the right to demand convocation of an extraordinary session of the National Council of Chuvash Republic, as well as to convoke the newly elected National Council of Chuvash Republic to the first session before the term established by this Constitution;

21) have the right to participate in the sessions of the National Council of Chuvash Republic and its bodies with the right of deliberative vote or to authorize persons for participation in the sessions of these bodies;

22) have the right to address the National Council of Chuvash Republic with an offer to make changes and additions to the decisions of the National Council of Chuvash Republic or to cancel them, as well as have the right to appeal against these decisions in court;

23) approve half of the staff of the Central election commission of Chuvash Republic;

(paragraph 23 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. July 19, 2004, No.16.)

24) coordinate nominees to the post of justices of the peace;

25) coordinate nominees to the posts of chiefs of territorial federal bodies of executive power in the cases provided for by federal laws or other normative legal acts of the Russian Federation;

26) approve the general and reserve lists of the candidacies for jurors of the federal courts of general jurisdiction;

(paragraph 26 was introduced by the Law of Chuvash Republic dt. March 27, 2003, No.5, in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. May 28, 2010, No.27);

27) exercise other powers according to the Constitution of the Russian Federation, federal laws, the Constitution of Chuvash Republic and laws of Chuvash Republic.

Article 73

1. The Head of Chuvash Republic shall, on the basis and for the execution of the Constitution of the Russian Federation, federal laws, normative legal acts of the President of the Russian Federation, decisions of the Government of the Russian Federation, the Constitution of Chuvash Republic, laws of Chuvash Republic, issue decrees and orders that are obligatory for execution on the entire territory of Chuvash Republic.

(Paragraph 1 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

2. Decrees and orders of the Head of Chuvash Republic must not be in conflict with the Constitution of the Russian Federation, federal laws, decrees of the President of the Russian Federation, decisions of the Government of the Russian Federation, the Constitution of Chuvash Republic and laws of Chuvash Republic.

(Paragraph 2 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

3. Normative legal acts of the Head of Chuvash Republic not later than 5 days shall be directed to the National Council of Chuvash Republic.

(Paragraph 3 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

Article 74

The Head of Chuvash Republic shall cease to exercise his/her powers before the end of his/ her term in the case of:

(the first sub-paragraph of the first part in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

1) his/ her death;
2) his/ her dismissal by the President of the Russian Federation in connection with the vote of mistrust passed by the National Council of Chuvash Republic;

(paragraph 2 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. April 18, 2005, No.19.)

3) his/ her resignation at his/ her own will;
(paragraph 3 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. April 18, 2005, No.19.)

4) being recognized by court as incapable or partially capable;

5) being recognized by court as obscurely absent or announced dead;

6) entering in force of a court sentence with regard to him/ her;

7) his/ her departure beyond the borders of the Russian Federation for permanent residence;

8) his/ her loss of the citizenship of the Russian Federation, acquirement of citizenship of a foreign state or getting a residence permit or another document confirming the right for full-time residence of the citizen of the Russian Federation on the territory of a foreign state;

(paragraph 8 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. October 5, 2006, No.47);

9) his/ her dismissal by the President of the Russian Federation in connection with the loss of confidence of the President of the Russian Federation, for his/ her improper discharge of duty, as well as in other cases stipulated by the federal law.

(paragraph 9 in the wording of the laws of Chuvash Republic dt. July 19, 2004, No.47, dt. April 18, 2005, No.19);

Decision on early termination of powers of the Head of Chuvash Republic shall be made by the National Council of Chuvash Republic on the recommendation of the President of the Russian Federation, except for cases stipulated by paragraphs 1—3 and 9 of the first part of this article. In the case stipulated

by paragraph 1 of the first part of this article, a decision on early termination of powers of the Head of Chuvash Republic shall be made by the National Council of Chuvash Republic.

(The second part was introduced by the Law of Chuvash Republic dt. April 18, 2005, No.19, in the wording of the laws of Chuvash Republic dt. October 5, 2006, No.47, dt. September 13, 2011, No.46.)

In case of early termination of powers of the Head of Chuvash Republic, recommendation on the candidacy of the Head of Chuvash Republic shall be considered in the order stipulated by the federal law.

(The third part was introduced by the Law of Chuvash Republic dt. April 18, 2005, No.19, in the wording of the laws of Chuvash Republic dt. May 28, 2010, No.27, dt. September 13, 2011, No.46.)

Article 75

1. The National Council of Chuvash Republic may pass vote of mistrust to the Head of Chuvash Republic in the cases of:

(the first sub-paragraph of paragraph 1 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

1) the edition by the Head of Chuvash Republic of the acts contradicting the Constitution of the Russian Federation, federal laws, the Constitution of Chuvash Republic and laws of Chuvash Republic, if such contradictions are established by the relevant court, unless the Head of Chuvash Republic removes these contradictions within one month from the date of coming into force of the court decision;

(sub-paragraph 1 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

2) other gross violation of the Constitution of the Russian Federation, federal laws, decrees of the President of the Russian Federation, decisions of the Government of the Russian Federation, the Constitution of Chuvash Republic and laws of Chuvash Republic resulting in mass violation of civil rights and freedoms, and if these violations are established by court.

3) improper discharge of duty by the Head of Chuvash Republic.

(sub-paragraph 3 was introduced by the Law of Chuvash Republic dt. April 18, 2005, No.19, in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

2. A decision of the National Council of Chuvash Republic on mistrust to the Head of Chuvash Republic must be adopted by not less than two-thirds of votes of the established number of deputies of the National Council of Chuvash Republic on the initiative of not less than one third of the established number of deputies.

(Paragraph 2 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

3. The decision of the National Council of Chuvash Republic on mistrust to the Head of Chuvash Republic shall be directed to the President of the Russian Federation for consideration and deciding of the question on dismissal of the Head of Chuvash Republic.

(paragraph 3 in the wording of the laws of Chuvash Republic dt. April 18, 2005, No.19, dt. September 13, 2011, No.46.)

4. A decision of the President of the Russian Federation on dismissal of the Head of Chuvash Republic shall involve resignation of the Cabinet of Ministers of Chuvash Republic.

(Paragraph 4 was introduced by the Law of Chuvash Republic dt. April 18, 2005, No.19, in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

Article 76

(In the wording of the Law of Chuvash Republic dt. April 18, 2005, No.19)

1. The President of the Russian Federation shall nominate an acting head of Chuvash Republic for the period before inauguration of the Head of Chuvash Republic in the cases and in the order stipulated by federal law.

(Paragraph 1 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

2. In cases, when the Head of Chuvash Republic is temporarily (due to illness, vacation) unable to fulfill his/ her duties, they shall be delegated to the Chairperson of the Cabinet of Ministers of Chuvash Republic, except for the cases stipulated by federal law.

(Paragraph 2 in the wording of the laws of Chuvash Republic dt. May 28, 2010, No.27, dt. September 13, 2011, No.46.)

3. The acting Head of Chuvash Republic shall not have the right to dissolve the National Council of Chuvash Republic, to demand convocation of an extraordinary meeting of the National Council of Chuvash Republic, to convoke the newly elected National Council of Chuvash Republic for the first meeting earlier than the date established by this Constitution, as well as to submit proposals for the revision of the Constitution of Chuvash Republic.

(Paragraph 3 in the wording of the laws of Chuvash Republic dt. May 28, 2010, No.27, dt. September 13, 2011, No.46.)

(Paragraph 3 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. May 28, 2010, No.27.)

Chapter 5. THE NATIONAL COUNCIL OF CHUVASH REPUBLIC

Article 77

1. The National Council of Chuvash Republic shall be the constantly working highest and the only legislative (representative) body of state power of Chuvash Republic.

2. The National Council of Chuvash Republic shall be elected for a term of five years.

(Paragraph 2 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. March 27, 2003, No.5.)

3. The National Council of Chuvash Republic shall be competent, if not less than two-thirds of the number of deputies established by Article 78 of this Constitution are elected in its structure.

4. The fundamentals of organization and activity of the National Council of Chuvash Republic and its bodies, competence of sessions of the National Council of Chuvash Republic and its bodies shall be determined by federal law, the Constitution of Chuvash Republic, laws of Chuvash Republic and procedural regulations of the National Council of Chuvash Republic.

5. To control implementation of the republican budget of Chuvash Republic the National Council of Chuvash Republic shall set up the Accounts chamber of Chuvash Republic, its composition and work procedures shall be determined by law of Chuvash Republic.

(Paragraph 5 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

Article 78

1. The National Council of Chuvash Republic shall consist of 44 deputies elected on the basis of universal equal and direct suffrage by secret ballot.

(Paragraph 1 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. March 27, 2003, No.5.)

2. The order of elections of deputies of the National Council of Chuvash Republic shall be established by federal law and law of Chuvash Republic.

3. The number of the deputies working in the National Council of Chuvash Republic on a professional permanent basis shall be established by the law of Chuvash Republic.

(Paragraph 3 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

Article 79

1. The National Council of Chuvash Republic shall convene its first session under the order of the Chairperson of the National Council of Chuvash Republic of the previous convocation not later than two weeks after election to the National Council of Chuvash Republic of not less than two thirds of the established number of the deputies.

(Paragraph 1 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. May 28, 2010, No.27.)

2. The Head of Chuvash Republic shall have the right to demand convocation of an extraordinary session of the National Council of Chuvash Republic, as well as to convoke the newly-elected National Council of Chuvash Republic for the first session before the term established by paragraph 1 of this Article.

(Paragraph 2 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

3. From the moment that the National Council of Chuvash Republic of a new convocation begins to work, the powers of the National Council of Chuvash Republic of the previous convocation shall expire.

(Paragraph 3 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. May 28, 2010, No.27.)

4. The first session of the National Council of Chuvash Republic of new convocation, before election of the Chairperson of the National Council of Chuvash Republic, shall be opened and conducted by the oldest deputy of the National Council of Chuvash Republic.

Article 80

1. The following shall be within the jurisdiction of the National Council of Chuvash Republic:

1) adoption of the Constitution of Chuvash Republic, making amendments and additions to it;

2) adoption of laws of Chuvash Republic, decisions, making amendments and additions to them;

3) interpretation of the Constitution of Chuvash Republic and laws of Chuvash Republic;

4) establishment of the administrative-territorial system of Chuvash Republic and the procedure for its change;

5) consideration of issues on change of borders of Chuvash Republic;

6) approval of the republican budget of Chuvash Republic and report on its fulfillment presented by the Head of Chuvash Republic;

(sub-paragraph 6 in the wording of the laws of Chuvash Republic dt. April 18, 2005, No.19, dt. September 13, 2011, No.46.)

7) approval of the programmes for socioeconomic development of Chuvash Republic;

8) making a decision on vesting the citizen of the Russian Federation, as advised by the President of the Russian Federation, with the authorities of the Head of Chuvash Republic;

(sub-paragraph 8 in the wording of the laws of Chuvash Republic dt. April 18, 2005, No.19, dt. September 13, 2011, No.46.)

8.1) hearing of the speech made by the Head of Chuvash Republic on major directions of state policy of Chuvash Republic and the annual report on the results of the activity of the Cabinet of Ministers of Chuvash Republic, including the questions put by the National Council of Chuvash Republic;

(sub-paragraph 8.1 was introduced by the Law of Chuvash Republic dt. May 28, 2010, No.27, in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

9) announcement of elections of deputies to the National Council of Chuvash Republic;

10) appointment of the half of the staff of the Central election commission of Chuvash Republic;

(sub-paragraph 10 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. July 19, 2004, No.16.)

11) announcement of a referendum of Chuvash Republic;

12) giving consent to the appointment of the Chairperson of the Cabinet of Ministers of Chuvash Republic, unless the Head of Chuvash Republic combines his/ her office with the post of the Chairperson of the Cabinet of Ministers of Chuvash Republic;

(sub-paragraph 12 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

13) passing vote of mistrust to the Chairperson of the Cabinet of Ministers of Chuvash Republic;

14) coordination of a nominee of the Public Prosecutor of Chuvash Republic;

15) *(sub-paragraph 15 was excluded — subparagraphs 16-32 shall be considered accordingly paragraphs 15-31. — the Law of Chuvash Republic dt. March 27, 2003, No. 5; sub-paragraph 33 shall be considered sub-paragraph 35. — The Law of Chuvash Republic dt. July 19, 2004, No.16);*

15) appointment of justices of the peace of Chuvash Republic according to law of Chuvash Republic;

16) election and dismissal of the Chairperson of the National Council of Chuvash Republic and his/ her deputies;

17) formation of committees of the National Council of Chuvash Republic for conducting a law-making work, preliminary consideration and preparation of draft decisions on the issues of jurisdiction of the National Council of Chuvash Republic, as well as for realization of control functions;

18) definition and approval of the structure and staff of the National Council of Chuvash Republic and expenditures for ensuring its activity;

19) realization of the right of legislative initiative in the State Duma of the Federal Assembly of the Russian Federation;

20) adoption of the decision on early termination of powers

of the Head of Chuvash Republic in the cases stipulated by the Constitution of Chuvash Republic;

(sub-paragraph 20 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

21) approval of the conclusion and cancellation of agreements, according to which the obligations of Chuvash Republic are ensured at the expense of the republican budget of Chuvash Republic;

22) establishment of the republican (regional) taxes, as well as the procedure for their collection;

(sub-paragraph 22 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

23) institution of state awards and establishment of honorary titles of Chuvash Republic;

24) establishment of the procedure for holding elections to local self-government bodies within their competence determined by federal law;

(sub-paragraph 24 in the wording of the laws of Chuvash Republic dt. April 18, 2005, No.19, dt. September 13, 2011, No.46.)

25) approval of the budgets of territorial state non-budgetary funds of Chuvash Republic and reports on spending means of these funds;

(sub-paragraph 25 in the wording of the laws of Chuvash Republic dt. April 18, 2005, No.19.)

26) establishment of procedure for management and administration of the state property of Chuvash Republic, including portions (stocks, shares) of Chuvash Republic in the capitals of economic societies, companies and enterprises of other organizational-legal forms;

27) approval of agreement on border changes of Chuvash Republic;

28) control over observance and execution of laws of Chuvash Republic, over execution of the republican budget of Chuvash Republic, over observance of the established order for administration of the property of Chuvash Republic;

29) the right of address to the Head of Chuvash Republic or the Cabinet of Ministers of Chuvash Republic with a proposal

on entering amendments and additions to legal acts of the Head of Chuvash Republic, those of the Cabinet of Ministers of Chuvash Republic or on their cancellation, as well as to appeal against these acts in court or in the established order to address to the Constitutional Court of the Russian Federation with an inquiry on conformity of these normative legal acts to the Constitution of the Russian Federation;

(sub-paragraph 29 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

30) appointment of the chairperson, the deputy chairperson and auditors of the Accounts chamber of Chuvash Republic;

(sub-paragraph 30 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

31) establishment by the law of Chuvash Republic of the system of executive power bodies of Chuvash Republic upon submission by the Head of Chuvash Republic;

(sub-paragraph 31 in the wording of the laws of Chuvash Republic dt. July 19, 2004, No.16, dt. April 18, 2005, No.19, dt. October 5, 2006, No. 47, dt. September 13, 2011, No.46.)

32) appointment of public representatives to the qualification chamber of judges of Chuvash Republic;

(sub-paragraph 32 was introduced by the Law of Chuvash Republic dt. March 27, 2003, No.5.)

33) appointment of representatives to the qualification commission in the Lawyers chamber of Chuvash Republic;

(sub-paragraph 33 was introduced by the Law of Chuvash Republic dt. March 27, 2003, No.5.)

34) approval (refusal) of draft agreement with federal state power bodies on delimitation of subject of jurisdiction and powers submitted by the Head of Chuvash Republic;

(sub-paragraph 34 was introduced by Law of Chuvash Republic dt. July 19, 2004, No.16, in the wording of the law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

35) realization of other powers established by the Constitution of the Russian Federation, federal laws, this Constitution and laws of Chuvash Republic.

2. The National Council of Chuvash Republic shall adopt laws by a majority of votes of the established number of deputies, but the Constitution of Chuvash Republic, its amendments and additions shall be adopted by a majority of not less than two-thirds of votes of the established number of deputies.

(Paragraph 2 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. May 28, 2010, No.27.)

3. Decisions of the National Council of Chuvash Republic shall be adopted by a majority of votes from the number of elected deputies and not later than 5 days shall be directed to the Head of Chuvash Republic.

(Paragraph 3 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

Article 81

1. The powers of the National Council of Chuvash Republic may be ceased before expiration of its term in the case of:

1) adoption by the National Council of Chuvash Republic of the decision on self-dissolution;

2) dissolution of the National Council of Chuvash Republic by the Head of Chuvash Republic on the grounds stipulated by paragraph 2 and 3 of this Article;

(sub-paragraph 2 of paragraph 1 in the wording of the laws of Chuvash Republic dt. May 28, 2010, No.27, dt. September 13, 2011, No.46);

3) coming into force of the decision of the Supreme Court of Chuvash Republic on incompetence of this structure of deputies of the National Council of Chuvash Republic, the event of taking off the powers by deputies included.

4) in other cases stipulated by federal law.

(sub-paragraph 4 was introduced by the Law of Chuvash Republic dt. July 19, 2004, No.16.)

2. The Head of Chuvash Republic shall have the right to make a decision on early termination of powers of the National Council of Chuvash Republic in case of adoption by the

National Council of Chuvash Republic of the Constitution of Chuvash Republic and law of Chuvash Republic, other normative legal act coming into conflict with the Constitution of the Russian Federation, federal laws adopted on the issues of jurisdiction of the Russian Federation and the issues of joint jurisdiction of the Russian Federation and the constituent entities of the Russian Federation, the Constitution of Chuvash Republic, if such conflicts are established by the relevant court, and the National Council of Chuvash Republic does not remove them within six months from the date of coming into force of the court decision.

(Paragraph 2 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

3. The Head of Chuvash Republic shall have the right to make a decision on early termination of powers of the National Council of Chuvash Republic before expiration of its term in case, if by the decision of the relevant court that came into force, it was established that the National Council of Chuvash Republic elected as a proxy body had not held a session during three months running.

The Head of Chuvash Republic shall have the right to make a decision on early termination of powers of the newly, elected as a proxy body, National Council of Chuvash Republic before expiration of its term in case, if by the decision of the relevant court that came into force, it was established that the above-mentioned state power body of Chuvash Republic, during three months from the date of its election as a proxy body, had not held a session.

The Head of Chuvash Republic shall have the right to make a decision on early termination of powers of the National Council of Chuvash Republic during three months from the date, when the decision of the relevant court came into force.

(Paragraph 3 was introduced by the Law of Chuvash Republic dt. May 28, 2010, No.27, in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

Article 82

1. The decision of the Head of Chuvash Republic on termination of powers of the National Council of Chuvash Republic before expiration of its term shall be adopted in the form of a decree.

(Paragraph 1 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

2. In case of early termination of powers of the National Council of Chuvash Republic, extraordinary elections to the National Council of Chuvash Republic shall be announced. These elections shall be held within the terms established by federal laws and laws of Chuvash Republic.

(Paragraph 2 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. March 27, 2003, No.5.)

Article 83

1. The Chairperson of the National Council of Chuvash Republic shall:

1) chair meetings of the National Council of Chuvash Republic and shall be in charge of its internal order;

2) negotiate and sign agreements between legislative (representative) state power bodies of the constituent entities of the Russian Federation;

3) represent the National Council of Chuvash Republic inside the republic and beyond its borders;

4) *(sub-paragraph 4 was recognized as having become inoperative — the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46);*

5) execute other powers stipulated by federal laws, the Constitution of Chuvash Republic, laws of Chuvash Republic and the Regulations of the National Council of Chuvash Republic.

(sub-paragraph 5 was introduced by the Law of Chuvash Republic dt. July 19, 2004, No.16.)

2. The Chairperson of the National Council of Chuvash Republic shall be elected from among the deputies of the

National Council of Chuvash Republic by a majority of votes from the established number of deputies for the term of powers of the National Council of Chuvash Republic.

Article 84

1. A citizen of the Russian Federation who is 21 years old and has the right to participate in elections may be elected a deputy of the National Council of Chuvash Republic.

(Paragraph 1 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. May 28, 2010, No.27.)

2. A deputy of the National Council of Chuvash Republic during term of his/ her powers may not be engaged in any activity and occupy posts inconsonant with the status of a deputy according to federal laws.

(Paragraph 2 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. July 19, 2004, No.16.)

3. A deputy of the National Council of Chuvash Republic carrying out his/ her power on a professional permanent basis, may not be engaged in other paid activities, except for teaching, scientific and other creative work, unless others are stipulated by legislation.

(Paragraph 3 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. March 27, 2003, No.5.)

4. A deputy of the National Council of Chuvash Republic shall have no right to use his/ her status for the activity not connected with realization of powers of a deputy.

5. Deputies of the National Council of Chuvash Republic shall enjoy immunity guaranteed by federal law during the whole term of their office.

Article 85

1. The right of the legislative initiative in the National Council of Chuvash Republic shall belong to the Head of Chuvash Republic, deputies of the National Council of Chuvash Republic, committees of the National Council of Chuvash Republic,

representative bodies of municipal formations. The right of legislative initiative shall also belong to the Supreme Court of Chuvash Republic, the Arbitration Court of Chuvash Republic, the Public Prosecutor of Chuvash Republic on issues within their competence.

(Paragraph 1 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. July 19, 2004, No.16, dt. October 5, 2006, No.47, dt. September 13, 2011, No.46.)

2. Draft laws submitted to the National Council of Chuvash Republic by the Head of Chuvash Republic shall be considered on his/ her proposal at first instance.

(Paragraph 2 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

3. Draft laws on the introduction or cancellation of taxes, on exemption from taxes, on changes in the financial obligations of Chuvash Republic, other draft laws envisaging expenses to be covered at the expense of means from the republican budget of Chuvash Republic, shall be considered by the National Council of Chuvash Republic upon submission by the Head of Chuvash Republic or when there is a conclusion of the Head of Chuvash Republic. This conclusion shall be submitted to the National Council of Chuvash Republic not later than one month from the date of receipt of the draft law by the Head of Chuvash Republic.

(Paragraph 3 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

Article 86

1. An adopted law of Chuvash Republic shall be submitted within five days to the Head of Chuvash Republic for signing and promulgation.

(Paragraph 1 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

2. The Head of Chuvash Republic shall sign the law of Chuvash Republic and promulgate it within fourteen days from the date of receiving it.

(Paragraph 2 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

3. If the Head of Chuvash Republic rejects the law within fourteen days from the date of receiving it, the National Council of Chuvash Republic shall reconsider that law in the established order. If upon reconsideration the law is approved in the previously adopted wording by the majority of not less than two-thirds of votes from the established number of deputies of the National Council of Chuvash Republic, it may not be rejected again by the Head of Chuvash Republic, and the law must be signed and promulgated within seven days from the date of receiving it.

(Paragraph 3 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

4. The Constitution of Chuvash Republic and laws of Chuvash Republic shall come into force after their official publication. Laws and other normative legal acts of Chuvash Republic on the issues of protection of human and civil rights and freedoms shall come into force not earlier than in ten days after their official publication.

Chapter 6. THE CABINET OF MINISTERS OF CHUVASH REPUBLIC

Article 87

1. The Cabinet of Ministers of Chuvash Republic shall be a constantly working higher executive state power body of Chuvash Republic.

2. The Cabinet of Ministers of Chuvash Republic shall ensure execution of the Constitution of the Russian Federation, federal laws and other normative legal acts of the Russian Federation, the Constitution of Chuvash Republic, laws and other normative legal acts of Chuvash Republic.

3. The chairperson of the Cabinet of Ministers of Chuvash Republic shall be appointed by the Head of Chuvash Republic with the consent of the National Council of Chuvash Republic. Nomination for the chairperson of the Cabinet of Ministers of Chuvash Republic shall be submitted by the Head of Chuvash Republic not later than 20 days after he/ she accepts office or after the resignation of the Cabinet of Ministers of Chuvash Republic. In the event that the National Council of Chuvash Republic rejects the candidacy, the Head of Chuvash Republic not later than in 15 days shall submit a new nominee for coordination to the National Council of Chuvash Republic. The National Council of Chuvash Republic shall consider the nominee submitted by the Head of Chuvash Republic within 14 days.

(Paragraph 3 in the wording of the laws of Chuvash Republic dt. April 18, 2005, No.19, dt. September 13, 2011, No.46.)

4. The chairperson of the Cabinet of Ministers of Chuvash Republic according to the Constitution of the Russian Federation, federal laws, the Constitution of Chuvash Republic, laws of Chuvash Republic, decrees of the Head of Chuvash Republic shall determine the directions of activity of the Cabinet of Ministers of Chuvash Republic and shall organize its work.

(Paragraph 4 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

5. The chairperson of the Cabinet of Ministers of Chuvash Republic or the persons authorized by him shall have the right to be present at the sessions of the National Council of Chuvash Republic and its bodies with the right of deliberative vote.

Article 88

1. The Cabinet of Ministers of Chuvash Republic shall:

1) develop and carry out measures on ensuring complex socioeconomic development of Chuvash Republic;

2) ensure the implementation of a unified state policy in the field of finance, science, education, culture, public health, physical culture and sports, social security, ecology and wildlife management within the limits of its powers;

3) carry out within the limits of its powers measures on implementation, ensuring and protection of human and civil rights and freedoms, protection of the property and public order, counteraction to terrorism and extremism, fight against crime;

(sub-paragraph 3 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. May 28, 2010, No.27.)

4) develop the draft republican budget of Chuvash Republic, draft programmes for socioeconomic development of Chuvash Republic for submission by the Head of Chuvash Republic to the National Council of Chuvash Republic;

(sub-paragraph 4 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

5) ensure implementation of the republican budget of Chuvash Republic, shall submit to the Head of Chuvash Republic for introduction to the National Council of Chuvash Republic a report on implementation of the republican budget of Chuvash Republic and reports on implementation of the programmes for socioeconomic development of Chuvash Republic;

(sub-paragraph 5 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

6) carry out the administration and shall dispose of the state property of Chuvash Republic according to laws of Chuvash Republic, also shall carry out the administration of the federal property transferred to Chuvash Republic for administration according to federal laws and other normative legal acts of the Russian Federation;

7) give, on behalf of the Head of Chuvash Republic, conclusions on the draft laws of Chuvash Republic on introduction or cancellation of taxes, on exemption from paying taxes, on issue of state loans, on changes of the financial obligations of Chuvash Republic and on other draft laws envisaging the expenses to be covered from the republican budget of Chuvash Republic;

(sub-paragraph 7 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

8) *(sub-paragraph 8 was excluded — the Law of Chuvash Republic dt. July 19, 2004, No.16);*

9) have the right to offer a body of local self-government, an elected or other official of local self-government to bring in conformity with the legislation of the Russian Federation legal acts issued by them, in case these acts come in conflict with the Constitution of the Russian Federation, federal laws and other normative legal acts of the Russian Federation, the Constitution of Chuvash Republic, laws and other normative legal acts of Chuvash Republic, and also shall have the right to appeal against these acts in court;

9.1) determine executive power bodies of Chuvash Republic authorized to implement regional state control (supervision), shall establish their organizational structure, powers, functions and order of their activity and shall determine the list of officials of the above-mentioned bodies of executive power of Chuvash Republic and of their powers.

(sub-paragraph 9.1 was introduced by the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

10) exercise other powers established by the Constitution of the Russian Federation, federal laws, the Constitution of Chuvash Republic, laws of Chuvash Republic, decrees of the Head of Chuvash Republic, as well as agreements with federal bodies of executive power concluded according to Article 78 of the Constitution of the Russian Federation.

(sub-paragraph 10 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

2. The fundamentals of organization and activity of the Cabinet of Ministers of Chuvash Republic according to this Constitution shall be defined by law of Chuvash Republic.

Article 89

1. On the basis of federal laws, normative legal acts of the President of the Russian Federation, decisions of the Government of the Russian Federation, laws of Chuvash Republic, decrees and orders of the Head of Chuvash Republic, the Cabinet of Ministers of Chuvash Republic shall issue decisions and orders.

(Paragraph 1 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

2. Decisions and orders of the Cabinet of Ministers of Chuvash Republic shall be binding on the whole territory of Chuvash Republic.

3. Decisions and orders of the Cabinet of Ministers of Chuvash Republic must not be in conflict with the Constitution of the Russian Federation, federal laws, decrees of the President of the Russian Federation, decisions of the Government of the Russian Federation, the Constitution of Chuvash Republic, laws of Chuvash Republic, decrees and orders of the Head of Chuvash Republic.

(Paragraph 3 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

4. Decisions and orders of the Cabinet of Ministers of Chuvash Republic may be cancelled by the Head of Chuvash Republic.

(Paragraph 4 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

5. Normative legal acts of the Cabinet of Ministers of Chuvash Republic not later than 5 days after their adoption shall be submitted to the National Council of Chuvash Republic.

Article 90

The Cabinet of Ministers of Chuvash Republic within the limits of its competence shall have the right to suspend or to cancel the acts of ministries and other executive power bodies of Chuvash Republic.

(In the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

Article 91

1. The Cabinet of Ministers of Chuvash Republic shall resign after expiry of the term of powers of the Head of Chuvash Republic and in other cases stipulated by federal law.

(Paragraph 1 in the wording of the laws of Chuvash Republic dt. April 18, 2005, No.19, dt. September 13, 2011, No.46.)

2. The Cabinet of Ministers of Chuvash Republic may offer its resignation, which shall be either accepted or rejected by the Head of Chuvash Republic.

(Paragraph 2 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

3. The Head of Chuvash Republic may decide on resignation of the Cabinet of Ministers of Chuvash Republic.

(Paragraph 3 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

4. The National Council of Chuvash Republic may pass vote of mistrust to the Chairperson of the Cabinet of Ministers of Chuvash Republic.

5. A resolution on the vote of mistrust to the Chairperson of the Cabinet of Ministers of Chuvash Republic shall be adopted

by the majority of votes from the number of elected deputies of the National Council of Chuvash Republic.

(Paragraph 5 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

6. After the National Council of Chuvash Republic has passed vote of mistrust to the Chairperson of the Cabinet of Ministers of Chuvash Republic, the Head of Chuvash Republic shall have the right either to dismiss the Chairperson of the Cabinet of Ministers of Chuvash Republic, or to reject the decision of the National Council of Chuvash Republic. In case the National Council of Chuvash Republic passes vote of mistrust to the Chairperson of the Cabinet of Ministers of Chuvash Republic again within three months, the Head of Chuvash Republic dismisses the Chairperson of the Cabinet of Ministers of Chuvash Republic from the post. Such a decision of the Head of Chuvash Republic shall result in the resignation of the whole Cabinet of Ministers of Chuvash Republic.

(Paragraph 6 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

7. In case of the resignation the Cabinet of Ministers of Chuvash Republic, shall continue to work until a new Cabinet of Ministers of Chuvash Republic is formed by the Head of Chuvash Republic.

(Paragraph 7 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

Article 95

1. The office of the public prosecutor of Chuvash Republic shall carry out supervision of observance of the Constitution of the Russian Federation and execution of laws, shall carry out other functions established by federal laws.

2. The public prosecutor of Chuvash Republic shall be appointed to the post by the Prosecutor General of the Russian

Chapter 7. JUDICIAL POWER IN CHUVASH REPUBLIC

Article 92

1. Justice in Chuvash Republic shall be administered only by court.

2. Legal proceedings and office-work in courts of general jurisdiction shall be conducted in Russian or in the Chuvash and Russian languages. In the Arbitration court of Chuvash Republic they shall be conducted in Russian.

Article 93

1. The judicial system in Chuvash Republic shall be established according to the Constitution of the Russian Federation and federal constitutional law. Justices of the peace shall be appointed according to the law of Chuvash Republic.

2. Judges shall be independent and shall be subordinate only to the Constitution of the Russian Federation and to law.

Article 94

The organization, powers, order of formation and activity of federal courts shall be determined by the federal constitutional law, and concerning the justices of the peace — also by the Constitution of Chuvash Republic and laws of Chuvash Republic within the limits of powers of Chuvash Republic.

Article 95

1. The office of the public prosecutor of Chuvash Republic shall carry out supervision of observance of the Constitution of the Russian Federation and execution of laws, shall carry out other functions established by federal laws.

2. The public prosecutor of Chuvash Republic shall be appointed to the post by the Prosecutor General of the Russian

Federation in co-ordination with the Head of Chuvash Republic and the National Council of Chuvash Republic.

(Paragraph 2 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

3. Public prosecutors of districts and towns shall be appointed to the post and shall be dismissed from the post by the Prosecutor General of the Russian Federation.

Article 97

Local self-government shall provide, according to federal law and law of Chuvash Republic, for the independent resolution by the population of issues of local significance with due consideration of historical and other local peculiarities and traditions.

Article 98

The powers, organization and order of activity of local self-government bodies and their officials shall be determined by federal law and by law of Chuvash Republic.

Article 99

1. Local self-government bodies shall independently manage the municipal property; form, approve and execute the local budget, introduce local taxes and dues, protect the public order, and also solve other issues of local significance.

2. Local self-government bodies may be vested by law of Chuvash Republic with certain state powers and accordingly

Chapter 8. LOCAL SELF-GOVERNMENT

Article 96

1. Local self-government shall be recognized and guaranteed on the territory of Chuvash Republic.

2. Local self-government shall be exercised by citizens by means of referendum, elections and other forms of direct expression of their will, and through elected bodies and officials of local self-government.

3. Local self-government bodies shall not be included into the system of state power bodies of Chuvash Republic.

4. Changes of borders of a municipal formation shall be permitted with due consideration of the opinion of the population of the relevant territories.

Article 97

Local self-government shall provide, according to federal law and law of Chuvash Republic, for the independent resolution by the population of issues of local significance with due consideration of historical and other local peculiarities and traditions.

Article 98

The powers, organization and order of activity of local self-government bodies and their officials shall be determined by federal law and by law of Chuvash Republic.

Article 99

1. Local self-government bodies shall independently manage the municipal property, form, approve and execute the local budget, introduce local taxes and dues, protect the public order, and also solve other issues of local significance.

2. Local self-government bodies may be vested by law of Chuvash Republic with certain state powers and accordingly

receive material and financial resources that are necessary for their implementation. The implementation of the vested powers shall be controlled by state power bodies of Chuvash Republic.

Article 100

Local self-government in Chuvash Republic shall be guaranteed by the right to legal protection, to reimbursement of additional expenses arising as a result of decisions adopted by state power bodies of Chuvash Republic, and by a ban on restriction of the rights of local self-government established by the Constitution of the Russian Federation and federal laws.

The Head of Chuvash Republic and the Council of Chuvash Republic elected according to the Constitution (Fundamental law) of Chuvash Republic shall from the day that this Constitution comes into force, exercise the powers established by it until expiration of the term of office for which they have been elected.

Article 105

The Cabinet of Ministers of Chuvash Republic from the day that this Constitution comes into force shall acquire the rights, obligations and responsibilities of the Cabinet of Ministers of Chuvash Republic — the Government of Chuvash Republic established by the Constitution (Fundamental law) of Chuvash Republic, and shall hereafter be called the Cabinet of Ministers of Chuvash Republic.

Chapter 9. CONSTITUTIONAL CHANGES AND ADDITIONS

Article 101

1. Proposals on changes and additions to the Constitution of Chuvash Republic may be submitted to the National Council of Chuvash Republic by the Head of Chuvash Republic, by a group of deputies of the National Council of Chuvash Republic making not less than one third of the established number of deputies.

(Paragraph 1 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. September 13, 2011, No.46.)

2. Changes or additions to the Constitution of Chuvash Republic shall be introduced by law of Chuvash Republic adopted by the National Council of Chuvash Republic by not less than two thirds of votes of the established number of deputies of the National Council of Chuvash Republic.

(Paragraph 2 in the wording of the Law of Chuvash Republic dt. March 27, 2003, No.5.)

Article 98

The powers, organization and order of activity of local self-government bodies and their officials shall be determined by federal law and by law of Chuvash Republic.

Article 99

1. Local self-government bodies shall independently manage the municipal property, form, approve and execute the local budget, introduce local taxes and dues, protect the public order, and also solve other issues of local significance.

2. Local self-government bodies may be vested by law of Chuvash Republic with certain state powers and according to

Chapter 10. CONCLUDING AND INTERIM PROVISIONS

Article 102

The Constitution of Chuvash Republic shall come into force by law of Chuvash Republic.

After this Constitution has come into force, simultaneously the Constitution (Fundamental law) of Chuvash Republic adopted on May 31, 1978 with the subsequent changes and additions, shall cease to have effect.

Article 103

Laws and other legal acts of Chuvash Republic, which were in force before this Constitution comes into force, shall be applied, if they do not conflict with the Constitution of Chuvash Republic.

Article 104

The Head of Chuvash Republic and the National Council of Chuvash Republic elected according to the Constitution (Fundamental law) of Chuvash Republic shall, from the day that this Constitution comes into force, exercise the powers established by it until expiration of the term of office for which they have been elected.

Article 105

The Cabinet of Ministers of Chuvash Republic from the day that this Constitution comes into force shall acquire the rights, obligations and responsibilities of the Cabinet of Ministers of Chuvash Republic — the Government of Chuvash Republic established by the Constitution (Fundamental law) of Chuvash Republic, and shall hereafter be called the Cabinet of Ministers of Chuvash Republic.

ОГЛАВЛЕНИЕ

Конституция Чувашской Республики

Глава 1.	Основы конституционного строя Чувашской Республики	5
Глава 2.	Защита прав и свобод человека и гражданина	11
Глава 3.	Статус Чувашской Республики в составе Российской Федерации	24
Глава 4.	Глава Чувашской Республики	29
Глава 5.	Государственный Совет Чувашской Республики	42
Глава 6.	Кабинет Министров Чувашской Республики	55
Глава 7.	Судебная власть в Чувашской Республике	61
Глава 8.	Местное самоуправление	63
Глава 9.	Изменения и дополнения Конституции	65
Глава 10.	Заключительные и переходные положения	66

Чăваш Республикин Конституцийĕ

1 сыпăк.	Чăваш Республикин Конституци йĕркин никĕсĕсем	69
2 сыпăк.	Этемĕн тата гражданинăн прависемпе ирĕклĕхĕсене хутĕлесси	74
3 сыпăк.	Чăваш Республикин Раçсей Федерацийĕн йышĕнчи статусĕ	87
4 сыпăк.	Чăваш Республикин Пуçлăхĕ	92
5 сыпăк.	Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕ	105
6 сыпăк.	Чăваш Республикин Министрсен Кабинечĕ	118
7 сыпăк.	Чăваш Республикинчи суд влаçĕ	125
8 сыпăк.	Вырăнти хай тытăмлăх	127
9 сыпăк.	Конституцие улшăнусем тата хушăмсем кĕртесси	129
10 сыпăк.	ПĕтĕмлетÛллĕ тата куçамлă положенисем	130

The Constitution of Chuvash Republic

Chapter 1.	The Basis of the Constitutional System of Chuvash Republic	133
Chapter 2.	Protection of Human and Civil Rights and Freedoms	138
Chapter 3.	The Status of Chuvash Republic in the Structure of the Russian Federation	150

Chapter 4. The Head of Chuvash Republic	154
Chapter 5. The National Council of Chuvash Republic	166
Chapter 6. The Cabinet of Ministers of Chuvash Republic	178
Chapter 7. Judicial Power in Chuvash Republic	184
Chapter 8. Local self-government.	186
Chapter 9. Constitutional Changes and Additions	188
Chapter 10. Concluding and Interim Provisions.	189

КОНСТИТУЦИЯ
ЧУВАШСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Ответственные за выпуск
А.Н. Ухтинцев, А.И. Панамошкин, В.В. Трофимов

Перевод на английский язык
М.В. Михайлова и В.Н. Шенников

Изготовление оригинал-макета А.В. Усачев

Набор выполнен на компьютерном комплексе
Государственного Совета Чувашской Республики

Одобрена печатью государственной типографии
ОК 005-93-95 3000. Подписано к печати 09.12.11.

Формат 60×84 мм. Бумага офсетная.

Тираж 1000 экз. Заказ № К-7318. Нар. № 108.

ГВП Чувашской Республики

«Чувашское книжное издательство» Министр Чувашской Республики

438019, Чебоксары, пр. Невина Рогова, 13.

www.chuvbook.ru, e-mail: chuvbook@mail.ru, chuvbook@spb.ru

Тел./факс (8352) 28-82-21

Отпечатано в ГВП «НИК «Чувашия»

438019, Чебоксары, пр. Невина Рогова, 13.

